Stenogrammid

X Riigikogu, III Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 24.03.2004, 13:00

Toimetatud

Infotund
1. Eelnõude ja arupärimise üleandmine
2. Teated
3. Päevakorrast
4. Kiirgusseaduse eelnõu (221 SE) kolmas lugemine
5. Muinsuskaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu (231 SE) kolmas lugemine
6. Pakendiaktsiisi seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (223 SE) kolmas lugemine
7. Lõhkematerjaliseaduse eelnõu (73 SE) kolmas lugemine
8. Lennundusseaduse muutmise seaduse eelnõu (170 SE) kolmas lugemine
9. Meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (204 SE) kolmas lugemine
10. Toote ohutuse seaduse eelnõu (220 SE) kolmas lugemine
11. Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse eelnõu (236 SE) kolmas lugemine
12. Konkurentsiseaduse muutmise seaduse eelnõu (237 SE) kolmas lugemine
13. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse eelnõu (258 SE) kolmas lugemine
14. Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse teistkordse menetlemise kolmas lugemine
15. Euroopa sotsiaal- ja meditsiiniabi konventsiooni ning selle protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu (232 SE) teine lugemine
16. Jalaväemiinide kasutamist, varumist, tootmist ja üleandmist keelustava ja nende hävitamist nõudva konventsiooniga ühinemise seaduse eelnõu (238 SE) teine lugemine
17. Soolise võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu (38 SE ja 227 SE) teise lugemise jätkamine
18. Ravikindlustuse seaduse ja kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (230 SE) teine lugemine
19. Koolieelse lasteasutuse seaduse, sotsiaalhoolekande seaduse, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse, Eesti Vabariigi lastekaitse seaduse, väljateenitud aastate pensionide seaduse ning Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise seaduse eelnõu (134 SE) teine lugemine
20. Noorsootöö seaduse muutmise seaduse eelnõu (254 SE) teine lugemine
21. Üleliigse laovaru tasu seaduse eelnõu (272 SE) teine lugemine
22. Pakendiseaduse eelnõu (291 SE) esimene lugemine
23. Geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduse eelnõu (292 SE) esimene lugemine
24. Postiseaduse eelnõu (281 SE) esimene lugemine
25. Telekommunikatsiooniseaduse § 9 täiendamise seaduse eelnõu (282 SE) esimene lugemine
26. Infoühiskonna teenuse seaduse eelnõu (285 SE) esimene lugemine
27. Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse eelnõu (251 SE) esimene lugemine
28. Avaliku teenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (286 SE) esimene lugemine

13:00 Infotund

13:00 Aseesimees T. Savi

Tere päevast, austatud Riigikogu! Väga lugupeetud vabariigi valitsuskabineti liikmed! Me alustame Riigikogu infotundi. Lugupeetud kolleegid, palun teeme kohaloleku kontrolli. Kohalolijaks registreerus hetkel 21 Riigikogu liiget. Riigikogu liikmete küsimustele vastavad täna kultuuriminister Urmas Paet,

majandus- ja kommunikatsiooniminister Meelis Atonen ning minister Jaan Õunapuu. Me alustame. Esimene küsimus on kolleeg Marika Tuusilt majandus- ja kommunikatsiooniministrile. Palun!

13:00 M. Tuus
Aitäh! Austatud minister! Minu küsimus puudutab elektri hinda. Tarbijakaitseseadus ütleb, et maksta tuleb selle eest, mida me tegelikult tarbime. Need aga, kes on hooajalised elektritarbijad, näiteks suvilate kasutajad, peavad ampritasu maksma terve aasta eest, olgugi et nad tegelikult suurema osa aastast teenust ei tarbi. Seega saadakse see raha kätte ka kõige väiksemalt tarbijalt põhimõttel, mida väiksem ja vähem tarbib, seda kasulikum. Kas teie sisetunne ei ütle, et ampritasu võtmine on ebaõiglane ja on kasulik vaid monopolile, pealegi olukorras, kus alajaamad tegelikult seda võimsust tihti ei tagagi?

13:00 Aseesimees T. Savi
Härra minister, palun!

13:00 M. Atonen
Aitäh, austatud proua Tuus! Teie küsimusele vastates võiks ju tuua paralleele mõnest teisest eluvaldkonnast ja minule tuleb meelde, et minu Tallinna korteris on telefon, mida ma ei ole vist juba kuid kasutanud, aga ennäe imet, Tarbijakaitseamet ei ole sekkunud ega öelnud, et miks võetakse Meelis Atonenilt selle telefoni eest igakuist tasu. Nii et sellises üldfilosoofilises mõttes võiks Eesti Energia väljapakutud elektrihinna variant olla võrreldav ka telefoni kasutamise teenusega. Kui te küsite minu sisetunde kohta, siis ma ütlen, et minister ei peaks oma tegevuses lähtuma mitte sisetundest, vaid Eesti Vabariigi seadusest ja vastavalt seadusele täpsustab energiahinna kujunemise õigsuse ja selle suuruse ehk hindab regulaatorina Energiaturu Inspektsioon, kelle poole Eesti Energia alles pöördus hinna tõstmiseks. Ma arvan, et Energiaturu Inspektsioon annab väga täpse vastuse ka teie poolt küsitule. Loomulikult on ka Tarbijakaitseametil kõik õigused oma seisukohta väljendada ja ma tean, et nad on ka Eesti Energia inimestega sel teemal rääkinud.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Marika Tuus, täpsustav küsimus, palun!

13:00 M. Tuus
Aitäh! Vaadates, kui ülisuur on Eesti Energia kasum ja kui suured on ka, ütleme ausalt, nende juhtkonna palgad, ei veena mind tegelikult ükski argument hinnatõusude vajalikkusest. Pealegi, miks seda hinda tõstetakse ette nagu neljaks aastaks ja ühekorraga? Te olete öelnud, et pärast seda hinnatõusu ei tõsteta hinda neli aastat. Miks ei võiks seda teha järk-järgult, pealegi nüüd, kui meid ootavad ees väga paljud hinnatõusud seoses Euroopa Liiduga ühinemisega?

13:00 M. Atonen
Aitäh! Ma ei tea, äkki austatud Riigikogu liige järgmist küsimust esitades põhjendab, millised on need konkreetsed hinnatõusud, mis Euroopa Liiduga liitumisest tulenevad, sest minule teadaolevalt ei ole sellist Euroopa Liidust ja sellega liitumisest põhjustatud hinnatõusu olemas. On olemas teatud otsused, mida me peame tegema selleks, et koguda näiteks rohkem makse, selleks, et välja maksta mingeid toetusi, mingeid asju, mille tõttu me lihtsalt Eesti-siseselt ise soovime teatud makse või teatud tasusid tõsta. Mingit otsest survet, et hinnad peavad tõusma kõigil elualadel, ei ole olemas. See, et te toote paralleeli sellega, et Eesti Energial on suur kasum, näitab mulle lihtsalt seda, et ilmselt vajab Eesti Vabariigis veel päris palju lahtirääkimist, mis asi on kasum ja kas kasum tähendab automaatselt ka seda, et firmast viiakse raha välja, või tähendab kasum seda, et kasumi arvelt on võimalik investeerida selleks, et firma oleks jätkusuutlik. Eesti Energias teenitakse kasumit selleks, et sedasama raha investeerida Eesti Energiasse, investeerida pakutava teenuse kvaliteeti. Eesti Energia omaniku õiguste täitjana võin teile kinnitada, et dividende Eesti Energiast võtta Eesti riigil kavatsust ei ole.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Marika Tuus, teine täpsustav küsimus, palun!

13:00 M. Tuus
Ma peangi muide silmas seda, et elektri hinna tõus planeeritakse suurusjärgus, mis ületab investeeringute vajadust. Miks siis?

13:00 M. Atonen
Aitäh! See on küsimus, mille üle võib vaielda. Kahju, et teid ei olnud eile Riigikogu majanduskomisjonis. Kui ma ei eksi, siis otsustati eile majanduskomisjonis, et järgmisel neljapäeval jätkatakse teema arutelu vastavalt Isamaaliidu esitatud ettepanekule. Ma arvan, et sellel arutelul tuleks päris selgelt välja, et jutud sellest, nagu sooviks Eesti Energia tõsta hinda rohkem, kui on Eesti Energial vaja investeeringuid, on päris kena väljamõeldis ega vasta kahjuks selles mõttes tõele, et oleks ju ilus öelda: jah, rumalad inimesed, planeerisid liiga palju, meie siin tarkadena parandame selle vea. Eesti Energia hinnatõus ja sealt saadav tulususe tõus on arvestatud ikkagi väga konkreetsete investeeringute katteks ja on mõeldud mitte tootmisse, vaid just nimelt võrkudesse, ning absoluutselt kõigil Eesti Energia tarbijatel on seda investeeringut ilmselt väga vaja.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Härra minister! Teen ettepaneku vastata ka ühele kohapeal registreeritud küsimusele. Tarmo Leinatamm, palun!

13:00 T. Leinatamm
Aitäh! Lugupeetud minister! Mul oleks küsimus selle liigendamise, Eesti Energia liigendamise, lõhkumise või lammutamise kohta - või ükskõik mis sõna kasutada. Kas selle ajendiks oli hinnatõusu temaatika ja kas see oleks sündinud ka ilma selleta, kui hinda poleks puudutatud? Ehk miks tarbijad peavad teile pöialt hoidma, et see teil õnnestuks?

13:00 M. Atonen
Aitäh! Jah, see tegevus oleks toimunud ka ilma konkreetse surveta praegusele hinnatõusule. Aga selle tegevuse sisu on väga lihtne. Kui me jätkame praegu ülesehitatud vertikaalse energiamonopoliga, siis tegelikult ei ole Eesti energiaturul võimalik rääkida mingist konkurentsist. Turu avanemine mingil ajaetapil tegelikult konkurentsi sel juhul Eesti Energia turule ei tooks. Meie sammud on astutud just selleks, et energiaturg tõepoolest avada, lahutada võrgud tootmisest ja võrkude sõltumatuse kaudu tagada erinevatele tootjatele võrdsed võimalused. Kui me tagame võrdsed võimalused, tagame puhtteoreetiliselt võimaluse konkurentsiks ja konkurents teadagi peaks tarbijale alati meeltmööda olema, pikas ajaperspektiivis peaks see tegelikult energia hinda vähendama.

13:00 Aseesimees T. Savi
Kas Tarmo Leinatamm võib formuleerida ühe lühikese küsimuse veel? Palun!

13:00 T. Leinatamm
Aitäh! Lugupeetud minister! Mida tähendab kodutarbija jaoks konkurents energiaturul?

13:00 M. Atonen
Tegelikult tähendab konkurents kõigi tarbijate jaoks seda, et põhivõrk ei osta mitte ühe tootja käest elektrienergiat, vaid ta saab valida erinevate tootjate vahel, kelle hinnad on soodsamad. Lihtne matemaatika on see, et mida soodsamalt sa turult elektrienergiat kokku ostad, seda soodsamalt sa saad seda kõigile tarbijatele pakkuda, sealhulgas ka väike- või kodutarbijatele.

13:00 Aseesimees T. Savi
Aitäh, härra minister! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud. Järgmine küsimus on kolleeg Helir-Valdor Seederilt minister Õunapuule. Palun!

13:00 H.-V. Seeder
Aitäh! Austatud minister! Täna arutab Riigikogu kolmandat korda või õigemini kolmandal lugemisel on presidendi poolt tagasi saadetud valitsuse seaduse muutmise seadus. See puudutab ka maavanemate

institutsiooni. Seni kehtinud seadus sätestab kohalike omavalitsuste õiguse ja valitsuse kohustuse kooskõlastada kandidaat, kes maavanema kohuseid tulevikus täitma peaks või maavanemaks saaks. See on andnud maavanemale mandaadi ja kindluse, et kohalikud omavalitsused teda usaldavad, ja valitsusele ka signaali, et tegemist on inimesega, kes on võimeline tegema koostööd selles piirkonnas. Uues seaduses kahjuks valitsuskoalitsioon, sealhulgas ka teie partei, Rahvaliit, enam seda kooskõlastamise kohustust ette ei näe ja see on välja jäetud. Öelge, miks te seda kardate või ei usalda te kohalikke omavalitsusi, miks see kooskõlastamise kohustus nüüd välja jääb?

13:00 Aseesimees T. Savi
Härra minister, palun!

13:00 J. Õunapuu
Aitäh, austatud juhataja! Lugupeetud küsija! Tegemist ei ole kohalike omavalitsuste alahindamisega ja nende kõrvaletõrjumisega. Need pikad läbirääkimised, mis aasta jooksul selles valdkonnas olid kolme koalitsioonierakonna poolt, jõudsid välja kompromissini, kus osapooled leidsid, et see protsess peaks olema selgem, kes maavanem tegelikult Eesti halduskorralduses tulevikus peaks olema, milliseid ülesandeid ta peaks täitma. Seoses sellega on nüüd sellesse uude seaduseelnõusse sisse kirjutatud arvamuse ärakuulamine ja selle esitamine regionaalministri poolt Vabariigi Valitsusele. Ma arvan, et valitsuse poolt oleks väga rumal, kui valitsus ei võtaks arvesse kohalike omavalitsuste seisukohti. Ma arvan, et seda kandidaati, kes ei leia üheselt toetust kohalikelt omavalitsustelt, ei ole ka mõistlik ja tark valitsuse poolt ametisse määrata.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Helir-Valdor Seeder, täpsustav küsimus, palun!

13:00 H.-V. Seeder
Aitäh! Te ütlesite, et osapooled jõudsid kompromissile. Ma saan aru, et need osapooled olid ainult kolm erakonda ja sinna kahjuks ei ole kaasatud ei omavalitsusliite ega laiemat üldsust. Seda enam, kui te kinnitate, et ka tulevikus ei kavatse valitsus nimetada ametisse maavanemaid, kes toetust ei saa, miks oli siis vaja seda kooskõlastust ära võtta? See jääb mulle arusaamatuks. Aga minu küsimus läheb edasi. Uue seaduse järgi on maavalitsused Siseministeeriumi valitsemisalas, mis tähendab, et maavanem ei allu enam otse valitsusele, vaid on Siseministeeriumi ametnik. Siit tekib väga kummaline õiguslik olukord, kus näiteks hariduse järelevalvet, mida maavalitsus teostab ja mis on Haridusministeeriumi ülesanne, hakkab teostama Siseministeeriumi ametnik. Hoopiski on seadustega vastuolus eelarveküsimused. Näiteks Sotsiaalministeeriumi erinevad toetused, mis maavalitsuse kaudu liiguvad, ei saa nihkuda järsku ühel hetkel Siseministeeriumi valitsemisalasse. Kas siin on teil plaanis tulevikus seadusmuudatused ja kui, siis millal, et viia kooskõlla tekkinud olukord?

13:00 J. Õunapuu
Aitäh, lugupeetud küsija! On kokku lepitud, et maavanema pädevus, ülesanded ja tema roll jäävad samaks, nagu nad olid eelnevatel aastatel. Seaduste muudatusi selles valdkonnas ette nähtud ja näha ei ole. See, milliseks Eesti regionaalhaldus lähemate aastate jooksul kujuneb, oleneb paljuski sellest, kuidas lähemate aastate jooksul valitsevad erakonnad, koalitsioonis olevad erakonnad - kas see on seesama koalitsioon või on mingi teine koalitsioon - tunnetavad vajadust regionaalhaldust selliselt korraldada, et sellel oleks kindel regionaalpoliitiline ja maakonna kui tasakaalustatud ja tervikliku arengu eest seisja huvi. Ma ise pean jätkuvalt vajalikuks rõhutada regionaalse arengu erinevaid mudeleid ja seda tähtsust. Oma eelistuseks pean ma kahetasandilise omavalitsuse taastamist Eestis. Mäletate neid kompromisse, mida püüdsime nende kuude jooksul koalitsioonis saavutada? Minu väljapakutud avalik-õiguslik ühisomavalitsus oli üks nendest teedest, mille suhtes kahjuks kokkulepeteni ei jõutud. Või ka kolmas variant, mida oleme tegelikult tänasel päeval mingil määral nüüd siin muutnud, on see maavanema *status quo* säilitamine. Ma arvan, et selles olukorras ja nende läbirääkimiste tulemusena oli see maksimum, mis me suutsime omavahel kokku leppida.

13:00 Aseesimees T. Savi

Tänan! Helir-Valdor Seeder, teine täpsustav küsimus, palun!

13:00 H.-V. Seeder
Aitäh! Uus seadus regionaalministrile täiendavaid rahalisi vahendeid regionaalpoliitika tegemiseks ei anna ega anna ka täiendavaid volitusi neid rahavoogusid suunata. Ka õiguslikult ei suurenda see regionaalministri positsiooni, küll aga annab administratiivselt võimu 15 maavanema üle ehk regionaalministrist saab ülemmaavanem, ja lisaks annab õiguse tegelda usuasjade ja perekonnaseisuosakondadega. Mulle jääb arusaamatuks, kuidas see Eesti regionaalpoliitika juhtimisele kaasa aitab. Kuigi Riigikogus lehte ei loeta, tahaks küsimuse teise poole jaoks kasutada ajalehte ja tsiteerida teid tänasest Postimehest: "Mina ei näe siin varasemaga võrreldes küll mingit erinevust." See on teie arvamus. Milleks oli kogu seda janti Riigikogus üldse vaja ja kui mitte midagi niikuinii ei muutu, siis milleks üldse oli sellist seadust vaja?

13:00 J. Õunapuu
Aitäh! See seadus tulenes küllaltki palju sellest, milles lepiti kokku eelmisel aastal koalitsiooniläbirääkimistel. Seal lepiti üheselt kokku selles, et Siseministeeriumis saab olema kaks ministrit. Mis puutub sellesse, mida te ütlesite, et midagi ei muutu ja mida see annaks regionaalministri statuudile juurde, siis ma päris nõus sellega ei oleks. Muudab küll, ta annab teatud konkreetsed seaduse raamid sellele tegevusele, millega regionaalminister Siseministeeriumis hakkab tegelema. Seal on konkreetsed valdkonnad, millega regionaalminister Siseministeeriumis hakkab tegelema. Mis puutub selle ajalehe tsitaati, siis ma ütleksin niimoodi, et jah, tõepoolest, sisuline tegevus maavalitsuste puhul ei muutu, aga selles suhtes, mille kohta te siin esimese küsimuse mulle esitasite, on muudatused tõepoolest olemas. Ma kordan veel kord: see oli poliitiline kompromiss. Kui seda lehte veel täna lugeda, siis ma väga suure imestusega avastasin ka selle, et Reformierakond, Res Publica ja Isamaaliit on need maavanemad ära jaganud.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Helir-Valdor Seeder jätkab. Palun!

13:00 H.-V. Seeder
Loomulikult, Isamaaliidul on kandidaadidki olemas. Aga ma tahtsin stenogrammi täpsustuseks öelda, et mitte mina ei öelnud, et midagi ei muutu, vaid regionaalminister on Postimehe andmetel väitnud, et tema ei näe siin varasemaga võrreldes küll mingit erinevust uue seaduse puhul, võrreldes vana seadusega. Nii et mina väidan küll, et erinevused on olulised ja regionaalse juhtimise institutsioon jääb selle seaduse tulemusena oluliselt nõrgemaks. Kas te oskate midagi öelda selle vastuolu kohta, mis nüüd õiguslikult tekib? Kuna maavanem on ainult Siseministeeriumi ametnik, siis teiste ministeeriumi valitsemisalas olevate rahaliste vahendite kasutamine ja ülesannete täitmine ei ole tegelikult enam kooskõlas teiste seadustega. Kas on siin oodata mingisugust lahendust ja kui, siis millal?

13:00 J. Õunapuu
Aitäh! Vastus on väga lühike. Vabariigi Valitsus on see institutsioon, kes ka selle uue seaduse järgselt maavanema ametisse määrab. Ma arvan, et see, et Vabariigi Valitsus seda teeb, annab ka kindluse maavanema institutsioonile, et maavanem jääb täitma kõiki neid ülesandeid, mida seadused on talle praegu pannud.

13:01 Aseesimees T. Savi
Tänan! Härra minister, teen ettepaneku vastata ka Jaanus Männiku kohapeal registreeritud küsimusele.

13:01 J. Männik
Aitäh! Härra minister! Kas sa ei kinnitaks endisele kolleegile Helir-Valdorile päris konkreetselt - kuna ta pole sellest seadust lugedes aru saanud -, et regionaalminister saab siiski sisulise portfelli, määruste andmise õiguse, oma eelarve kujundamise õiguse, oma struktuuriüksuse, mida juhtida jne? Kas sa ehk kinnitaksid talle seda otsesõnu, et ta saaks aru, millega on tegemist?

13:01 J. Õunapuu
Aitäh, härra Männik! Ma kinnitan seda.

13:01 Aseesimees T. Savi
Helir-Valdor Seeder, ma loodan, et viimane küsimus.

13:01 H.-V. Seeder
Aitäh! Kuna minu nime mainiti, siis ma ...

13:01 Aseesimees T. Savi
See ei oma siin tähendust.

13:01 H.-V. Seeder
... siis ma tahaksin selgitada selle portfelli sisu, see on usuasjad ja perekonnaseisuosakonnad. Nii et jõudu tööle Eesti regionaalpoliitika hüvanguks!

13:01 Aseesimees T. Savi
Kolleegid, ma juhin teie tähelepanu, et te võiksite aru saada kodukorraseadusest, see siin on küsimuste ja vastuste tund. Härra minister, palun!

13:01 J. Õunapuu
Ma hea meelega vastaksin veel endisele kolleegile. Kui teie saite selliselt aru, et need on perekonnaseisuküsimused ja usuasjad, mida ma ei alavääristaks ega alahindaks Eestis, nendega tuleb ka tegelda, siis lisaks sellele on väga suur valdkond, mis puudutab regionaalset tegevust, mis puudutab kohalikke omavalitsusi, mis puudutab ka regionaalplaneerimist, mis on praegu Keskkonnaministeeriumi haldusalas. Nii et ma arvan, et tulevikku vaadates on see küllaltki lai tegevusringkond.

13:01 Aseesimees T. Savi
Härra minister, tänan! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud. Järgmine küsimus on kolleeg Mark Soosaarelt härra kultuuriministrile. Palun!

13:01 M. Soosaar
Lugupeetud juhataja! Hea Eesti kultuuriminister! Teie juhitav ministeerium on otsustanud neljal suunal tegutseda ja üks nendest on pärandi hoidmine, mis tähendab raamatukogudest kuni filmi- ja fotoarhiivini, muuseumidest kuni lagunevate kirikuteni. On väga tore, et täna ei ole mõned Riigikogu liikmed üldse Eesti pinnal, vaid uurivad, kuidas Rootsis nende moodsa kunsti muuseum kõikide pilkude all pärast miljardi Rootsi krooni investeerimist hallitama läks, ja et meil nii ei juhtuks, on nutikas ikka tulevikku vaadata. Kas te võiksite öelda, millised on pärandi hoidmisel praegu prioriteedid ja raskused teie ministeeriumil?

13:01 U. Paet
Aitäh küsimuse eest! Muresid on kõikides valdkondades, mida me pärandi hoidmise all mõistame. Kui siin teie nimetatud valdkondadest kõnelda, siis raamatukogudes võiks olla enam vahendeid teavikute soetamiseks. Ennekõike puudutab see just kõige väiksemaid raamatukogusid. Samas on raamatukogude füüsiline olukord juba suhteliselt hea. Eestis on 600 avalikku raamatukogu ja neist ikkagi üle 500 on praegu täiesti normaalsetes tingimustes. Kui me räägime muuseumidest, siis selge on see, et muuseumide arengud, ekspositsioonide arengud võiksid kohati olla kiiremad, aga ma arvan, et samas midagi väga hullu ei ole. Kõige suurem mure selles valdkonnas puudutab muinsuskaitset, sest seal on tegemist objektide kõige kiirema lagunemisega. Nii et kindlasti tuleks püüda võimalusi ja vahendeid renoveerimistöödeks, konserveerimistöödeks aasta-aastalt suurendada, et lagunemisprotsesse peatada, sest kui kord on mõni muinsuskaitselise väärtusega objekt lagunenud, siis selle ülesehitamise järel on seal ju ikkagi midagi pöördumatult kaduma läinud.

13:01 Aseesimees T. Savi

Tänan! Mark Soosaar, täpsustav küsimus, palun!

13:01 M. Soosaar
Lugupeetud minister! Viimase teemaga haakudes kerkivad mul silmade ette mõned varemed, millest me võime aasta või kahe pärast lausa ilma olla - näiteks Kõmsi kirik Virtsu lähedal, mis on ere näide Muhu unikaalsest arhitektuuripärandist, või siis ka ringtallid Heimtalis, mis tõepoolest võivad aasta või kahega talveperioodil kokku variseda. Kas riik ei saaks kasutada reservfondi selleks, et nendel objektidel, mille uuesti ülesehitamine või restaureerimine võib aastate pärast maksta kümneid miljoneid ja kus praegu miljoni või kahega saaks unikaalseid ehitisi päästa, siiski kätt kiiresti vahele panna?

13:01 U. Paet
Aitäh! Esmane samm on ikkagi muinsuskaitse eelarve, muinsuskaitse renoveerimistööde eelarve kaudu. Sellele on lisandunud sel aastal ka pühakodade programm, mis kindlasti võiks väga jõudsalt areneda ka järgnevatel aastatel. On olemas ka veel mõisakoolide programm. Need on kanalid, mille kaudu muinsuskaitse all olevatele objektidele renoveerimistöödeks raha suunata. Praegu on olukord tõesti selline, et ennekõike tuleb sisuliselt tegelda hädaabitöödega. Praegu on tõepoolest kõigi nende objektide puhul, kuhu raha on suunatud, tegemist hädaabitöödega, et peatada lagunemine. Kui teie nimetatud objektidest rääkida, siis kindlasti on ka kohalikud muinsuskaitseinspektorid oma maakonnas teinud olukorrakirjelduse ja pingerea, mille alusel muinsuskaitse oma investeeringuid teeb.

13:01 Aseesimees T. Savi
Tänan! Mark Soosaar, teine täpsustav küsimus, palun!

13:01 M. Soosaar
Veel üks lausa konkreetne küsimus, lugupeetud minister. Rootsi riik aitas Kadrioru lossi taastada, renoveerida ja see summa oli väga soliidne. Meie muidugi Rootsi riigiga võistelda ei suuda, kuid kas te peaksite õigeks, et Eesti riik aitaks Eesti kultuuripärandit, mis asub väljaspool Eestit, restaureerida ja üles ehitada?

13:01 U. Paet
Kui see on Eestile kultuurilooliselt, ajalooliselt oluline paik, siis kindlasti ja tegelikult on ju esimesi pääsukesi ses suhtes ka olemas. Sel aastal on esmakordselt riigieelarves Peterburi Jaani kiriku renoveerimise alustamine. Peterburi Jaani kirik on meie aja- ja kultuuriloos kindlasti väga oluline. Samas on see kirik väga haletsusväärses olukorras, nii et praegu on küll Kultuuriministeeriumil eesmärk Peterburi Jaani kirik ikkagi taastada kirikuna, luues sinna juurde ka kontserdisaali võimalused. Nii et ma loodan, et lähiaastatel on see täiesti teostatav. Sel aastal on plaanis saada valmis projekt ja kui kõik läheb hästi, siis järgmisel aastal reaalsete ehitus- ja renoveerimistöödega alustada.

13:01 Aseesimees T. Savi
Tänan, härra minister! Palun vastake ka ühele kohapeal registreeritud küsimusele. Eldar Efendijev, palun!

13:01 E. Efendijev
Aitäh, härra eesistuja! Austatud minister! Väga hea, et meie vabariigis on pühakodade programm, hea, et meil on mõisate programm, aga meie mälestiste hulgas on ka linnused ja kindlused. Eelmisel aastal oli aktuaalne, et oleks hea töötada välja linnuste ja kindluste programm. Siit küsimus: kui kaugele on see jõudnud?

13:01 U. Paet
See on jõudnud päris kaugele. Juhul kui rahalisi võimalusi on, siis meie oleksime omalt poolt valmis seda programmi käivitama näiteks järgmisest aastast, aga kui ka programmi järgmisest aastast ei teki, ei tähenda see, et linnustele raha ei kulutata. Ikka kulutatakse. Ka nüüd tuli eelmisel aastal lisaeelarvest teatav lisaraha just sihtsuunitlusega linnustele. Kindlasti on linnused tähelepanu all niikuinii. Kas see

programm saab järgmisel aastal käivituda või ei saa finantsilistel põhjustel, sellest hoolimata on linnused selgelt tähelepanu all.

13:01 Aseesimees T. Savi
Tänan! Eldar Efendijev, palun!

13:01 E. Efendijev
Aitäh, härra eesistuja! Austatud minister! Ma ei küsinud mitte juhuslikult linnuste ja kindluste kohta, sest kui me räägime linnuste programmist, siis sinna hakkavad kuuluma ainult linnused, aga kindlused võivad välja jääda. Ma toon näite. Narva kindlus on omaette pärand ja väga tähtis mitte ainult Eesti, vaid ka Euroopa arhitektuuri ajaloos. Kas kindlused on selle linnuste programmi koostamisel arvesse võetud?

13:01 U. Paet
Jah, me käsitleme neid koos. Narva puhul on veel kolmas moment, tegemist on ka muuseumiga selle kindluse sees. Narva puhul on see asi tegelikult veel laiem, aga jah, me käsitleme neid koos.

13:01 Aseesimees T. Savi
Tänan, härra minister! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud. Järgmine küsimus on kolleeg Tõnis Lukaselt majandus- ja kommunikatsiooniministrile. Palun!

13:01 T. Lukas
Aitäh, austatud juhataja! Hea minister! Suur osa riigi viljareservist on pihta pandud. Riigil on õnneks osa vilja alles ja õnneks on tal veel teiselaadilisi reserve ka. Mis on teie juhitavas süsteemis ette võetud, et näiteks vedelkütuse varu, mis riigil olemas on, ei haihtuks samamoodi või et sellega midagi ei juhtuks?

13:01 M. Atonen
Aitäh! Ma ei tea, seadusandjale tuleb praegu võib-olla üllatusena see, mis ma ütlen, aga hetkel hoiustavad seaduse järgi vedelkütusevaru vaid importijad ja suurtarbijad, Eesti Põlevkivi. See tähendab, et praegu hetkel Eesti riik ise vedelkütusevaru ei hoiusta. Kui kuskil rehepapid tegutsevad, siis nad on ilmselt omaenda või eraomaniku aidas. Tõsi, 1. maist k.a peame me moodustama riigi vedelkütusevaru viie päeva ulatuses ja praegu me oleme välja kuulutanud riigihanke selle vedelkütuse hoiulepingu sõlmimiseks. Tegelikult pikema ajaperspektiivi mõttes võib öelda, et me oleme kaalumas päris erinevaid variante, kuidas riigi kütusevaru, mis 2010. aastaks - ma võin eksida aastaga -, aga 2010. aastaks peaks olema 90 päevaks, kõige otstarbekamalt hoida. Oleme asja uurinud ja meie spetsialistid on kohal käinud eri riikide süsteemidega tutvumas. Praegu on esmamulje selline, et me ilmselt võtame kasutusele Euroopas kõige paremaks peetava Saksa hoiustamissüsteemi, kus luuakse spetsiaalne ühing koostöös riigi ja eraettevõtjatega, et kütusevaru hoida.

13:01 Aseesimees T. Savi
Tänan! Tõnis Lukas täpsustab, palun!

13:01 T. Lukas
Aitäh väga hea arendava vastuse eest! Te jõudsite just sinna, kuhu ma ka lootsin. Kuna te olete majandusminister, siis saate te kindlasti majandusalastes küsimustes ka natuke laiemalt vastata, kui ainult teie valitsemisala kohta, nimelt põllumajanduslike reservide kohta samamoodi. Kui neid käsitleda ühtse paketina, riigireservidena, siis mida te arvate sellest, kui ettevõtjatel on väga suur osa nende hoiustamisel? Kogemus on siin praegusel juhul näidanud, et mitmed ettevõtjad on teostamas hoopis oma huve riigireservide arvelt või puhverdavad oma seniseid majanduslikke vajakajäämisi ja probleeme. Kas reservide hoidmine peaks olema riigi enda puhas huvi ja seega riiklik asjaajamine või tuleks siin ka edaspidi eraettevõtetega koostööd teha?

13:01 M. Atonen
Ilmselt ei ole ühtset mudelit, ilmselt ei ole ühtset vastust kõigi erinevate võimalike varude kohta. Näiteks ma kujutan ette, et vedelkütuse ja vilja hoiustamine on siiski hoopis midagi muud kui näiteks teatud

toiduainete või ravimite varu hoidmine, ilmselt on mahud väga erinevad. Ma mõtlen siin mahtusid just füüsilise ruumi koha pealt. Kindlasti on erinevates valdkondades võimalikud erinevad meetodid. Meie oleme praegu vähemalt vedelkütuse koha pealt leidnud väga erinevaid variante, aga oleme keskendumas Saksamaa mudelile, kus tõepoolest on nii, et seda finantseerivad nii riik kui ka eraettevõtjad - ütleme siis, kütuse importijatele pannakse kohustus seda finantseerida ja nii on mõlemal poolel ka huvi jälgida, et see varu alles oleks. Loomulikult oleme meie siinkohal planeerinud igasuguseid kindlustussüsteeme, näiteks ka selleks puhuks, kui varuga juhuslikult midagi juhtub - mitte rehepapid ei käi külas, vaid näiteks lihtsalt hooletusest tekib lahtisi tuleõnnetusi. Ka sellised võimalused tuleb maandada. Kõiki neid variante me vedelkütuse puhul arutame. Aga ma kujutan ette, et iga erineva varu suhtes on võib-olla oodata natukene erinevat suhtumist, sest nad on natuke erinevad.

13:02 Aseesimees T. Savi
Tänan! Tõnis Lukas, teine täpsustav küsimus, palun!

13:02 T. Lukas
Aitäh, austatud juhataja! Lugupeetud minister, aga kui ikkagi juhtub, et varu läheb n-ö vasakule, kas riigipoolselt peaks vastutama minister, kui viljasalve silmas pidada, vastava riikliku struktuuri nõukogu või juhatus? Kes peaks vastutama konkreetse varguse puhul, kui riigireservi puhul on see juhtunud?

13:02 M. Atonen
Aitäh! Ma arvan, et konkreetse varguse eest vastutab ikka varas. Aga kindlasti vastutavad vastavalt asutuses paika pandud vastutusastmetele ka need inimesed, kes on kohustatud jälgima, et varu tõepoolest säiliks ja olemas oleks. Kindlasti ei saa me loota ainult sellele, et vargaid ei ole olemas ja kõik teevad kõike heade kavatsustega. Selles mõttes ma arvan, et see on vastavalt ärijuhtimise loogikale, et kuskil tasandil on inimesed, kes pidid seda kontrollima, aga ilmselt seda ei teinud, tegid seda lohakalt või oli võimalus neid ära meelitada, et nad ei kontrolliks. Kindlasti peavad nemad vastutama ka rahaliselt. Ma arvan, et minister, eriti veel teisest valdkonnast, ei ole õige inimene arutama konkreetset asja siin. Ma usun, et politsei annab vastuse, aga ma arvan, et vastutus konkreetse varguse eest on varastel. Aga et see sai toimuda, selle eest vastutavad kindlasti vastavalt hierarhiale inimesed. Ma arvan, et ministri vastutus siinkohal saab olla pigem moraalne, sest kaudselt minister süsteemi, ütleme siis, toimimise eest ikkagi vastutab. Kui vedelkütusevaruga peaks midagi juhtuma, siis ma kujutan ette, et kui me näiteks ei vaataks kindlustusmehhanisme või asju piisavalt hästi läbi, oleks see vaieldamatult minu tegemata töö.

13:02 Aseesimees T. Savi
Härra minister, tänan! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud. Kolleeg Toomas Alatalu, palun, küsimus härra kultuuriministrile!

13:02 T. Alatalu
Lugupeetud juhataja! Lugupeetud härra kultuuriminister! Kogu lugupidamise juures teie vastu seondub teie erakonna nimi väga kummalise ehituspoliitikaga seal, kus on tegemist kaitsealuste objektidega ja kus riivatakse teiste inimeste n-ö heaolu ja väljavaadet. Tuletaksin meelde maja Vilmsi tänaval, mis teie erakonnakaaslase korraldusel sai ühe korruse juurde. Teine teie erakonnakaaslane oli alles Tallinna abilinnapeaks saanud, kui ütles, et ühe kõrghoone juurde tuleb ehitada veel teine. Nüüd on kultuuriringkondades tekkinud probleem seoses väga kummalise konkursiga Pirita tee äärse ala tuleviku kohta, mida korraldab niisugune asutus nagu SAPA. Kas te kommenteeriksite selle konkursi praegust korraldamist ja kultuuriringkondade soovi viia see läbi teistel alustel?

13:02 U. Paet
Aitäh küsimuse eest! Paraku, meeldib see meile või mitte, aga kõikvõimalike planeeringute korraldamisel on omavalitsused muidugi suhteliselt iseseisvad selle ajani, kui nad ei lähe vastuollu mõne seadusega. Tallinna linnaga on täpselt samamoodi. Mina saan siin ainult avaldada lootust, et Tallinna linna eri osade planeerimisel peavadki nii Tallinna Linnavalitsus kui -volikogu silmas pidama seda, mis on seadustes kirjas, ka muinsuskaitsealastes seadustes. Kuid teiselt poolt on lisaks seadustele

olemas ka muid dimensioone, mis linna arengus ja linna planeerimises paraku tulevad pikaajalise kogemusega. Ma tahaksin loota, et Tallinna linn on oma planeeringute koostamisel jõudmas sinna, et sellist juhuslikku ühe krundi haaval planeerimist, tervikut nägemata, jääb järjest vähemaks.

13:02 Aseesimees T. Savi
Aitäh! Toomas Alatalu, palun!

13:02 T. Alatalu
Aitäh! Ma palun siiski natuke selgitust, kas taoliste konkursside suhtes, nagu praegu on välja kuulutatud selle Pirita tee äärse ala arendamiseks, ei ole ministeeriumil üldse mingit kaasarääkimise võimalust. Te lihtsalt vaatate pealt, kuidas asi käib. Ajalehtedes on ju kirjeldatud, et konkursi tingimused on väga kummalised.

13:02 U. Paet
Otsest sekkumise võimalust ei ole enne, nagu ma ütlesin, kui ei minda vastuollu mõne seadusega või ka riigi kaitse alla võetud mälestise tsooniga või midagi selletaolist. Nii kaua on omavalitsus vaba konkursse välja kuulutama ja ideesid võtma või jätma, kuni ei minda mõne seaduse või korraga vastuollu.

13:02 Aseesimees T. Savi
Mark Soosaar, palun!

13:02 M. Soosaar
Lugupeetud minister! Oleme lugenud teie ministeeriumi töötajate arvamusi seoses Linnahalliga. Linnahall on ju teatavasti meie arhitektuuriloo pärl, esindab totalitaarset ühiskonda, on punkerarhitektuuri ere näide. Raine Karp on loonud meistriteose. Samal ajal nagu majandus sunniks ja majanduslikud probleemid pealinnas sunniksid sinna midagi muud ehitama. Milline on Kultuuriministeeriumi seisukoht praegu, kas teie ministeeriumi sarves jätkub piisavalt püssirohtu, selleks et seda kultuurimälestist kaitsta?

13:02 U. Paet
Aitäh küsimuse eest! Linnahall on riikliku kaitse all olev mälestis. Riigi muinsuskaitse nõukogu ei ole teinud ettepanekut, et seda staatust võiks kuidagi muuta, seetõttu ei näe mina küll võimalust, et Linnahalli võiks lammutada, sest tegemist on riikliku kaitse all oleva mälestisega.

13:02 Aseesimees T. Savi
Tänan! Trivimi Velliste, palun!

13:02 T. Velliste
Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud härra minister! Linna planeeringu puhul on väga suur tähtsus ka linna siluetil. Eriti kui me räägime Tallinna linnast ja Tallinna vanalinnast. Kuidas te hindate riigi ja, ütleme, riigi Kultuuriministeeriumi võimalusi mõjutada seda otsustusprotsessi ja võib-olla ka otsustamise kultuuri, et linn teeks võimalikult mõistlikke otsuseid linna planeerimisel, et säiliks linna ülimalt väärtuslik siluett, mille kohta mõnikord öeldakse, et see on miljardivaade? Kui meil on kodus kellelgi isiklikust aknast miljonivaade, siis linnal tervikuna on vähemalt miljardivaade ja see tuleb alles hoida.

13:02 U. Paet
Möödunud aastal võttis valitsus uues versioonis vastu Tallinna muinsuskaitseala põhimääruse, mis ei käsitle ainult konkreetset muinsuskaitseala ehk Tallinna vanalinna, vaid ka vaateid sellele. See tsoon, mis nende vaadetega on määratletud, ei ole ka vahetult vanalinna ümbritsev ala, vaid tegelikult kogu ranniku äär kilomeetrite kaupa, mis tähendab, et sinna planeerimisel tuleb lähtuda sellest vanalinna muinsuskaitseala põhimäärusest ja nendest piirangutest, mis käsitlevad ka vaateid.

13:02 Aseesimees T. Savi

Tänan! Kas Trivimi Velliste jätkab nüüd samas tempos? Palun!

13:02 T. Velliste
Aitäh, härra juhataja! Jah, ma jätkaksingi meeleldi väga lähedasel teemal ja nimelt muinsuskaitsega. Vähem kui poole tunni pärast võtame me siinsamas saalis arvatavasti üksmeelselt vastu muinsuskaitseseaduse muutmise seaduse. See muudatus sätestab mõningaid üsna olulisi asju, mis aitavad meie muinsuskaitset kindlasti senisest veelgi paremini edendada. Üks oluline asi on võimalus, et eraisikust mälestise valdaja saab taotleda riigilt toetust oma mälestise kordategemiseks või kaitseks. Kas ministeerium on juba mõtelnud 2005. aasta eelarvele, et riigil oleks tõepoolest ka midagi anda, sest küsida ju võib, aga kas ka saab?

13:02 U. Paet
Tegelikult on see toetuse taotlemise ja saamise võimalus olnud ka varasematel aastatel. Selle seadusmuudatusega seda redaktsiooni täpsustatakse, aga sisuliselt on see võimalus olnud ja nii mõnigi eraomanik on oma valduses oleva mälestise taastamiseks või hooldamiseks ka Muinsuskaitseametilt toetust saanud. Seda raha planeeritakse ka edaspidi, aga siin on ikka seesama küsimus, millest ma enne rääkisin, et paraku on väga pikka aega palju asju käest lastud, ja see vajadus on muidugi väga suur.

13:02 Aseesimees T. Savi
Tänan! Trivimi Velliste, palun!

13:02 T. Velliste
Aitäh, härra juhataja! Aitäh, härra minister, selle vastuse eest! Ma olen teadlik, et need vahendid on olnud väga napid, mida valdajad on seni saanud. Kui me tuletame meelde, et avariirestaureerimiseks on viimastel aastatel eraldatud üksnes umbes 15 miljonit terve riigi kohta, siis see teeb ühe miljoni maakonna kohta ja umbes 3000 krooni ühe mälestise kohta. Selliste summade, selliste suurusjärkude juures on väga raske ette kujutada, et mälestiste valdajad võiksid tulevikus oluliselt rohkem raha saada, kui nad seni on saanud. Kas te näete mingit võimalust, et siin oleks mingisugune arvestatav tõus?

13:02 U. Paet
Kui võrrelda selle aasta eelarvet eelmise aasta omaga, siis teie nimetatud eelarverida, mis puudutab muinsuskaitsealaseid investeeringuid, suurenes hästi vähe või jäi umbes samasse suurusjärku. Samas tekkis juurde pühakodade programmi eelarverida ja osa muinsuskaitseobjekte olid ka eraldi eelarvereaga, mis tähendab, et muinsuskaitse investeeringute sees läks koormus tegelikult väiksemaks ehk muinsuskaitse valdkonda lisandus teist samapalju raha juurde. Ma väga loodan, et eelarvevõimalused on sellised, et sama tendentsi saab ikkagi jätkata ka järgnevatel aastatel, sest vajadus on olemas.

13:02 Aseesimees T. Savi
Tänan! Mark Soosaar, palun!

13:02 M. Soosaar
Lugupeetud minister! Tõepoolest võtame me tunni või kahe pärast kolmandal lugemisel siin saalis vastu muinsuskaitseseaduse parandused, muudatused. Seal on üks tõeliselt positiivne paragrahv, mis ütleb, et eravaldajal, kelle valduses on muinsuskaitseobjekt, on õigus taotleda riigilt toetust. Taanis on see muide korraldatud niimoodi, et selle vahe, mis eravalduse taastamine, restaureerimine, remontimine ajalooliste materjalidega kallimaks läheb, maksab kinni omavalitsus või riik. Meie seaduseelnõu ütleb, et vastava määruse koostab Kultuuriministeerium. Millal me võiksime seda määrust näha ja kas selles määruses saab olema seesama ideoloogia, mis on Taani muinsuskaitses rakendatud?

13:02 U. Paet
Aitäh! Ma usun, et see määrus tuleb mõistliku aja jooksul, mis tähendab mõnda kuud. Kas me just täna suudame võtta üle Taani näite? Ma kahtlen, et see on meile hetkel rahaliselt võimalik. Ilmselt tahab see veel natuke aega saada, kuid eks kindlasti suund selles suunas peaks olema.

13:02 Aseesimees T. Savi
Suur tänu, kolleegid, küsimast ja härrased ministrid vastamast! Riigikogu infotund on lõppenud.

---

1. 13:00 Eelnõude ja arupärimise üleandmine

13:00 Esimees E. Ergma
Tere päevast, head kolleegid! Alustame Riigikogu täiskogu kolmapäevast istungit. Kas Vabariigi Valitsuse esindaja ja Riigikogu liikmed soovivad üle anda eelnõusid ja arupärimisi? Palun, Vabariigi Valitsuse esindaja proua Ülle Aaskivi!

13:00 Ü. Aaskivi
Austatud proua esimees! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Vabariigi Valitsus algatab täna kaks seaduseelnõu. Esimene nendest on riigisaladuse seaduse muutmise seaduse eelnõu, ettekandja kaitseminister Margus Hanson. Teine valitsuse algatatav eelnõu on maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse eelnõu, ettekande teeb põllumajandusminister.

13:00 Esimees E. Ergma
Aitäh! Palun tähelepanu! Palun nüüd kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:00 M. Stalnuhhin
Aitäh, lugupeetud proua esinaine! Lugupeetud kolleegid! Nagu arvata võis, annan Riigikogu menetlusse üle kinnisasja omandamise kitsendamise seaduse § 3 muutmise seaduse eelnõu. Arvan, et probleem, mis on meie lahendada ja mida on võimalik lahendada, on vaja siin Riigikogu saalis siiski selle menetlemisega õnneliku lõpuni viia. Loodan, et seekord see ka õnnestub. Annan eelnõu üle kolme Riigikogu liikme nimel, need oleksid siis Mihhail Stalnuhhin, Kaarel Pürg ja Eldar Efendijev, ning kordan teile, lugupeetud kolleegid, kutset külla lootuses, et keegi teist otsustab siiski suurepärases kohas euroliidu piiril kuurorttsoonis mingi pirukahinnaga maad omandada. Võib-olla siis on probleemistik teile ka selgem. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma
Aitäh! Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:00 H.-V. Seeder
Aitäh! Austatud kolleegid! Ilmselt ei ole Riigikogu liikmetele mitte märkamata jäänud see, et Eesti hariduse finantseerimises valitseb suur segadus. Olgu siis tegemist üldhariduskoolidega, 21. sajandi projektiga või investeeringutega, mille kohta haridusminister teatab, et ta täpselt ei tea, kes jagas ära käesoleva aasta investeeringute raha üldhariduskoolidele ja kus kohal ja millal. Aga samasugune segadus valitseb ka kutsehariduse finantseerimise küsimustes. Et saada veidikene selgust nendes rahastamisasjades, mis puudutavad Eesti haridusmaastikku, annan üle arupärimise haridus- ja teadusministrile. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma
Aitäh! Palun, kolleeg Märt Rask!

13:00 M. Rask
Austatud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Õiguskomisjoni volitusel annan üle seaduseelnõust 192 eraldatud uue seaduseelnõu, mis puudutab vabakaubanduslepingute ja mõnede muude välislepingute ratifitseerimise seaduse kehtetuks tunnistamist seoses Eesti Vabariigi ühinemisega Euroopa Liiduga. Õiguskomisjon algatas oma eilsel istungil sellesisulise eelnõu, sest kõiki õigusakte, mis viiakse 1. maiks n-ö eurokorda, ei avaldata Riigi Teataja esimeses osas, vaid välislepingud teises osas. Sellest tulenevalt on see võib-olla sisuliselt tehniline seaduseelnõu, kuid vajab siiski eraldi menetlemist.

13:00 Esimees E. Ergma
Aitäh! Juhatuse nimel olen vastu võtnud neli eelnõu ja ühe arupärimise. Kui arupärimine on esitatud kooskõlas Riigikogu kodukorra seadusega, siis edastan selle kohe adressaadile. Riigikogu juhatus otsustab eelnõude menetlusse võtmise vastavalt kodukorraseadusele.

---

2. 13:00 Teated

13:00 Esimees E. Ergma
Riigikogu juhatus võttis menetlusse järgmised eelnõud: Vabariigi Valitsuse käesoleva aasta 22. märtsil algatatud Riigikogu valimise seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse üleriigiliste valimisnimekirjade kaotamiseks ja valimiskulude piiramiseks eelnõu, juhtivkomisjon on põhiseaduskomisjon; Vabariigi Valitsuse käesoleval aasta 22. märtsil algatatud elektrituruseaduse muutmise seaduse eelnõu, juhtivkomisjon on majanduskomisjon; rahanduskomisjoni k.a 22. märtsil esitatud Riigikogu otsuse "Hasartmängumaksust toetuste määramise nõukogu koosseisu muutmine" eelnõu, juhtivkomisjon on rahanduskomisjon ja otsuse eelnõule muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määrasin 30. märtsi, kell 18.; Vabariigi Valitsuse k.a 23. märtsil algatatud taimekaitseseaduse eelnõu, juhtivkomisjon on maaelukomisjon; Vabariigi Valitsuse k.a 23. märtsil algatatud veterinaarkorralduse seaduse, loomakaitseseaduse, riigilõivuseaduse ja täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu, juhtivkomisjon on maaelukomisjon; Ühenduse Vabariigi Eest - Res Publica fraktsiooni, Eesti Reformierakonna fraktsiooni ja Eestimaa Rahvaliidu fraktsiooni k.a 23. märtsil algatatud ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkti 5, § 21 ja § 53 lõike 1 muutmise seaduse eelnõu, juhtivkomisjon on sotsiaalkomisjon. Head kolleegid, väga tähtis teade! Neljapäeval, st homme toimuvad Riigikogu esimehe ja aseesimeeste korralised valimised. Hääletamissedelid antakse Riigikogu liikmetele nimekirja alusel ning Riigikogu liige peab esitama hääletussedeli saamiseks isikut tõendava dokumendi: Riigikogu liikme tunnistuse, passi, isikutunnistuse või juhiloa. Nüüd on aeg kohaloleku kontrolliks. Hetkel on kohal 82 Riigikogu liiget, puudub 19.

---

3. 13:00 Päevakorrast

13:00 Esimees E. Ergma
Päevakorra täpsustamine. Eelnõu 254 teisel lugemisel teeb ettekande kultuurikomisjoni esimees kolleeg Olav Aarna. See on 17. päevakorrapunkt.

---

4. 13:00 Kiirgusseaduse eelnõu (221 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud kiirgusseaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad sõna võtta? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Võime alustada lõpphääletust. Head kolleegid, tähelepanu! Alustame lõpphääletust. Panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud kiirgusseaduse eelnõu 221.Hääletustulemused Poolt hääletas 78 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Seadus on vastu võetud.

---

5. 13:00 Muinsuskaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu (231 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud muinsuskaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole,

läbirääkimisi ei avata. Me võime alustada lõpphääletust. Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud muinsuskaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu 231.Hääletustulemused Seaduseelnõu poolt hääletas 79 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Seadus on vastu võetud.

---

6. 13:00 Pakendiaktsiisi seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (223 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud pakendiaktsiisi seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Palun, kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Alustame lõpphääletust. Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud pakendiaktsiisi seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu 223. Hääletustulemused Eelnõu poolt hääletas 75 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Seadus on vastu võetud.

---

7. 13:00 Lõhkematerjaliseaduse eelnõu (73 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud lõhkematerjaliseaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Alustame lõpphääletust. Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud lõhkematerjaliseaduse eelnõu 73.Hääletustulemused Seaduseelnõu poolt hääletas 73 Riigikogu liiget, vastu ega erapooletu ei olnud keegi. Seadus on vastu võetud.

---

8. 13:00 Lennundusseaduse muutmise seaduse eelnõu (170 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud lennundusseaduse muutmise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Me võime alustada lõpphääletust. Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud lennundusseaduse muutmise seaduse eelnõu 170.Hääletustulemused Seaduseelnõu poolt hääletas 71 Riigikogu liiget, vastu oli 5, erapooletuid 0. Seadus on vastu võetud.

---

9. 13:00 Meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (204 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame majanduskomisjoni algatatud meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Head kolleegid, me võime alustada lõpphääletust. Panen lõpphääletusele majanduskomisjoni algatatud meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 204. Hääletustulemused Seaduseelnõu poolt hääletas 72 Riigikogu liiget, vastu oli 26, erapooletuid 1. Seadus on vastu võetud.

---

10. 13:00 Toote ohutuse seaduse eelnõu (220 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma

Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud toote ohutuse seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Alustame lõpphääletust. Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud toote ohutuse seaduse eelnõu 220.Hääletustulemused Poolt hääletas 73 Riigikogu liiget, vastu ega erapooletu ei olnud keegi. Seadus on vastu võetud.

---

11. 13:00 Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse eelnõu (236 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Me võime alustada lõpphääletust. Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse eelnõu 236.Hääletustulemused Eelnõu poolt hääletas 65 Riigikogu liiget, vastu oli 3, erapooletuid ei olnud. Seadus on vastu võetud.

---

12. 13:00 Konkurentsiseaduse muutmise seaduse eelnõu (237 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse muutmise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Alustame lõpphääletust. Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse muutmise seaduse eelnõu 237.Hääletustulemused Seaduseelnõu poolt hääletas 74 Riigikogu liiget, vastu ega erapooletu ei olnud keegi. Seadus on vastu võetud.

---

13. 13:00 Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse eelnõu (258 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Palun, kolleeg Imre Sooäär, Res Publica fraktsioon! Kaheksa minutit.

13:00 I. Sooäär
Proua juhataja! Head kolleegid! Täna võtame vastu seaduse, mis ei ole ainult maaelukomisjoni aasta kõige tähtsam eelnõu. See on kõige olulisem seadus, mis on taasiseseisvumise järgses Eestis põllumehi silmas pidades vastu võetud. Julgen öelda, et see on meie põllumeeste jaoks vähemalt sama tähtis kui kogu Eestile NATO-ga liitumise ratifitseerimine. Pikki aastaid on meie maarahvas elanud teadmatuses, ei ole kindlust, mida iga uus algav aasta toob ja kas riigieelarvest leitakse nende toetamiseks vahendeid või mitte. Täna on meie ees seadus, mis peab rajama Eesti põllumajandusele jätkusuutlikkuse vundamendi ja siis sõltub iga maamehe enda aktiivsusest, mida ta selle vundamendi peale rajab. Käesolev seadus on täpselt nii hea kui tingimused, mida suudeti Eestile liitumisläbirääkimistel Euroopas kokku leppida. Need tingimused omakorda on täpselt nii head kui meie eelmised valitsused, kes need kokkulepped on sõlminud. Ei hakka mina siin oma hinnangut andma, kui soodsad need Eestile on, see rong on läinud, selle üle pole enam mõtet arutleda. Pigem peame olema õnnelikud, et Eesti põllumehed on praegu siiski paremas olukorras, kui mõne teise liituva riigi ametivennad, rääkimata alles Euroopa Liidu poole püüdlevatest maadest, kus täna meile avanevad võimalused kadedust tekitavad. Hiljutisel ühiskohtumisel Soome maaelukomisjoniga tõdesime, et meie põhjanaabritel on nii erakonnad, parlament kui ka valitsus ühele arusaamisele jõudnud. Ainus allikas, kust Soome Euroopa Liidu eelarvest raha tagasi saab, on maaelu- ja põllumajandustoetused. Selle teadmise omaksvõtmisele

oleme meie alles teel, aga me teame, et poole Euroopa Liidu eelarvest moodustavad maaelu- ja põllumajandustoetused ja see teadmine peaks sihi kätte näitama. Meie konkurentsivõime teiste Euroopa riikide seas hakkab paljuski sõltuma sellest, kui palju, võrreldes sissemaksetega, meile Euroopa Liidu eelarvest raha tagasi tuleb. Ungari on näiteks praegu juba saamas netosissemaksjaks ja esitab küsimusi, kas Ungari põllumehed peavad siis tõesti edaspidi kaudselt kinni maksma Eesti põllumajanduse mahajäämuse. Nii see paraku on. Teised riigid toetavad praegu Euroopa Liidu eelarve kaudu meid teadmises, et meie tulevikus omakorda võimalikke uusi liituvaid riike toetame. Eesti põllumeestel on esialgu raske harjuda teadmisega, et maad ei harita Euroopas enam ilmtingimata mitte tootmiseks, vaid kohati ka lihtsalt ilu pärast. Kuna Euroopa suund on ületootmist piirata, siis sisuliselt peavad paljud maainimesed ümber orienteeruma põllumajandussaaduste tootmiselt maastikuarhitektuurile ehk lihtsalt oma maa korras hoidmisele. Selle seadusega avanevad ühtsed hektaripõhised pindalatoetused suunavad meid vaikimisi juba sinnapoole. Austatud Riigikogu! Euroopas on aastate jooksul liikmesriikide poolt välja töötatud ühine põllumajanduspoliitika, mille rakendamise Eestis me täna siin otsustame. Pärast pikki vaidlusi on Euroopas käimas juba sellesama poliitika reform, mis osasse riikidesse alles järgmisel aastal jõuab. Eestil ei ole kahjuks selles reformis olulist sõna kaasa öelda. Me võtame vastu juba reformitud ühise põllumajanduspoliitika koos kõige hea ja halvaga, mida see kaasa toob. Õnneks on häid uudiseid rohkem kui halbu. Reformijärgne poliitika on meile praeguses olukorras isegi mõnevõrra parem kui reformieelne, sest meie tootmistasemed on tosina vabaduse aastaga langenud kordades, efektiivsuselt ei oleks me suutnud Euroopa riikidega niikuinii võistelda. Teie ees olev seaduse tekst on iseenesest väga minimalistlik, arvestades mahukat seletuskirja ja rakendusakte, mis selle seadusega ministeeriumile delegeeritakse. See, et me praktiliselt kõik täidesaatvale võimule edasi delegeerime, tähendab seda, et me delegeerime vastutuse edasi. Toetussummade suurust arvestades on vastutus ka enneolematult suur. Viimase nädala sündmused riigi viljatagavaraga näitavad ilmekalt, et täidesaatev võim ei pruugi suuta enam ohjata, kui kogused lähevad suureks ja kellegi omakasu hiilib ligi. Ei maksa ennast petta arvamusega, et riigiettevõtete nõukogude depolitiseerimine lahendab olukorra. Niikaua kui meil jätkub Viioleid ja Sootse, jätkub ka süstemaatilist pettust ja kuritahtlikkust. Ja kes oleksid need apoliitilised spetsialistid, kes riigi viljasalve nõukogusse sobiksid? Kas politseinikud, kes teavad paremini, kuidas pettusi avastada, või hoopis agronoomid, kes küll viljast palju teavad, aga tõenäoliselt topeltpõrandate eksperdid ei ole? Kui endised ministridki ei ole suutnud korralagedust avastada, kust siis veel paremaid asjatundjaid leida. Kurikaelu jätkub alati, nendest ei ole ka Euroopa liikmesmaad puhtad. Miks ma sellest räägin? Kuna käesolev seadus reguleerib ka põllumajandussaaduste sekkumiskokkuostu, kus ladustamise riskid võivad olla veelgi suuremad kui praegused, siis peame igas mõttes valvsad olema. Küll aga õpetab ühine põllumajanduspoliitika meile seda, et kontroll peab olema tõhus ja mitmetasandiline koos kõikvõimalike tagatistega. See on ka põhjus, miks toetuste taotlemine Euroopa Liidus on nii bürokraatlik ja väsitav. Euroopa Liit ei taha võtta riski, et toetused sahistataks salaja salvedest välja. Rätsep ütleb, et üheksa korda mõõda ja üks kord lõika. Viljaga on vist vastupidi, üks kord tuleb ta maha lõigata ja siis üheksa korda üle mõõta. See ei ole kellelegi näpuga näitamine, vaid vastutuse rõhutamine ka selle seaduse kontekstis. Euroopa ühine põllumajanduspoliitika saab küll täna heakskiidu, aga kahjuks ei jõua kauaoodatud toetused põllumeesteni enne sügist, nagu me siin saalis esimesel lugemisel kuulsime. Seni tuleb põllumeestel veel püksirihma pingutada ja loota, et juba tuleval aastal hakkab meie maaelu Euroopa suunas stabiliseeruma. Tahaksin tänada kõiki, kes selle olulise seaduse ettevalmistamisel kaasa on aidanud, ka eelmisi valitsusi, kes selle nimel ettevalmistava töö on teinud. Tänan ka koalitsioonipartnereid, et suutsime eelnõu menetlemise käigus tekkinud poliitilised erimeelsused lahendada. Milliseks kujunevad tegelikult reformijärgse Euroopa ühise põllumajanduspoliitika pikaajalised mõjud, ei oska liikmesriikides praegu veel keegi öelda. See sõltub juba arengutest Euroopa Liidu sees ja läbirääkimistest Maailma Kaubandusorganisatsioonis. Jääme lootma, et need mõjud on meile positiivsed. Täna peame aga rongiga lihtsalt kaasa minema, sest meil ei ole suurt valikut. Tagasiteed ammugi mitte. Head kolleegid, ma ei kutsu teid Res Publica nimel seda eelnõu toetama, see oleks ülearune. See on pigem meie ühine kohus ja au see seadus täna vastu võtta. Sellega avame veel ühe ukse Euroopasse, sedakorda siis põllumeestele. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma

Aitäh, kolleeg Imre Sooäär! Palun nüüd kolleeg Jaanus Marrandi, Keskerakonna fraktsioon!

13:00 J. Marrandi
Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Sõnavõtud siin kolmandal lugemisel näitavad, et Riigikogu on oma põhimenetluse aja olnud selle eelnõu puhul ... Palun kolm minutit lisaaega!

13:00 Esimees E. Ergma
Palun! Kaheksa minutit.

13:00 J. Marrandi
Riigikogu on olnud selle eelnõu põhimenetluse ajal üsna ühel meelel ja see on väga positiivne nähtus. Ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus on kogu meie maaelule ja põllumajandusele üks olulisemaid seaduseelnõusid. Iseenesest ei muutu ühe seadusega midagi, aga see on kindlasti sümboolseks tähiseks Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika ülevõtmise valmisolekust, teetähiseks. Olgem ausad, Eesti maaelupoliitika oli jõudnud tupikusse ja tupikutest saab välja teadagi üksnes 180-kraadise pöörde abil. Nii järsud majanduspoliitilised suunamuutused aga ei ole ühele enesest lugupidavale rahvusvahelisi lepinguid tunnustavale riigile tavaolukorras paraku võimalikud. Euroopa Liiduga liitumine aga ei ole tavaolukord ja vähemalt maaelupoliitika mõistes võib seda selgelt vääramatuks jõuks nimetada, sest Eesti sisepoliitikas ei oleks sellist kokkulepet niisuguses mahus, nii meetmete hulga kui ka rahalises mõttes, päris kindlasti toimunud. Käesolev seadus muudab seega põhimõtteliselt seniseid kümneaastaseid Eesti majanduspoliitilisi põhimõtteid. Neid muutusi on Eesti maaettevõtjad täpselt kümme aastat oodanud ja seetõttu ka ilmselgelt tervitavad neid palavalt, vaatamata sellele, et ühise põllumajanduspoliitika tegelik mõju jõuab 2004. aastal maainimesteni veel vaid katkendlikult. Ka Eesti Keskerakonna fraktsioon peab Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamist ääretult vajalikuks, sest selles sisalduvad põhimõtted on meie jaoks kogu aeg olnud programmiliselt olulised ja seeläbi on võimalik neid ka rakendada. Head kolleegid! Tuletan siinkohal meelde Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamisega kaasnevad põhimõttelised muutused Eesti maaelu ja maaettevõtete jaoks. Esiteks, rakenduvad Euroopa Liidu turukorraldusmeetmed, mistõttu lõpeb ebavõrdne konkurents siseturul ja Eesti siseneb oma peamiste kaubanduspartneritega samadel alustel toimivasse majandusruumi ehk oma seni ühepoolselt avatud turule saame vastu Euroopa Liidu avatud turu. Teiseks, rakenduvad maaelu arengu meetmed, mis loovad võimaluse lõpetada pikk sisepoliitiline vaidlus põllumajandustootmise ja eluviisi vahel. On võimalik saavutada kaalutud tasakaal maaelu kui eluviisi ja põllumajandustootmise vahel, võimaldades maainimeste toimetulekut. Seega muutub tähtsaks maaelu kui eluviis. Kolmandaks, suurenevad mitmekordselt põllumajandustootjate otsetoetused. Neljandaks, luuakse alus Eesti inimestele kindlalt ohutu ja kontrollitud toidu tarbimiseks. Viiendaks, muutub oluliselt põllumajanduspoliitika kujundamine. Raskuskese nihkub Eestist Brüsselisse, kuna põllumajandus- ja maaelupoliitika on, nii nagu seaduse nimigi ütleb, üleeuroopaliselt ühine. Oluliselt muutub seeläbi nii Riigikogu kui Põllumajandusministeeriumi roll. Tekib õigus poliitika kujundamisel kaasarääkimiseks Euroopa Liidus, mille võimalused ei olegi nii väikesed, kui vaadata näiteks ülelahenaabri Soome kogemusi. Eestil on võimalus seostada oma põllumajanduspoliitilisi tulevikuootusi teiste liikmesmaade huvidega ja seetõttu saavutada oma eesmärkide täitumine. Ka põllumajandustootjad peavad suutma senisest oluliselt enam kaasa rääkida erialakomiteedes Brüsselis. Kuuendaks, Eesti ühiskonnas tekib alus hoiakute muutumiseks suhtumises maaelusse tervikuna. Ühel hetkel jõuab ka siin selle saali teadvusesse, et maaelu on üks väheseid kohti, kust raha Euroopa Liidust suuremates kogustes tagasi on võimalik saada. Samas oleks ohtlik arvata, et nüüd tarvitseb maaelanikel ainult suu lahti teha ja suur Euroopa pudrulusikas liigub justkui ise suhu. Paratamatult tuleb ikkagi ise aktiivne olla ja riigil tuleb selle nimel vaeva näha, et see nii oleks. Seni on meil kahjuks ka liiga palju nn õpetatud abitust. Aktiivsust ja ettevõtlikkust tuleb õpetada ja kasvatada riiklikult. Lõpetuseks, olgem ausad, tegelikkuses kujuneb tõepoolest 2004. aasta meie maaettevõtjatele hoopiski keerulisemaks kui võiks arvata, sest vana süsteem enam ei toimi ja uus veel ei toimi. Selleks, et vähemalt 2005. aastast alates eurorahad maainimesteni jõuaksid, on palju teha valitsusel, kelle haldussuutlikkus peaks tõusma. Paraku tundub seni, et valitsusel puuduvad ühtsed arusaamad. Teen siin väikese vahepõike eelnõu menetlemise käiku Riigikogu maaelukomisjonis. Nii toetas põllumajandusminister maaelukomisjoni istungil, kus olid kohal ka põllumajandustootjad, maksimaalse täiendavate otsetoetuste maksmise võimaluse sissekirjutamist sellesse eelnõusse. Hilisemal hääletusel, kus põllumehi enam kohal ei olnud, hääletasid aga valitsusliidu esindajad muudatusettepanekute vastu. Võib-olla oli selline käitumine ministri soov võita odavat

populaarsust põllumeeste ees, võib-olla ei ole koalitsioonil ühiseid arusaamu põllumajanduspoliitikast, seda mina ei tea. Igatahes ei sisalda ei ministri ega koalitsiooni selline käitumine poliitilist kindlust, et ollakse valmis ja ühisel arusaamal Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise suhtes. Sellest oleks kahju, kui valitsusliidus ei suudetaks nii põhimõttelistes asjades ühist meelt leida. Samas, kui tulla tagasi sõnavõtu alguse juurde ja selle eelnõu menetlemise käigu juurde siin suures saalis, siis selgeid poliitilisi erimeelsusi ei ole fraktsioonide vahel siiski olnud ja on valitsenud selge üksmeel selle seaduse vajalikkuse ja kiirendatud tempos vastuvõtmise suhtes. Seega loob eelnõu põhimõttelise aluse, et valitsused, ükskõik missugused need ka Eestis parasjagu oleksid, suudaksid tegutseda üksmeelselt ühise põllumajanduspoliitika tegelikul rakendamisel. Seetõttu loodan, et me kõik ühiselt siin toetame seda eelnõu. Tänan tähelepanu eest!

13:00 Esimees E. Ergma
Aitäh, kolleeg Jaanus Marrandi! Palun, kolleeg Jaanus Männik, Rahvaliidu fraktsioon!

13:00 J. Männik
Proua juhataja! Austatud kolleegid! Ühinen eelkõnelejatega selles, et tegemist on hästi tähtsa eelnõuga ja hästi tähtsa otsusega Riigikogu senises praktikas. Loomulikult ühinen suures osas ka nende hinnangutega, millest rääkis Res Publica esindaja, samuti nendega, millest rääkis eelmine põllumajandusminister Jaanus Marrandi Keskerakonna esindajana. Kahtlemata on ühine põllumajanduspoliitika üks Euroopa Liidu koospüsimise alustalasid ja Euroopa Liit on oma euroopalikes arusaamades juba aastakümneid seda poliitikat viljelenud, seetõttu kulutataksegi üle 40% Euroopa Liidu eelarvest ühise põllumajanduspoliitika meetmete huvides. See on väga mastaapne, väga kaugele ja peensusteni väljaarendatud süsteem ning praegu otsib see liit n-ö tagasiteed mõningal määral, et tõmmata sellest ülereguleeritusest natuke tagasi. Mis puutub eelkõneleja, Res Publica esineja märkusesse, justkui oleksid Euroopa Liidus mõned riigid ühise põllumajanduspoliitikagi puhul doonorid ja teised n-ö saajad, siis nii see ei ole. Ühisest põllumajanduspoliitikast saavad eranditult kõik riigid, kes viljelevad põllumajandustootmist, ja küsimus on ainult üldises saldos, maksmise ja saamise saldos, aga põllumajanduse puhul on kõik ka saajad. Sellest olukorrast, kus Eesti on senised aastad olnud ehk üliliberaalsuses ja vastavas suhtumises, astub Eesti nüüd kahtlemata ülereguleeritusse. Selles suhtes oleme me ka päri hinnangutega, et Euroopa Liit on siin võib-olla liiga kaugele läinud. Mis puutub sellesse, justkui ei saaks Eesti konkureerida praegu oma tootmise efektiivsusega Euroopas, siis vastupidi, Eesti tootmise efektiivsus, mida mõõdetakse tootmiskuludega toodanguühiku kohta, on Euroopa Liidus vaieldamatult üks võimsamaid. Kolleeg ajab siin segi intensiivsuse ja efektiivsuse, tähendab, toodanguühikuid pindalaühiku kohta või toodangut pinnaühiku kohta saame vähem. Teistpidi võttes on see meie eelis, et me koormame loodust palju vähem. Aga efektiivsusega oleme me Euroopas konkurentsivõimelised kõigiga. Mida siis Eesti Euroopa Liidus edasi peaks tegema? Kindlasti ei peaks me tegema seda, mille üle nüüd valitsuses polemiseeritakse, et Eesti peaks olema see, kes ütleks, et vähendame järsult seda reguleerimist ja vähendame järsult ka põllumajandussektorisse eraldatavat raha. Seda tehakse seal ilma meietagi. Kindlasti ei tohiks me siin käia eri jalga teiste liituvate riikidega. Kindlasti on Eesti peamine huvi see, et Euroopa Liidus võrdsustuksid meie konkurentsitingimused teiste riikidega, sest Eestile ei ole mitte niivõrd tähtis tootmise toetamise tase, taseme kõrgus, meid ei pea huvitama maksimaalselt kõrge tase, kuid meid peab kindlasti huvitama ja huvitab see, et konkurentsivõimalused oleksid ühesugused, et kõigile Euroopa Liidu riikidele rakenduks ühine regulatsioon. Siis saab kõige paremini avalduda ka meie tootmise senine efektiivsus ehk meie võime toota toodangut odavalt ja hästi. Rahvaliit kahtlemata toetab selle eelnõu vastuvõtmist ja meil on rõõm, et kui kõigil eelnevatel aastatel on siin saalis selle poliitika vastaseid olnud rohkem kui pooldajaid, siis see olukord nüüd pooleldi sunniviisiliselt muutub, kuna 1. maist oleme me Euroopa Liidus ja seal me lihtsalt oleme kohustatud selle poliitika omaks võtma. Nii et tähtis eelnõu, hääletagem üksmeelselt poolt! Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma
Aitäh, kolleeg Jaanus Männik! Rohkem kõnesoove ei ole. Lõpetan läbirääkimised ja me võime alustada lõpphääletust. Head kolleegid, palun tähelepanu! Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse eelnõu 258.Hääletustulemused
Seaduseelnõu poolt hääletas 81 Riigikogu liiget, vastu ega erapooletu ei olnud keegi. Seadus on vastu võetud.

---

14. 13:00 Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse teistkordse menetlemise kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse teistkordse menetlemise kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Palun, Isamaaliidu fraktsiooni esindaja Andres Herkel!

13:00 A. Herkel
Proua esimees! Austatud kolleegid! Kui keegi arvab, et see seaduseelnõu on pärast teistkordset menetlemist kuidagi paremaks muutunud, siis see ei ole kindlasti nii. See, mis muudatusettepanekutega tehti, on pigem silmamoondus. Endiselt on üleval probleem, millest siin ka eile pikalt räägiti, maavanemate ametisse nimetamise probleem ning nende muutmine ministeeriumi ripatsiks, mis muu hulgas tekitab suure ohu sundpolitiseerimiseks ehk sellekssamaks sundpolitiseerimiseks, mille vastu koalitsioonipoliitikud on vähemalt sõnades püüdnud astuda. Eelkõige on aga ähmane piir selle vahel, mida teeb minister ministeeriumi juhina ja mida teeb regionaalminister, kes justkui, ühelt poolt, ei juhi ministeeriumi, aga tegelikult teeb oma valdkondades kõiki neid toiminguid, mis ministeeriumi juhtimise juurde kuuluvad. See piir on segane, konfliktiohtlik ja ebaotstarbekas. Võib-olla valitsuskoalitsioon arvab, et ta lahendab sellega mingeid probleeme. Ma arvan, et kõigi järgmiste koalitsioonide jaoks on selline regulatsioon pigem üks aspekt, mis toob uusi probleeme juurde, mitte ei lahenda neid. Isamaaliit, olles olnud varasematel aegadel nii ühes kui teises koalitsioonis, teab ka seda, et aeg-ajalt tuleb koalitsiooni koospüsimise nimel võtta vastu neidki seadusi, mis ei ole võib-olla kõige paremad, mis ei ole kõige õnnestunumad. Praegusel juhtumil jääb mulle ka niisugune motivatsioon arusaamatuks. Seda sellepärast, et jälgides kas või viimasel kuul olulisi hääletusi, mis siin saalis on olnud, ei näe ma nii väga seda koalitsiooni, mida koos hoitakse. See on seesama piltmõistatus, mis nädal aega tagasi ilmus Eesti Ekspressis, kus tuli pildi pealt otsida hääletuste järgi koalitsiooni. Aga seda koalitsiooni oli võimalik leida Res Publica ja Keskerakonna vahel, mitte seal, kus koalitsioon vähemalt vormiliselt olema peaks. Nii et kui selle seaduseelnõu eesmärk on see, et oma hääletustega üle mõne aja demonstreerida koalitsiooni ühtsust, siis võib-olla ta seda eesmärki mingisugusel moel täidab. Isamaaliit hääletab kolmandal lugemisel selle eelnõu vastuvõtmise vastu, aga võib-olla kellegi jaoks on parim areng see, kui eelnõu saadetakse uuesti mingisugusel kujul Riigikokku tagasi ja siis tekib võib-olla koalitsioonil üle aegade uus võimalus oma ühtsust selle menetlemisel demonstreerida. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma
Aitäh, kolleeg Andres Herkel! Rohkem kõnesoove ei ole. Lõpetan läbirääkimised ja me võime alustada lõpphääletust. Palun, härra Männik!

13:00 J. Männik
Aitäh, proua juhataja! Enne lõpphääletust ma paluksin Rahvaliidu fraktsiooni nimel viis minutit vaheaega.

13:00 Esimees E. Ergma
Vaheaeg viis minutit. Jätkame kell 14.50. V a h e a e g

13:00 Esimees E. Ergma
Rahvaliidu fraktsiooni palutud vaheaeg on läbi. Palun, jätkame istungit! Kuna selle seaduse vastuvõtmine nõuab Riigikogu koosseisu häälteenamust, siis palun teeme kohaloleku kontrolli. Hetkel on kohal 86 Riigikogu liiget, puudub 15. Alustame nüüd hääletust. Palun tähelepanu! Panen

lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse.Hääletustulemused Poolt hääletas 53 Riigikogu liiget, vastu 32, erapooletuid ei olnud. Seadus on vastu võetud.

---

15. 13:00 Euroopa sotsiaal- ja meditsiiniabi konventsiooni ning selle protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu (232 SE) teine lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa sotsiaal- ja meditsiiniabi konventsiooni ning selle protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu teist lugemist. Palun ettekandjaks sotsiaalkomisjoni liikme kolleeg Urmo Kööbi!

13:00 U. Kööbi
Lugupeetud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Teisele lugemisele tuleb Euroopa sotsiaal- ja meditsiiniabi konventsiooni ning selle protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu. Kuna esimene lugemine toimus 11. veebruaril k.a, tuletan lühidalt meelde eelnõu sisu. Nimetatud konventsioon ja juurdelisatud protokoll on sõlmitud 1953. aasta 11. detsembril Pariisis ja nendele on Eesti Vabariik alla kirjutanud 1999. aasta 1. detsembril Strasbourg'is. Konventsiooni ratifitseerimisega kohustub Eesti Vabariik osutama tema territooriumil seaduslikult viibivatele ja püsivat sissetulekut omavatele teiste konventsiooniosaliste riikide kodanikele ja pagulastele sotsiaalabi ja meditsiiniabi võrdselt oma riigi kodanikega olukorras, kus nad on sattunud puudusesse, see tähendab, neil pole piisavalt elatusvahendeid või nad vajavad vältimatut arstiabi. Siinkohal võib märkida, et ka praegu, ilma konventsiooni ratifitseerimata tagab Eesti Vabariik igale tema territooriumil viibivale isikule nii vältimatu sotsiaalabi kui ka meditsiiniabi tänu sotsiaalhoolekande seadusele ja tervishoiuteenuste korraldamise seadusele. Konventsioon reguleerib ka isikute kodumaale tagasisaatmise tingimused ja korra, kusjuures isiku tagasisaatmise aluseks ei saa olla ainuüksi see, et ta on sattunud puudusesse ja vajab abi. Eelnõuga kehtestatakse ka kaks reservatsiooni, kus täpsustatakse riigis seaduslikult elamist ja seda, et riigist väljasaatmisel maksab Eesti Vabariik transpordikulud kuni riigipiirini. Muudatusettepanekute tähtajaks oli 18. veebruar ja laekus üks ettepanek sotsiaalkomisjonilt. See on redaktsioonilist laadi, muutes sõnade järjestust, täpsustades viidatud seaduste nimetust ja täiendades seadust avaldamismärgetega. Sotsiaalkomisjon oma 16. märtsi istungil arutas muudatusettepanekut ja arvestab seda täielikult, hääletusel oli poolt 9 komisjoni liiget, vastu 0, seega konsensuslikult. Komisjon otsustas viia eelnõu Riigikogu täissaali teisele lugemisele 24. märtsil ja võtta see seadusena vastu. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma
Suur tänu, kolleeg Urmo Kööbi! Palun, kas on küsimusi ettekandjale? Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:00 M. Stalnuhhin
Aitäh! Lugupeetud ettekandja, kas see konventsioon teeb vahet Eesti kodanikel ja teistel Eestis elavatel isikutel? Ma pean põhiliselt silmas mittekodanikke ja teiste riikide kodanikke, kes on aga alalised elanikud. See on küsimus seoses §-ga 4.

13:00 U. Kööbi
See on deklaratsioon. Kodakondsusseaduse § 1 kohaselt on Eesti kodanik isik, kes on nimetatud seaduse jõustumisel Eesti kodakondsuses, samuti isik, kes on nimetatud seaduse alusel omandanud, saanud või taastanud Eesti kodakondsuse.

13:00 Esimees E. Ergma
Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin, teine küsimus!

13:00 M. Stalnuhhin
Aitäh! Tegelikult on see esimene küsimus, te vist ei saanud küsimusest aru. Ma muidugi tean, kes on kodanik kodakondsusseaduse tõlgenduses. Ma küsisingi, et kas arvestades seda, et § 4 toob siin eraldi

välja mõiste "kodanik", on vahet sellel, kuidas see konventsioon kajastub Eesti kodanike puhul ja alaliste elanike puhul, kes ei ole Eesti kodanikud?

13:00 U. Kööbi
Ei tee siin vahet.

13:00 Esimees E. Ergma
Rohkem küsimusi ei ole. Suur tänu, kolleeg Urmo Kööbi! Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Seaduseelnõule on üks muudatusettepanek, mille esitas sotsiaalkomisjon ja juhtivkomisjon on seda arvestanud täielikult. Kuna välislepingut puudutava eelnõu lõpphääletus võib toimuda ka teise lugemise lõpetamisel, siis alustame lõpphääletust. Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa sotsiaal- ja meditsiiniabi konventsiooni ning selle protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu 232.Hääletustulemused Poolt hääletas 60 Riigikogu liiget, vastu ei olnud keegi, erapooletuid oli 1. Seadus on vastu võetud.

---

16. 13:00 Jalaväemiinide kasutamist, varumist, tootmist ja üleandmist keelustava ja nende hävitamist nõudva konventsiooniga ühinemise seaduse eelnõu (238 SE) teine lugemine

13:00 Esimees E. Ergma
Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud jalaväemiinide kasutamist, varumist, tootmist ja üleandmist keelustava ja nende hävitamist nõudva konventsiooniga ühinemise seaduse eelnõu teist lugemist. Palun ettekandjaks riigikaitsekomisjoni esimehe kolleeg Sven Mikseri!

13:00 S. Mikser
Austatud juhataja! Head kolleegid! Riigikaitsekomisjon arutas seda eelnõu enne teist lugemist oma koosolekul esmaspäeval 15. märtsil k.a. Kohal viibis viis komisjoni liiget. Kuivõrd tähtajaks ei olnud eelnõule laekunud ühtegi muudatusettepanekut, oli komisjoni arutelu võrdlemisi põgus. Lühidalt tõusetus komisjoni koosolekul küsimus, kas selle konventsiooniga on võimalik ühineda ka mingite reservatsioonidega. Konventsiooni artikkel 19 ütleb, et konventsiooniga ei saa ühineda, tehes reservatsioone. Teadaolevalt on mõned riigid, kes on lepingu küll allkirjastanud, parafeerinud, jätnud selle parlamendis seni veel ratifitseerimata. Komisjoni koosolekul tõdeti, et konventsiooniga ühinemine on Eestile välispoliitiliselt vajalik. Tõdeti taas kord seda, et Eestil taolisi jalaväemiine ei ole. Tõdeti ka seda, et käesolev konventsioon puudutab ainult jalaväemiine, see ei reguleeri näiteks tankitõrjemiinide kasutamist. Pärast põgusat arutelu leidis komisjon häältega viis poolt ja mitte ühtegi vastu ega erapooletut, et selle eelnõu võiks tänasel kuupäeval tuua Riigikogu saali teisele lugemisele ja häältega neli poolt ning üks erapooletu ja mitte ühtegi vastu leidis komisjon, et võiks teha täiskogule ettepaneku teisel lugemisel see konventsiooniga ühinemise eelnõu seadusena vastu võtta. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma
Suur tänu, kolleeg Sven Mikser! Palun, kas on küsimusi ettekandjale? Küsimusi ei ole. Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Palun, kolleeg Trivimi Velliste! Kaheksa minutit, palun!

13:00 T. Velliste
Austatud proua juhataja! Head kolleegid! Käesoleva eelnõu esimesel lugemisel juhtisin ma Riigikogu tähelepanu tõsiasjale, et meil on selle eelnõu puhul tegemist üsna ajaloolise valikuga üsnagi eksistentsiaalses küsimuses. Ma juhtisin tähelepanu ka sellele, et eelnõu seletuskirjas esitab Vabariigi Valitsus kaks väga tähelepandavat väidet. Ja nimelt, et pärast NATO-ga liitumist jääb Eestit ähvardava sõjalise ohu võimalus kaduvväikseks. Teiseks, et kui Eesti jätab endale õiguse jalaväemiine kasutada, võib see pärssida liitlasvägede indu meile kriisiolukorras appi tulla. Ma arvan, et need mõlemad väited on üsna kummalised. Kõigepealt, kaduvväike oht tähendab nullilähedast ohtu. Siin on Vabariigi Valitsus küll ülimalt optimistlik, et mitte öelda lihtsakoeline. Rääkida 21. sajandil nullilähedasest sõjalisest ohust on minu meelest vastutustundetu. Ajalugu tuleb tunda ja tuleb teada, et ajalugu kordub. Mis siis, et uutes vormides. Teiseks, jalaväemiinidest mitte loobumine võivat pärssida meie liitlaste indu meile appi

tulla. Ka see väide on äärmiselt kummaline. Ma küsisin eelmisel korral ja küsin ka praegu, kuidas saab meie liitlaste ind meile appi tulla väiksem olla, kui me oleme paremini kaitstud, kui meie kaotused on väiksemad ja kui vaenlase kaotused on võimalikult suuremad. Jalaväemiinide keelustamise konventsiooni ei ole teiste hulgas ratifitseerinud veel USA, Venemaa, Soome ja Poola. Et Venemaa seda teinud ei ole, selle üle me vist ei imesta, et Soome seda teinud ei ole, selle üle pole meil ka põhjust imestada, on ju Soomel 1100 kilomeetri pikkune idapiir ja soomlased tunnevad oma ajalugu. Et aga viis aastat NATO-s olnud Poola seda teinud ei ole, peaks meid mõtlema panema. Jutud sellest, et Poola kavatseb kõnesoleva konventsiooni kohe-kohe heaks kiita, ei vasta tõele. Pidagem meeles, et kõrgetasemeline Poola sõjaväeline delegatsioon on praegu Eestis. Sellised riigid nagu Soome ja Poola võivad oma miinidest loobuda siis, kui nad saavad midagi sama tõhusat asemele. Näiteks praegusest veelgi võimsamaid tõrjerelvi, mis aga on väga kallid. Kallid isegi sellistele riikidele nagu Soome ja Poola. Eestil ei ole jalaväemiine. Me ei saa maa sisse pista seda, mida meil ei ole. Mida me siis täna siin otsustame? Aga seda, kas jätta endale võimalus või võtta endalt võimalus ära. Kas põletada sillad või jätta sillad igaks juhuks põletamata? Selle konventsiooniga ühinemise edasilükkamine ei tähenda Eesti kohustust hakata jalaväemiine soetama. See tähendab üksnes võimaluse jätmist aegade muutudes end paremini kaitsta. Küsimus on meie kaitsetahtes laiemalt, küsimus on ka meie kaitsetahte tõsiselt võetavuses. Kas pärast seda, kui me 2. aprillil sööme kõikjal üle Eesti rohelist hernesuppi, kas pärast seda jääme me tõesti lootma üksnes oma liitlastele ja see on kõik? Kes end ise parimal võimalikul viisil aidata ei taha, seda on ka teistel raskem aidata. Praegu ei ole aeg mängida sildade põletamise mängu. Praegu on aeg - aeg maha võtta ja eelnõu arutelu katkestada. Sellise ettepaneku ma ka Riigikogule Isamaaliidu saadikurühma nimel teen. Kes tasa sõuab, see kaugele jõuab! Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma
Palun, kolleeg Toomas Alatalu!

13:00 T. Alatalu
Lugupeetud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Minu sõnavõtt haakub tegelikult härra Trivimi Velliste tõstatatud teemaga. Ma tuletaksin meelde, mida ma selle eelnõu esimese lugemise ajal küsisin. Ma küsisin, kui kaugel on sama küsimuse lahendamisega Soome ja Läti. Härra Velliste rääkis siin ka Poolast. Ma tuletan meelde, et ma sain nendele küsimustele väga ümmargused vastused, nii nagu ma olen saanud väga ümmargused vastused kaitseministrilt küsimustele, mis puudutavad neid eelnõusid, mida sel nädalal veel siia ei toodud, tähendab, meie poiste saatmine Iraaki ja meie ühinemine NATO teatud struktuuriga. Vaadake, ma julgen küll teha niisuguse järelduse, et meie Kaitseministeerium ja meie Välisministeerium ei tea üldse, mida teevad meie naabrid. Esitame väga lihtsa küsimuse: aga kus on siis meie välispoliitika koordineerimine? Tähendab, maamiinide osas on kolm riiki praktiliselt kõrvuti olnud pikka aega ühes ja samas seisus - Soome, Eesti, Läti -, ja me hakkame langetama otsust ja meie ei tea, milline on meie naabrite seisukoht. Kui kaugel on nemad sellesama küsimuse lahendamisega? Juhin tähelepanu sellele, et ma tõstatasin juba eelmisel nädalal küsimuse, et on suur vahe, kas meie väed lähevad Iraaki kuni üheks aastaks või üheks aastaks. See on kardinaalne vahe. Jällegi tuleb välja, et meie kaitseminister ei tea. Pärast öeldakse mulle, et vaata Internetist. Selleks ongi ju kogu see abipersonal ja selleks on ka kõik meie teenistused, et niisugune asi endale selgeks teha. Nii et ma julgen küll siit kõnepuldist avaldada protesti eelnõude niisuguse menetlemise vastu. Kutsun üles, et kui me hakkame seda vägede saatmist arutama, siis oleksid vähemalt nii ministeeriumil kui ka vastaval komisjonil endal asjad selged.

13:00 Esimees E. Ergma
Suur tänu, kolleeg Toomas Alatalu! Palun, kolleeg Sven Mikser!

13:00 S. Mikser
Tahaksin ka peatuda mõnel teemal, mida puudutas kolleeg Velliste ja mis on selle arutelu jooksul ka varem olnud küsimuse all. Punkt üks: see, mis puudutab meie ohuhinnangut. Keegi ei saa siin Riigikogu saalis vähemalt avalikul istungil rääkida kõikidest detailidest, aga jutud sellest, et Eestit võiks ohustada laiaulatuslik rünnak tavarelvastusega relvastatud suurearvulise jalaväe osavõtul, kelle vastu me hakkaksime miine maasse kaevama, on igasugusest reaalsustajust ja adekvaatsest hinnangust paraku väga kaugel. Kui me räägime sellest, et igasugune konventsionaalne rünnak on võrdlemisi madala

tõenäosusastmega pärast meie NATO-ga liitumist, siis isegi nende võrdlemisi madala tõenäosusastmega konventsionaalsete rünnakute all mõtleme me kindlasti midagi muud kui suurearvulise jalaväega rünnakuid üle Eesti maismaapiiride. Kui me tuleme praktilisemate küsimuste juurde ja räägime Soomest, siis tõepoolest, kaarti vaadates me näeme, et Soomel on väga pikk maismaapiir geograafiliselt väga ekstreemses ja ülimalt madala asustustihedusega piirkonnas. Eesti maismaapiirid on kõik väga tiheda teedevõrguga, väga tihedalt asustatud. Kui me räägime sellest, et Soome ja Poola ei soovi seda konventsiooni ratifitseerida enne, kui on olemas mingisugune adekvaatne asendus jalaväemiinidele, siis tõepoolest, Soome ja Poola vajavad asendust jalaväemiinidele, kuna neil on laod täis olemasolevaid jalaväemiine. Loomulikult nad ei ole neid jalaväemiine istutanud kuhugi põllu sisse, aga need jalaväemiinid eksisteerivad reaalselt laos, on olemas vastavad tootmisvõimekused. Eestil neid ei ole. Nii et meie, rääkides jalaväemiinide asendamisest, ei saa asendada midagi, mida meil ei ole. Kui küsida, kas me selle konventsiooni ratifitseerimisega võtame endalt ära mingi võimaluse neid miine hankida, siis selle hankimise koha pealt olen ma väga skeptiline, see ei oleks Eestil, kes on liitunud ülemäärase purustava toimega tavarelvade keelustamise konventsiooniga, põhimõtteliselt võimalik. Ükski meie poolt aktsepteeritav, meile poliitiliselt vastuvõetav relvahangete partner ei müü jalaväemiine. Nende tootmine on tõepoolest võimalik, nende tootmise käivitamine on tehnoloogiliselt võimalik ja nagu on palju räägitud, on jalaväemiin vaese mehe relv. Aga kui siinkohal küsida, kas me tahame selle võimaluse endale jätta või mitte, siis ma vaataksin asja laiemalt. Eesti on näiteks just sellesama eespool nimetatud ülemäärase purustava toimega tavarelvastuse keelustamise konventsiooniga ühinedes öelnud, et jah, mõned võimalused me oleme nõus vabatahtlikult endal ära lõikama, ja näiteks tolle nimetatud konventsiooniga ühinedes loobusime me vabatahtlikult võimalusest hankida, toota, kasutada pimestavaid laserrelvi või mõningaid teisi relvaliike, mis lihtsalt tänapäeva sõjapidamise traditsioonide kohaselt on rahvusvahelise üldsuse poolt arvatud selliste mittehumaansete ja isegi sõjaolukorras kasutamiseks mittesobivate relvaliikide hulka. Kahtlemata kuulub selliste relvaliikide hulka ka jalaväemiin, sest ma ei usu, et siin saalis leidub kedagi, kes oleks võimeline nimetama ühe viimastel aastakümnetel maailmas aset leidnud relvakonflikti, kus jalaväemiinide poolt oleks tapetud või vigastatud rohkem võitlejaid, sõjaväelasi kui tsiviilisikuid. Jalaväemiin on selline relvaliik, eriti see nn vaese mehe jalaväemiin, mida me oleme võimelised ise põlve otsas tootma, mis paratamatult tapab ja haavab rohkem tsiviilisikuid kui võitlejaid. Ma arvan, et mitte keegi meist ei tahaks ette kujutada situatsiooni, kus kusagil Võrumaa või Põlvamaa põldude ja metsade vahel marjule läinud tütarlaps kaotaks oma jala või käe, astudes sellele miinile, mis on meie ebastabiilse kliimaga talve jooksul nihkunud oma esialgse mahapanemise paigast mõned meetrid kõrvale ja mida seetõttu miinivälja puhastades ei ole võimalik sealt üles võtta. Ma arvan, et me teeme täna targa ja eelkõige humaanse otsuse, kui me lõpphääletusel vajutame rohelist tuld ja võtame selle konventsiooniga ühinemise seaduse vastu. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma

Aitäh, kolleeg Sven Mikser! Palun, kolleeg Tõnis Lukas! Kaheksa minutit.

13:00 T. Lukas

Austatud juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Austatud eelkõneleja! Meist keegi ei taha ette kujutada üldse mitte mingisuguseid kaotusi, loomulikult ei sõjalises elavjõus ega ka tsiviilelanike hulgas. See on meile vastuvõetamatu mõte. Me ei taha neid ette kujutada ei mõttetult rahuaja tingimustes ega ka sõjalistes tingimustes ja näiteks ka mitte siis, kui meie enda hõre kaitse on tekitanud võimalik et mingite bandede läbimurde ja sellega suure ohu meie tsiviilelanikkonnale, mis muidu, kui me oleksime suutnud ennast kaitsta ja NATO väed ära oodata, oleks olemata olnud. Igasugune oht tsiviilelanikkonnale on liiga jube, et seda endale ette kujutada. Me võime ennast paberil täiesti desarmeerida, aga kuhu me niiviisi jõuame? Võib öelda, et teiste armeedega võrreldes ei ole meil lennukeid, ei ole meil tanke, me oleme ennast vabatahtlikult desarmeerinud, sest me oleme võtnud endalt võimaluse oma eelarvete kujundamisel niisuguseid väeliike või niisuguseid relvaliike soetada, ja meil ei ole paljusid muidki relvaliike. Öeldakse tõesti, et miinid on vaese mehe kahurvägi, need on meile vajaduse korral jõukohased, neid võib tõesti ka ise toota. Teiste relvasüsteemide muretsemine, mis oleksid analoogilise mõjuga, käib meile tihti rahaliselt üle jõu. Kasutusviisidest me võiksime rääkida, võib-olla selle kaheksa minuti jooksul jõuan ma ka nendest pisut rääkida. Aga lühidalt öeldes ei ole küsimus loomulikult mitte ainult piiride kaitsmises, vaid küsimus on üleüldse igasugustes

operatsioonides, ka siis, kui meil on au NATO vägesid mõni nädal oodata ja me peame neile hoidma mingeid platsdarme turvaliseks maandumiseks või tingimustes, kus tuleb hoida ära n-ö tiibadelt ümberhaaramist, võib selliseid relvasüsteeme vaja olla. Nagu ma ütlesin, teisi analoogilisi relvasüsteeme on meil rahalistel põhjustel raske hankida. Loomulikult loodame me kõik, et seda kõike ei oleks vaja. Aga samas neid relvaliike, mis on nii meie kui teiste armeede käsutuses ja mis tapavad samamoodi, me ju kõiki ei keelusta. Ma ei hakka tooma siin USA kui NATO juhtiva maa näidet, miks nemad ei ole sellega ühinenud. Tõepoolest, nad peavad vähe sõdu või õigemini, üldse eriti ei valmistu selliste konventsionaalsete konfliktide puhuks oma territooriumil. Võib öelda, et teiste territooriumil mingite relvade pruukimisse suhtuvad nad jahedamalt ega mõtle nii palju tsiviilelanikkonnale. Aga Soomega võiks meid võrrelda küll. Üks asi on ka solidaarsus soomlastega, kus kõigis erakondades, nii tsentristlikes, parem- kui ka vasakpoolsetes jõududes, sotsiaaldemokraatide hulgas on neid, kes ei ole valmis loobuma jalaväemiinide kasutamisest ja põhjendavad seda sellega, et Soome rahvas üldiselt ei ole valmis seda tegema, sest nad peavad tõesti silmas oma pikka piiri Venemaaga. Soomlastega on meid sidunud teatav relvavendlus kõigi suurte konfliktide ajal, mis 20. sajandil meie maid puudutasid, ja seda me peaksime kahtlemata ka jälgima. Üle päeva me kuuleme Vene tipp-poliitikutelt teateid, et Nõukogude Liit tuleb taastada või Tallinna tuleb pommitada või Tartu ja Narva päris Venemaale võtta. Mitte ainult nendest teadetest, vaid ka tegelikust ohuhinnangust lähtub laiemalt, et suur osa võimalikust ohust, võimalikust, mitte igapäevasest, aga võimalikust ohust tuleneb siiski Venemaa suunalt või vähemalt on sealt poolt initsieeritud. Kas ta tuleb üle piiri või langeb meile taevast, on hoopis teine küsimus. Sõjalises taktikas ei kasutata jalaväemiine eraldi, vaid kombineeritult. Kombineeritult tankimiinide vahel selleks, et tankide eel mineeritud välju ei saaks jalavägi enne kiirelt demineerida. See tähendab, tankimiinide vahele pannakse jalaväemiine. Ei ole mõtet endale ette kujutada miinivälju, kus jalaväemiinid pannakse niimoodi, et massiivseid rünnakuid ära hoida, lihtsalt üksteise kõrvale ja ongi miiniväli valmis. Kui jalaväemiine ei kasutataks kombineeritult teiste miinidega, siis poleks tegelikult teisi miine ka vaja, sest nende kahjutuks tegemine on palju lihtsam. Nii et need riigid, kes praeguseks ei ole veel ühinenud konventsiooniga, on lähtunud mingitest konkreetsetest kaalutlustest. Ma arvan, et ka meil ei ole mõtet neid kaalutlusi kõrvale jätta. Selles olukorras ei peaks me paberil püüdlikumad olema, kui reaalne elu meil lubab olla.

13:00 Esimees E. Ergma
Suur tänu, kolleeg Tõnis Lukas! Palun, kolleeg Avo Üprus!

13:00 A. Üprus
Kindlasti mitte kaheksat minutit ei ole vaja selleks, et rääkida jalaväemiinide ebahumaansusest ja ebaotstarbekusest üheaegselt. Meiesuguse väikerahva parim relv on teatavasti hea poliitika, hea diplomaatia. See tähendab läbirääkimisi, mis on ausad ja targad, tähendab kokkuleppeid, mis peavad vett ja mida ei murta, kindlasti mitte julmi, tsiviilelanikele suunatud, pigem terroristidele kui regulaararmeedele sobivaid relvi. Need toodavad vigastatud ja vihkavaid töövõimetuid inimesi, mis oleks teisipidi igati ebamoraalne ja rumal. Kui aga läbirääkimised meid ei aita, siis ei ole ju teha enam muud kui auga surra. Selleks aga ei ole kindlasti vaja varuda tarbetut vanarauda ega teha ka endale häbi rahvusvahelise üldsuse ees. See on ka põhjus, miks me hääletame nende jalaväemiinide keelustamise konventsiooni vastuvõtmise poolt. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma
Suur tänu, kolleeg Avo Üprus! Kõnesoove rohkem ei ole, lõpetan läbirääkimised. Eelnõule ei ole tehtud ühtegi muudatusettepanekut, kuid Isamaaliidu fraktsioon on teinud ettepaneku katkestada Vabariigi Valitsuse algatatud jalaväemiinide kasutamist, varumist, tootmist ja üleandmist keelustava ja nende hävitamist nõudva konventsiooniga ühinemise seaduse eelnõu teine lugemine. Meil tuleb see Isamaaliidu soov läbi hääletada. Lugupeetud Riigikogu liikmed, panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni ettepaneku katkestada Vabariigi Valitsuse algatatud jalaväemiinide kasutamist, varumist, tootmist ja üleandmist keelustava ja nende hävitamist nõudva konventsiooniga ühinemise seaduse eelnõu teine lugemine. Palun hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt hääletas 6 Riigikogu liiget, vastu oli 65, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Head kolleegid, me võime nüüd alustada lõpphääletust. Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud jalaväemiinide kasutamist, varumist, tootmist ja üleandmist keelustava ja nende hävitamist nõudva konventsiooniga ühinemise

seaduse eelnõu 238.Hääletustulemused Eelnõu poolt hääletas 62 Riigikogu liiget, vastu oli 6, erapooletuid 0. Seadus on vastu võetud.

---

17. 13:00 Soolise võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu (38 SE ja 227 SE) teise lugemise jätkamine

13:00 Esimees E. Ergma
Jätkame Eesti Keskerakonna fraktsiooni ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ning Vabariigi Valitsuse algatatud soolise võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu teist lugemist. Palun ettekandjaks põhiseaduskomisjoni aseesimehe kolleeg Siiri Oviiri!

13:00 S. Oviir
Proua juhataja! Lugupeetud kolleegid! Põhiseaduskomisjon arutas oma 16. märtsi istungil nimetatud eelnõu ja vaatas läbi parandusettepanekud, mida oli saabunud 24. Siinjuures lubage alustuseks tänada kõiki, kes võtsid vaevaks seda seaduseelnõu paremaks teha ja oma ettepanekuid esitasid. Annaksin teile ülevaate, miks mõnda ettepanekut arvestati ja miks mõnda ettepanekut ei arvestatud. Esimene ettepanek, mille on teinud kolleeg Väino Linde, jätaks §-st 3, mis käsitleb seaduse mõisteid, välja sõna "tava". Hääletustulemusega kuus poolt, kolm vastu jäeti sõna "tava" välja, millega mindi vastuollu direktiivi nr 76/27 artikli 2 punktiga 2, sest mitte ainult sätteid ja kriteeriume ei käsitleta diskrimineerimise all, vaid rohkem on diskrimineerimine meie mõttemudelis, meie tavades, meie käitumiskombestikus. Järgmine parandusettepanek on ka kolleeg Lindelt, kus tegevuse all, mida on käsitletud samas paragrahvis ja mis käsitleb seksuaalset ahistamist, lisatakse sõna "tahtlik". Siin on mõnevõrra grammatiline lähenemine, sest alati ei ole tegevus seotud tahtlusega, tegevus võib olla teinekord seotud meie arusaamadega, kuid ta on eesmärgistatud. Et komisjon hääletuse tulemusena - 7 poolt, 1 vastu - sõna "tahtlik" siia vahele kirjutas, sellega ei läinud see säte ei paremaks ega halvemaks. Võib-olla kõige rohkem probleeme on inimestel, kes peavad hakkama selle seadusega tegelema. Järgmine parandusettepanek puudutas § 4, mis mäletatavasti eelmise lugemise ajal kandis pealkirja "Jagatud tõendamiskohustus". Nüüd on ettepanek pealkirjastada see lihtsalt "Tõendamiskohustus" ja anti ka mõnevõrra uus redaktsioon selle lõikele 1, mis ei ole otseses vastuolus vastava direktiiviga - see on Euroopa Nõukogu direktiiv 97/80 -, aga Euroopa hakkab siin teostama ju ka järelevalvet oma direktiivide rakendamise ja täitmise üle, ja kui sellesama paragrahvi lõikes 2 on käsitletud jagatud tõendamiskohustust, kuid pealkiri räägib muust, siis see mõnevõrra raskendab ühest arusaamist. Neljas parandusettepanek on ka kolleeg Väino Lindelt ja see on redaktsiooniline. Võttes aluseks Väino Linde pakutu, esitas komisjon ka omapoolse ettepaneku, mis sai komisjoni kõigi liikmete hääled ja leidis täielikku arvestamist. Järgmine muudatusettepanek ehk siis kuues käsitleb § 5 lõike 2 punkti 5, mis annab meile mõisted, mida ei loeta otseseks või kaudseks sooliseks diskrimineerimiseks. Väino Linde ettepanek oli sõnastada see järgmiselt: "soolist võrdõiguslikkust edendavate erimeetmete rakendamist, mis annavad eeliseid alaesindatud soole või vähendavad soolist ebavõrdsust", jättes välja sõnad "või halvemas olukorras olevale". Ka see ei ole kooskõlas direktiiviga, kuid häältega 4 poolt, 3 vastu, 1 erapooletu leidis Väino Linde ettepanek arvestamist. See ettepanek tooks ju tegelikult kaasa olukorra, kus hetkel langeksid mehed selle seaduse mõju alt välja. Toon teile näite. Poiste hulgas on koolis väljalangevus suurem, narkomaania on poiste ja meeste hulgas rohkem levinud ja kui nüüd ei ole võimalik selles suhtes rakendada neile suunatud spetsiifilisi meetmeid, kuna "halvemas olukorras sugu" jäi seadusest välja, taandub säte kvantitatiivsetele näitajatele ja see teeb selle seaduse mitte kooskõlas olevaks direktiiviga nr 76/27. Järgmine muudatusettepanek tuli põhiseaduskomisjonilt, tehakse ettepanek jätta eelnõu §-st 7 välja lõiked 4, 5 ja 6. Väljajääv tekst käsitleb ametiühingu esindaja või usaldusisiku õigust saada teatud teavet töötaja või töötajate grupi kaitsmiseks. Miks see välja jäeti (häältega 5 poolt, 1 vastu, 3 erapooletut)? Arusaam oli selline, et see lubab üksikisiku palganumbrit teada saada. See ei ole nii, see on laiemas plaanis teabe saamine. See õigus peaks olema nii organisatsioonil kui üksikisikul. Ja jällegi on selle kohta vastav Euroopa direktiiv. Kaheksas parandusettepanek oli Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt. Tehti ettepanek täiendada seadust paragrahviga, mis annaks sooliselt diskrimineeriva reklaami mõiste. Komisjoni hääletustulemus oli poolt 4, vastu 5, erapooletuks ei jäänud keegi. Need, kes toetasid selle ettepaneku arvestamata jätmist, olid arvamusel, et see peaks olema reklaamiseaduse ese. Kuid samas ei ole selles seaduses ettepanekut

reklaamiseadust täiendada ja see, mis praegu on seaduses sätestatud, on kõlvatu reklaam ja kõlvatu reklaam ei pruugi olla sooliselt diskrimineeriv. Ühesõnaga, see säte jääb katmata, selle parandusettepaneku kaudu oleksime seda lihtsalt saanud ära teha. Nüüd tuleks võtta ette reklaamiseadus ja täiendada seda, mis loomulikult kulutab jälle meie tööaega, mida meil on niigi napilt muude seaduste tarbeks, mida enne 1. maid on vaja teha. Üheksas parandusettepanek oli komisjonilt, see täpsustab regulatsiooni või sõnastust ja on väga asjakohane. Nimelt käsitleb see § 11 lõiget 6, millal peab andma ülevaateid. Väljend "korrapäraste ajavahemike järel" on meie seadustikus sisuta, me oleme kasutanud sõna "regulaarselt", mis on kõigile mõistetavam, ja kui tihti on regulaarselt, see sätitakse juba valitsuse poolt vastuvõetava põhimäärusega, mis hakkaks voliniku tööd käsitlema. Kümnes parandusettepanek oli samuti Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni poolt. Ettepanek oli taastada, nii nagu oli esialgselt esitatud eelnõus, kahju hüvitamine, et oleks sätestatud minimaalmäär. See ettepanek vastab Euroopa vastavale direktiivile, mis näeb ette minimaalmäära sätestamise eesmärgil, et hoiatada, ennetada võimalike situatsioonide kordumist. Minimaalmäär on selles direktiivis ette nähtud selleks, et ta oleks tõhus ja proportsionaalne toimepandud konkreetse teoga. Seda ei saa segi ajada varalise kahju määraga. See kuulub hüvitamisele tsiviilseadustiku alusel. Selle ettepaneku poolt oli 4 komisjoni liiget, vastu oli 5, erapooletuks ei jäänud keegi. Järgmine ettepanek on kolleeg Reet Roosilt, ja kuna sarnaseid ettepanekuid oli ka teistelt, siis on ta sisuliselt arvestatud. Nii et nii minu kui Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ettepanekutest on tehtud parim, mis rahuldas komisjoni. Kõik 10 komisjoni liiget olid sellega nõus. 12. ettepanek on arvestatud põhiseaduskomisjoni 4 poolthäälega, selles on voliniku määramine Vabariigi Valitsuse poolt asendatud voliniku määramisega sotsiaalministri poolt. Kaks komisjoni liiget ei jäänud sellise ettepanekuga nõusse, sest volinik ei tööta Sotsiaalministeeriumi ametnikuna, ta peab töötama kõikide ministeeriumide ja ka teiste riigiasutustega. Kui ta määratakse Sotsiaalministeeriumi poolt, siis ei pruugi ta saada vajalikku teavet teistest ministeeriumidest, ilma et ta pöörduks näiteks konkreetse ministri poole. Kahtluse alla võiks seada ka selle voliniku sõltumatuse sellisel juhul, aga volinik peab olema sõltumatu asjatundja. See tuleneb jällegi vastavatest Euroopa direktiividest. Kuna eelnõus, mis oli eelmisel lugemisel, ei olnud reguleeritud, kuidas voliniku tööd finantseeritakse, siis esitasin ettepaneku, et voliniku tegevust finantseeritaks riigieelarvest, toetudes riikliku lepitaja institutsioonile, kes on küll teise pädevusega, kuid on midagi analoogset. See tähendab, et seda tehakse Sotsiaalministeeriumi kaudu küll, kuid eraldiseisva reaga, mis tagab tema sõltumatuse. Riikliku lepitaja puhul on selline finantseerimine töötanud juba rohkem kui kümme aastat ja seda tõrgeteta. 14. ettepanek puudutas voliniku pädevust. Seda on arvestatud osaliselt sellepärast, et põhiseaduskomisjon tegi ka omapoolse ettepaneku ja osaliselt oli see Reet Roosi ettepanekus. Nii nagu ma ütlesin, on see komisjoni ettepanekuna, mis on numbri all 15, leidnud täielikku kajastamist. Põhiseaduskomisjon esitas ettepaneku jätta välja eelnõu § 16, see on muudatusettepanekute tabelis 16. numbri all, ja kuna ta on kaetud juba eelnevate, voliniku pädevust ja voliniku arvamust puudutavate sätetega, siis nõustusid selle ettepanekuga kõik üheksa põhiseaduskomisjoni liiget. 17. muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt: 1 poolt, 4 vastu ja 4 erapooletut. Ühesõnaga, see ei leidnud toetust. Ettepanek oli voliniku arvamuse ja ettekirjutuse kohustuslikuks tegemise kohta, kuid jäi arvestamata. 18. ettepanek on samuti Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt ja jäi arvestamata, kuna poolt- ja vastuhääled läksid pooleks - 4 poolt- ja 4 vastuhäält, 1 komisjoni liige jäi erapooletuks. See käsitleb menetlust, kui volinik algatab menetluse omal algatusel. Sellist menetlusviisi praegu seaduses ette nähtud ei ole. Euroopa Liidu teiste riikide vastavates seadustes on selline menetlusviis ette nähtud. Otsest vastuolu selle otsuse langetamise puhul ühegi Euroopa direktiiviga seejuures ei ole. 19. ettepanek on esitatud minu poolt, sest voliniku institutsioon on seadusesse nii siin saalis eelmise lugemise kui ka komisjoni poolt arvatud ja siis peaks olema ka sees, kuidas voliniku volitused lõpevad. Uue teksti § 19 seda ka käsitleb. See leidis 9 poolthäälega komisjonis toetust. 20. muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt. Kui te vaatate muudatusettepanekut 22, mille on esitanud põhiseaduskomisjon, siis seal on see ettepanek osaliselt arvestust leidnud. 21. muudatusettepanek käsitleb voliniku tegevuse piiranguid. Esitatud on see minu poolt ja on leidnud täielikku arvestamist. Miks selline muudatusettepanek esitati? Inimõigustega tegelevate institutsioonide puhul kehtivad nn Pariisi kriteeriumid, millega kõrvaldatakse poliitilised ja äriga seotud erihuvid, ja voliniku tegevuse piirangute sätete all ongi nende erihuvide piiramine kajastatud. Ühesõnaga see, kus ta võib oma ametisoleku ajal veel töötada, ja see on ainult teaduslik või pedagoogiline töö. Ei äriühingutesse, ettevõtlusesse ega nende järelevalveorganitesse volinik kuuluda ei tohi. Järgmise ehk siis 23. muudatusettepaneku on

esitanud Reet Roos. See on jäetud arvestamata: 4 poolthäält, 5 vastuhäält. Osaliselt Sotsiaalministeeriumi ülesandeid käsitlevas paragrahvis ehk siis §-s 19 on need ülesanded juba kajastatud. Aga kajastamata on Reet Roosi pakutud lõike 1 punkt 1, et ministeerium teostab järelevalvet meeste ja naiste võrdse kohtlemise printsiibi täitmise üle, ja punkt 4, et ta koordineerib koostööd nii riigi- kui kohalike omavalitsuste asutustega, kodanikeühendustega võrdõiguslikkuse edendamise eesmärgil. Praegu ei ole see mõte ühegi sättega seaduses sätestatud ja ka komisjon otsustas seda mitte arvestada. Viimane ettepanek käsitles soolise võrdõiguslikkuse nõukogu. See jäi komisjonis arvestamata, poolt oli viis komisjoni liiget, vastu neli. Põhjendus oli järgmine. Kuna valitsus kehtestab põhimääruse, siis arvati, et põhimääruses saab esitada või kajastada vastavaid kooslusi, aga ei peetud võimalikuks, et sellises nõukogus, mis on ministeeriumi juures, oleks seadusandluse esindaja, sest see on võimude lahususe printsiibi rikkumine. Selle seisukohaga tuleb nõustuda. See ei ole avalik-õiguslik nõukogu. Lühidalt on teile ettepanekutest ülevaade antud. Komisjon otsustas teise lugemise lõpetada ja minna edasi kolmandale lugemisele. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma
Suur tänu, kolleeg Siiri Oviir! Palun küsimused! Kolleeg Kadi Pärnits.

13:00 K. Pärnits
Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Mul on küll kurb meel, et siin seda meie tööturu jaoks väga olulist seaduseelnõu ei kanna ette minister, nii nagu meie kord ette näeb. Küsimus oleks olnud vaja esitada talle. Ma küsin nüüd selle järelevalve kohta. Kui see ei saa olla volinik, kes teostab siis järelevalvet seaduse täitmise üle, kellel on õigus teha ettekirjutust ja rakendada sunniraha ning kellel on ka õigus teha ettekirjutusi, kui näiteks andmeid ei anta?

13:00 S. Oviir
Sunniraha rakendamine ju on komisjoni poolt välja arvatud. Kuid praegu on see osaliselt kaetud volinikuga, osaliselt ministeeriumi juba loodud struktuuriga, mis on valitsuse seaduses, ning osaliselt õiguskantslerile antud ülesannetega. Aga kuna seda on igal pool natuke, siis tekib küsimus, kes on see lõppvastutaja, ja lõppvastutajat, kelle käest saaks vajaduse korral abi ja saaks ka teavet, kui järelevalves midagi on, praegu ei ole.

13:00 Esimees E. Ergma
Palun, kolleeg Eiki Nestor!

13:00 E. Nestor
Aitäh! Austatud ettekandja! Te tõite välja, et meie ees oleva eelnõu komisjonis heakskiidu leidnud tekst ja Euroopa Liidu direktiivid ei lange kokku. Järsku oleks lihtsam toimida nii, et me ei tee neid vigu, et me peame hakkama siin mõne aja pärast vaidlema, mis meil kehtib, kas otse kohaldatav direktiiv või meie oma seadused? Kas on võimalik täna hääletuse teel vältida sellist apsu?

13:00 S. Oviir
Loomulikult saab iga ettepaneku hääletusele panna ja kui hääletus on lõppenud, siis on näha, milline tuleb tabloo.

13:00 Esimees E. Ergma
Palun, kolleeg Kadi Pärnits, teine küsimus!

13:00 K. Pärnits
Ma küsin ka veel nende eelnõu apsude kohta, kus meie seadus ei hakka vastama direktiividele, kui hääletus läheb nõndapidi. Mida siis teha? See ei ole sugugi mitte hea praktika, aga kas siis saab anda siin inimestele nõu käituda direktiivi järgi või hakkame seadust parandama või peab õiguskantsleri poole pöörduma, et me mõistaksime direktiivi teksti?

13:00 S. Oviir

Sellisest vaatenurgast oli see ka komisjonis arutusel, kuid hääletustulemuse ma lugesin teile ette. Mis sellega kaasneb? Euroopa Liit on meile juba teinud etteheiteid, et Eesti riik, st nii seadusandja kui valitsus, ei täida oma lubadusi. Hiljaaegu tuli ju ettekanne selle kohta ja ma arvan, et kui on juba kaks-kolm korda tähelepanu juhitud, siis neljandal korral võetakse tarvitusele rangemad meetmed. Ja küsimus ei ole isegi meetmetes. Hea küll, igasuguseid trahve võib ära maksta või mõnest fondist võib jääda raha saamata, mille see muidugi kaasa toob, kuid küsimus on riigi maines. Ja praegu me rikume riigi mainet.

13:00 Esimees E. Ergma
Palun, kolleeg Eiki Nestor, teine küsimus!

13:00 E. Nestor
Aitäh! Milline on siin põhiseaduskomisjoni seisukoht, kui tekib vastuolu siseriikliku õigusakti ja Euroopa direktiivi vahel, kumb siis meil kehtib? Ja kuna ilmselt õige lahend peab sündima kuskil Riigikohtu tasandil, siis vähemalt oleks hea teada, mida põhiseaduskomisjon täna sellest arvab?

13:00 S. Oviir
Üks direktiiv peab meil olema meie seadustesse üle kantud oktoobriks 2005. Selle rikkumisi oli kõige rohkem. Nii et pragmaatiline lähenemine on siin selline, et kui täna hääletused ei anna kohe tulemust, et me saame kõrvaldada vastuolu, mille me peame niikuinii kunagi kõrvaldama (seda võiks teha juba täna, see tähendaks ka tööaja kokkuhoidu), siis tuleb varem või hiljem esitada juba jõustunud seaduse muudatuse eelnõu.

13:00 Esimees E. Ergma
Rohkem küsimusi ei ole. Suur tänu, kolleeg Siiri Oviir!

13:00 S. Oviir
Ma pean juhtima teie tähelepanu ühele eksitusele, mis meil juhtus. Nimelt lõpeb leheküljel 8 5. peatükk §-ga 21, aga 6. peatükk algab §-ga 18. Siin on lihtsalt näpuviga: 18 tuleb lugeda 22-ks. Selle vea me parandame ära kolmandaks lugemiseks. Nii et eelnõul pole mitte 21 peatükki, vaid 25. Nelja paragrahvi võrra läks nihkesse. Palun vabandust, et meil nii juhtus!

13:00 Esimees E. Ergma
Suur tänu! Kas soovitakse avada läbirääkimised? Jah, palun, kolleeg Kadi Pärnits! Palun, kaheksa minutit!

13:00 K. Pärnits
Austatud Riigikogu! Tulenevalt võrdõiguslikkuse seaduse menetlemisest tahaksin meile kõigile meelde tuletada, mis on siin meie ülesanne. Meie ülesanne on kahtlemata teha seadusi ja meie ülesanne on teha selliseid seadusi, millest oleks ka mingit tolku inimestele töökohtadel, kelle jaoks need seadused meie poolt tehtud saavad. Ja meie ülesanne on teha seadusi, mis oleksid rakendatavad, seadusi, kus on öeldud väga selgelt, kes seaduse rakendamise eest vastutab, kes aitab tööandjatel, töövõtjatel kohtadel neid põhimõtteid ellu viia. Samamoodi peab olema seadustes öeldud, mis saab siis, kui neid põhimõtteid ei rakendata. Kui me vaatame praegust võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu, siis see eelnõu eksib rängalt nende seadusnõuete vastu. Ma ei taha öelda küll seda, et see eelnõu ei ole samm edasi. Kahtlemata, kui me selle eelnõu sellisel kujul vastu võtame, siis on see kindlasti parem kui mitte midagi. Aga tänases formuleeringus võib küll öelda, et taoline eelnõu on soovituslik õppematerjal või midagi taolist pooltele. Praeguse ühiskonna arengu tasandil, vaadates, kui palju toimub meil diskrimineerimist igapäevaelus, vaadates kas või seda, kuivõrd erinevad on sugudevahelised palgatasemed, on selge, et oleks naiivne arvata, et igasugune sooline diskrimineerimine kaob iseenesest ära või piisab tõesti sellest, kui me anname välja mõne ekspertiis- või soovitusliku iseloomuga arvamuse. Eestile on praegu kindlasti vaja võrdse kohtlemise kohustuse kirjapanemist, mõistete defineerimist, asutust, kes jälgib seaduse täitmist ja vajaduse korral saab ka pooli sundida seda täitma, ning vaidluste lahendamise mehhanismi. Kindlasti on vaja ka kohtueelset menetlust ja tagatisi ohvritele. Sellest eelnõust, mida me täna siin arutame, ei loe neid asju kuidagipidi välja. Nüüd läheks edasi kõige olulisemate probleemide

juurde, mis selles eelnõus on. Kõigepealt, hämmingut tekitab küll meie põhiseaduskomisjoni tegevus, kes ei saa aru, mis asi on direktiiv. Mina olen küll aru saanud, et direktiiv on selline rahvusvaheline dokument, mille meie peame oma siseriiklikes seadustes üle võtma. Kui me seda ei tee sellises mõttes, nagu direktiiv seda palub teha, siis on inimestel õigus minna meie kohtutesse ja nõuda otseselt direktiivi rakendamist. Põhiseaduskomisjon saab meil täna direktiivist teistmoodi aru, et direktiiv on dokument, mida meie siseriiklike seadustega muutma hakkame. Ja nimelt seda on põhiseaduskomisjon teinud. Ta on nimelt muutnud üllatuslikult diskrimineerimise mõistet tublide Reformierakonna esindajate soovitusel. Soolise diskrimineerimise mõistest on välja jäetud selline väga oluline asi nagu tava. Kaudne sooline diskrimineerimine leiab aset, kui väliselt neutraalne tava seab ühest soost isikud teisest soost isikutega võrreldes ebasoodsamasse olukorda. Tava kohta võib tuua näiteks ka selle araabia lennukompanii, kes meie naisi sellisel kujul välja valis, nagu me seda kõik lugeda võisime. Ta tegutses vastavalt oma tavadele. Aga meil on need tavad diskrimineerivad. Järgmine mõiste muudatus, mis põhiseaduskomisjon arvab vajaliku olevat, räägib seksuaalsest ahistamisest. Seksuaalne ahistamine leiab aset, kui see esineb tahtliku tegevusega. Niimoodi ei saa piirata diskrimineerimise mõistet. Kui seksuaalselt ahistatakse, siis seda, kas see, kes ahistas, tegi seda tahtlikult, raske hooletuse või kerge hooletusega, tõestab ta juba kohtus. Kui me tuletame teile meelde tänast töölepingu seaduse eelnõu, siis seal vastutab töötaja küll raske hooletuse ja kerge hooletuse, mitte ainult tahtluse eest. Edasi. Eelnõus on, nagu ma juba mainisin ja nagu ka eelnõu ettekandja mainis, väga tõsised probleemid rakendamisega. Eelnõus ei ole öeldud, mis saab siis, kui volinik ei saa andmeid. Sotsiaalminister Pomerants ütles, et loodame tööandjate suuremeelsusele. Lugupeetud kolleegid, tööandja, kes diskrimineerib, ei ole suuremeelne! Ammugi pole ta siis suuremeelne andmete jagamisel, sealhulgas ka volinikule. Kui andmeid kätte ei saada, siis arvamust anda ka ei saa. See viimane on aga ainuke voliniku praegune õigus. Edasi. Kui need andmed tõesti kuidagiviisi kätte saadakse ja kui inimene pöördub voliniku poole ja volinik annab arvamuse ja ta oletab, et tõesti on tegemist diskrimineerimisega, siis peaks olema eelnõus kindlasti kirjas see, mida sotsiaaldemokraadid oma parandustega pakkusid. Volinikul peaks kindlasti olema õigus teha ettekirjutust ja soovitada ettekirjutuse kaudu diskrimineerimine lõpetada. Äärmiselt oluline on kindlasti ka kohtueelne menetlus, et pooled kutsutaks kokku ja palutaks täita seadust. Praegune eelnõu annab inimesele võimaluse tegelikult ainult kohtusse minna. Nüüd tekib küsimus, mis seal kohtus saab? Kui tõesti otsustatakse selle suhteliselt abitu seaduse alusel ja kui mõni asi tõesti sinna jõuab, siis saab inimene mingisugust restitutsiooni üksnes siis, kui ta suudab kahju ära tõendada. Sellepärast ongi direktiivis ette nähtud kohustus, et kui diskrimineerimine juba leidis aset, siis isegi siis, kui inimene ei saanud kahju, peab diskrimineerija selle eest mingisuguse miinimumhüvise ehk kahjuraha inimesele maksma. See on Euroopas töövaldkonnas ammu selge reegel. Ma toon näite. Töötegija, kes on aktiivne, juhib töökohal tähelepanu tööandjale, et ta ei täida seadust, on võib-olla isegi ühendust võtnud ...

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Aeg!

13:00 K. Pärnits
... õiguskaitseorganiga. Ta ei saa mingit kahju, aga tööandja võib teda väga sageli diskrimineerida. Nii et teen ettepaneku nendele asjadele parandusettepanekute hääletamisel tõsiselt tähelepanu pöörata ja kutsun üles toetama sotsiaaldemokraatide muudatusettepanekuid. Aitäh!

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Suur tänu, Kadi Pärnits! Järgnevalt palun kõnepulti kolleeg Urmas Reinsalu! Kaheksa minutit.

13:00 U. Reinsalu
Lugupeetav Riigikogu täiskogu istungi juhataja! Austatud rahvaesindajad! Eelkõneleja käsitlus Euroopa õiguse allikatest ja nende kohaldamisest ja vahetust rakendamisest oli kas tahtlikult vildakas või kannab endas ühemõtteliselt föderalistlikku arusaama Euroopa Liidu õigusest. Ma tsiteerin siin meie värske riigikohtuniku proua Julia Laffranque'i raamatut "Euroopa Liit ja Euroopa Ühendus: institutsioonid ja õigus": "Direktiivid. Lepingu artikli 249 lõige 3 ütleb, et direktiiv on kohustusliku saavutatava tulemuse seisukohalt siduv iga liikmesriigi suhtes, kellele see on adresseeritud, kuid jätab vormi ja meetodite valiku selle riigi ametiasutustele. Direktiivid erinevad Euroopa määrustest selle poolest, et nad on

kohustavad just sellele liikmesriigile, üldiselt pole põhimõtteliselt vahetult kohaldatavad, vaid kohaldamiseks on vaja nad siseriiklikku õigusesse sisse viia." Ja mis kõige olulisem selle repliigi seisukohalt: "On liikmesriigile siduvad mitte täielikult, vaid üksnes nende eesmärkide osas võrreldavalt raamseadustega, mis jätavad liikmesriigile endale määrata vahendid, vormi ja meetodi siseriikliku õiguse direktiividega ühtlustamiseks ja direktiivide rakendamiseks." Niipalju Euroopa Liidu õigusest. Põhiseaduskomisjon analüüsis põhjalikult direktiive, Euroopa Liidu õigust ja ka esitatud muudatusettepanekut. Ja põhiseaduskomisjoni liikmete enamus jõudis seisukohale, et käesoleval kujul ei ole need vastuolus Euroopa Liidu õigusega. Teiseks, mis puudutab muudatusettepanekuid, mida põhiseaduskomisjon ei toetanud, või ka eelnõu emma-kumma algataja algselt esitatud eelnõu suhtes tehtud muudatusettepanekuid, siis paljudel juhtudel tegid põhiseaduskomisjoni liikmed ka märkuse, et need ettepanekud võivad minna vastuollu Eesti põhiseaduses sätestatud õigusriikluse põhimõtetega, eelkõige, mis puudutas eelnõu algatajate esitatud tõendamiskoormist sellises sõnastuses, nagu ta oli algses eelnõu versioonis, ja teiseks, mis puudutab minimaalset karistust, õigemini karistuslikku vormi tsiviilõigusliku kahju hüvitamise osas. See on täiesti unikaalne ja Eesti õiguses seni esinemata pretsedent, mille suhtes põhiseaduslikkuse aspektist kindlasti püstituks kahtlusi, kui see eelnõu teksti lülitada. Kokku võttes, selle eelnõu suhtes on Euroopa Komisjon avaldanud pidevat rahulolematust, miks ei ole seda juba jõustatud seadusena. See kindlasti ei ole etteheide parlamendi senisele tööle, vaid vastupidi, parlament on küllap kogunud tarkust selle eelnõu kompromissidega vastuvõtmiseks. Ma arvan, et see eelnõu oma põhiolemuselt säilitab selle filosoofia, mida eelnõu algatajad on taotlenud. Moodustatakse eraldi institutsioon soolise võrdõiguslikkuse voliniku näol, antakse Sotsiaalministeeriumile kui vastutavale ametiasutusele täiendavad pädevused, luuakse menetlusstruktuur, sätestatakse tööandjate vastutus ning sätestatakse ka ahistamiskeeld. Need põhijooned on sellised, nagu need seadused on reguleeritud Euroopa Liidu teistes liikmesriikides. Mis puudutab probleemi, otsekui oleksid selle eelnõu rakendamisel siin mingisugused informatiivsed võimalused ametiühingutel pärsitud, siis jah. Palgasaladuse põhimõtte rikkumist ei toetanud põhiseaduskomisjoni liikmete enamus, nagu sellekohaseid muudatusettepanekuid esitati. Nagu märkis ekspert, kes esines põhiseaduskomisjonis, proua Ülle-Marike Papp, niisugune süsteem oleks unikaalne ka vaieldamatult tugevama sotsiaalse regulatsiooniga teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega võrreldes. Niisugust asja ei pidanud põhiseaduskomisjoni liikmete enamus vajalikuks toetada, et inimeste palgasaladusse ja eraellu saaks sellistel kaalutlustel, nagu algatajad siin viitasid, tungida. Kokkuvõtteks leiab Res Publica fraktsioon, et see on tähtis eelnõu. See on Eesti ühiskonna tasakaalustatud arengu ja võrdsete võimaluste koha pealt oluline eelnõu. Meie ettepanek on eelnõu täna asjalikult menetleda, toetada neid ettepanekuid, mida põhiseaduskomisjon täielikult toetas, ning lõpetada eelnõu teine lugemine. Aitäh teile!

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, Urmas Reinsalu! Järgnevalt palun kõnepulti kolleeg Eiki Nestori!

13:00 E. Nestor

Austatud juhataja! Austatud Riigikogu! Tahaksin alustada ka Euroopa Liidu teemalisest debatist. Minu poolest olgu siis tegu värske Riigikohtu liikmega või mitte, aga põhimõtted on ju enam-vähem kõigil selged. Ja mina ei nõustu jälle oma eelkõnelejaga, sest tema eelkõneleja minu meelest ainult sellest rääkiski, et Euroopa Liidu direktiivid ja eesmärgid jäävad meie seadusega saavutamata, sellest nagu jutt ongi. Et kui ükskõik milline Riigikogu liige, olgu ta minu poolest siis Väino Linde, paneb direktiivi eesmärgi kahtluse alla oma muudatusettepanekuga, mis meie saalis heakskiidu leiab, siis ma arvan, et me ei jää väga narri olukorda mitte ainult selle seaduse puhul, vaid ka mitme teise seaduse puhul. Ja arutatava eelnõu puhul on kahjuks kolleeg Linde ettepanekul selle vastu eksitud, ja korduvalt. Teiseks tahan ma öelda, et siin saalis on ju loetud mitmeid seadusi ja võrdõiguslikkuse seadustest kõige nõrgem oli see, mis Vabariigi Valitsus meile tõi. See siin on nüüd põhiseaduskomisjonis läbivaadatuna kindlasti parem. Aga Riigikogu liikmetele niipalju tähelepanekuks, et kui Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni muudatusettepanekud oleksid läbi läinud, siis oleks eelnõu olnud väga sarnane sellele soolise võrdõiguslikkuse seadusele, mida arutas Riigikogu eelmine koosseis ja mille tollane valitsus siia tõi. Sest kõrvuti kogu selle teema tähtsust ja tunnustamist vajavate sätetega nõuab see seadus kindlasti ka kontrollmehhanismi, mille alusel tema täitmist jälgitakse. Nii kaua kuni neid ei ole, neid loomulikult ei ole. Muudatusettepanekutest niipalju, et eelkõneleja ja põhiseaduskomisjoni esimehe etteaste oli küll

väga ilmekas parandusettepaneku nr 7 suhtes, aga vabandage väljendust, äärmiselt tobe. Vaadake, teades, millega vastava ala riigivõim tegeleb ja millele ta kõigi nende probleemide lahendamisel toetub, ütlen ma teile, et palgaprobleemid on selles küsimused üks, kaks ja kolm. Ja kui me vaatame ombudsmani statuuti näiteks naaberriigis Rootsis, siis tema põhiliselt nende küsimustega tegelebki. Vaieldamatult tegelevad nende küsimustega tööandjad ja ka ametiühingud ning täiesti mõttetu on eelnõu §-st 7 välja jätta lõiked 4 ja 6, mis on korrektsed, selged, lähtuvad samadest põhimõtetest, mis on ka teistes meil kehtivates seadustes. Ja kui me oleks nad soolise võrdõiguslikkuse seadusse sisse toonud, oleks kõik olnud väga korrektne. Nii et kahjuks ei olnud ilmekas esinemine kaetud mõistuse poolega. Kõige rohkem kahju on mul muudatusettepanekust nr 24. Kogu selle seaduse problemaatika või raskus kandub tööellu. Ja kui soolise võrdõiguslikkuse nõukogusse ei kuulu Eesti tööelus kõige tuntumad tegijad, need on Eesti tööandjad ja Eesti töötajate ühingud, siis on see suur samm tagasi, võrreldes sellega, mida siin on, vabandage mind, juba kümme aastat viljeldud. Siiamaani on Eesti riigis valitsuskoalitsioonidest sõltumata ühel, teisel või kolmandal moel peetud tööandjate ja töötajatega rääkimist vajalikuks. Ja kui me nüüd selle seaduse puhul leiame, et tööandjad ja töötajad ei pea soolise võrdõiguslikkuse nõukokku kuuluma, siis me oleme kuskil astunud väga sügavalt tagasi 1982. aastasse.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Tänan väga, Eiki Nestor! Järgnevalt on repliigiks sõna kolleeg Urmas Reinsalul.

13:00 U. Reinsalu
Aitäh, austatud juhataja! Eelkõnelejale repliigiks võin öelda, et kui me siin nii kergekäeliselt hakkame rikkuma eraelusätteid ja palgasaladuse nõuet, siis me ei lähe mitte 1982., vaid 1984. aastasse.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Tänan väga! Järgnevalt palun kõnepulti kolleeg Siiri Oviiri!

13:00 S. Oviir
Tänan, härra juhataja! Ka mina pean alustama Euroopa Liidu direktiividest. Urmas Reinsalu luges meile valikuliselt ette katkeid Julia Laffranque'i raamatu eessõnast, libisedes üle mõistest "sisu" ja rääkides, et vormi pole vaja riigil järgida. Ja täpselt nii see ongi, vormi ei ole vaja järgida, aga sisu ehk siis direktiiviga seatud eesmärk peab otsekohaldatavate direktiivide puhul olema meil siseriiklikesse õigusaktidesse sisse kirjutatud. Võib-olla loetakse direktiivi nii, et milleks, meil on siin instruktsijaid ka enne vastu võetud - aga riik oli siis teine, mitte oma ja me ei kohaldanud neid, niipalju kui saime, viilisime mööda ja kirjutasime näiteks 25. kongressi valguses ilusaid aruandeid, millel sisu puudus, raporteerides täitmisest. Aga needsamad küsimused, mis teemati on lahendatud eri direktiivide kaudu, tulevad meile ju juba Amsterdami lepingust, mis on alusleping, ja selle artikkel 2 räägib soolise võrdõiguslikkuse tagamisest kui põhilisest inimõigusest. Nii et kohaldatavaid kohustuslikke asju on meil küll. Kuid arutelu on nii komisjonis kui Riigikogus läinud soodsamaks. On hakatud ka ühte kui teist kuulama. Nii et ma arvan, et see on täna meie lagi. Seetõttu pooldan isiklikult, et võtame selle vastu, me saame voliniku tööle rakendada. Ja hakkame siis esmaspäeval seadust parandama ja vaidleme uuesti. Kuid teatud etapis me oleme edasi läinud. Miks me oleme täna selles seisus? Eks see tuleb sellest, et meie tavad, meie mõttemudel nendes küsimustes on erinev. Seda on olnud näha nii komisjonis kui ka siin saalis, kus Euroopa õigusruumi õigusnormidesse suhtutakse ükskõikselt, aga hääletatakse üksmeelselt ja tulemused on teil käes. Paljud mõistlikud ettepanekud hääletati välja, ikka 5 : 4, 5 : 4 või 6 : 5. Nii et me oleme töötanud siin juba mõnda aega põhimõttel, et ei usu, et kaks korda kaks on kaheksa. Ei usu, hääletame ja hääletamise tulemus on kaheksa. Aitäh!

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Suur tänu, Siiri Oviir! Repliigiks saab sõna kolleeg Urmas Reinsalu.

13:01 U. Reinsalu
Austatud juhataja! Lugupeetud rahvaesindaja Siiri Oviir! Omalt poolt tahaksin ma avaldada eelnõu ettekandjale proua Siiri Oviirile lugupidamist selle seaduse asjatundliku ja koostööalti menetlemise eest. Minu meelest leiti põhiseaduskomisjonis kompromissipinnas ja arutelu oli asjalik. Aitäh!

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Tänan! Rohkem kõne- ega sõnavõtusoove ei ole. Läbirääkimised on lõpetatud. Austatud kolleegid, asume läbi vaatama laekunud muudatusettepanekuid. Esimene muudatusettepanek on kolleeg Väino Lindelt, juhtivkomisjon arvestab täielikult. Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:01 M. Stalnuhhin
Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Aitäh! Kas see on fraktsiooni ettepanek? Jah. Austatud kolleegid, enne hääletamist võtame väikse pausi, et kolleegid saaksid koguneda. Kolleeg Rein Aidma.

13:01 R. Aidma
Aitäh! Lugupeetud istungi juhataja, palun Reformierakonna fraktsiooni nimel viis minutit vaheaega.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Palun kirjalikult! Vaheaeg kuni 16.24. V a h e a e g

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Lugupeetud kolleegid! Panen hääletusele esimese muudatusettepaneku. Palun võtta seisukoht ja hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 47 häält, vastu oli 22, erapooletuid ei olnud. Seega on ettepanek vastu võetud. Teine muudatusettepanek on kolleeg Väino Lindelt, juhtivkomisjon arvestab täielikult. Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:01 K. Pärnits
Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni nimel palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud kolleegid! Panen hääletusele teise muudatusettepaneku. Palun hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 53 häält, vastu 6, erapooletuid ei olnud. Seega on ettepanek vastu võetud. Kolmas muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, täielikult arvestatud. Neljas muudatusettepanek on kolleeg Väino Lindelt, juhtivkomisjon arvestab sisuliselt. Viies muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, täielikult arvestatud. Kuues muudatusettepanek on kolleeg Väino Lindelt, juhtivkomisjon arvestab täielikult. Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:01 M. Stalnuhhin
Aitäh! Keskerakonna fraktsiooni nimel palun hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud Riigikogu! Panen hääletusele kuuenda muudatusettepaneku. Palun hääletada! Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 55 häält, vastu 19, erapooletuid ei olnud. Seega on ettepanek vastu võetud. Seitsmes muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, täielikult arvestatud. Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:01 K. Pärnits
Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud kolleegid! Panen hääletusele seitsmenda muudatusettepaneku. Palun hääletada! Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 54 häält, vastu 5, erapooletuid ei olnud. Ettepanek on vastu võetud. Kaheksas muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:01 K. Pärnits

Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud Riigikogu! Panen hääletusele kaheksanda muudatusettepaneku. Palun hääletada! Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 24 häält, vastu 50, erapooletuid ei olnud. Seega jääb ettepanek vastu võtmata. Üheksas muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, täielikult arvestatud. Kümnes muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:01 K. Pärnits
Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Lugupeetud Riigikogu! Panen hääletusele kümnenda muudatusettepaneku. Palun hääletada! Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 22 häält, vastu 50, erapooletuid ei olnud. Seega jääb ettepanek vastu võtmata. 11. muudatusettepanek on kolleeg Reet Roosilt, juhtivkomisjon arvestab sisuliselt. 12. muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjon arvestab täielikult. Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:01 M. Stalnuhhin
Aitäh! Keskerakonna fraktsiooni nimel palun hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud kolleegid! Panen hääletusele 12. muudatusettepaneku. Palun hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 53 häält, vastu 20, erapooletuid ei olnud. Seega on ettepanek vastu võetud.
13. muudatusettepanek on kolleeg Siiri Oviirilt, juhtivkomisjon arvestab täielikult.
14. muudatusettepanek on samuti kolleeg Siiri Oviirilt, juhtivkomisjon arvestab osaliselt. 15. ettepanek on põhiseaduskomisjonilt, täielikult arvestatud, samuti 16. muudatusettepanek.
17. muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:01 K. Pärnits
Palun seda ettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud kolleegid! Panen hääletusele 17. muudatusettepaneku. Palun hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 23 häält, vastu 50, erapooletuid ei olnud. Seega jääb ettepanek vastu võtmata.
18. muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:01 K. Pärnits
Palun ka seda muudatusettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud kolleegid! Panen hääletusele 18. muudatusettepaneku. Palun hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 23 häält, vastu 50, erapooletuid ei olnud. Seega jääb ettepanek vastu võtmata.
19. muudatusettepanek on kolleeg Siiri Oviirilt, juhtivkomisjon arvestab täielikult.
20. muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon arvestab osaliselt. 21. muudatusettepanek on kolleeg Siiri Oviirilt, juhtivkomisjon arvestab täielikult.
22. muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, täielikult arvestatud. 23. muudatusettepanek on kolleeg Reet Roosilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. 24. muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:01 K. Pärnits
Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud Riigikogu! Panen hääletusele 24. muudatusettepaneku. Palun hääletada!Hääletustulemused
Ettepaneku poolt anti 9 häält, vastu 52, erapooletuid ei olnud. Ettepanek jääb vastu võtmata. Sellega oleme eelnõu teise lugemise lõpetanud.

---

18. 13:00 Ravikindlustuse seaduse ja kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (230 SE) teine lugemine

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud kolleegid! Võtame järgnevalt käsitlusele Vabariigi Valitsuse algatatud ravikindlustuse seaduse ja kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu. Algab teine lugemine. Palun ettekandeks kõnepulti riigikaitsekomisjoni liikme kolleeg Tarmo Leinatamme!

13:00 T. Leinatamm
Lugupeetud juhataja! Lugupeetud Riigikogu! Kõne all olev eelnõu oli riigikaitsekomisjonis arutusel 8. märtsil. Kohale olid palutud ka algatajate esindajad Kaitseministeeriumist Paavo Paal ja Teet Lainevee. Määratud tähtajaks oli saabunud meile kuus parandusettepanekut, neli neist olid allkirjastanud Siiri Oviir ja Kaarel Pürg ning kaks tükki oli esitanud riigikaitsekomisjon ise. Nagu te näete, on need parandusettepanekud lisatud ka selle seaduseelnõu teise lugemise teksti. Nelja neist, mis on sellised normitehnilised täiendused, on arvestatud sisuliselt ja ainult ühe puhul oli tegemist vaidlusega sõnastuse üle. Teile sai eelnõu esitatud siis sellises sõnastuses, et rahvusvahelises sõjalises operatsioonis osalenud kaitseväelasele tagatakse vajaduse korral riigi kulul taastusravi. Siin oli enne ka teistsuguseid pakkumisi. 8. märtsil otsustas riigikaitsekomisjon suunata eelnõu teie ette, lugupeetud Riigikogu, ja teine lugemine lõpetada. Kuid pärast seda, 17. märtsil saabus riigikaitsekomisjoni sotsiaalkomisjoni kiri. Ma loeksin sellest ette mõned tsitaadid: "Sotsiaalkomisjoni liikmed ei toetanud eelnõu § 1 punktis 2 sätestatud ravikindlustuse seaduse § 73 lõike 3 muutmist põhjendusega, et kaitseväeteenistuse kõlblikkuse hindamiseks vajaliku dokumendi väljastamise kohustust, ilma selle eest tasu saamata, ei tohi panna perearstile ega ka eriarstiabi osutajale." Ja edasi, järgmine tsitaat: "Samuti ei toeta komisjoni liikmed kaitseväelaste arstliku läbivaatuse, regulaarsete terviseuuringute ja vaktsineerimise eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmist Eesti Haigekassa poolt." Kuna see sotsiaalkomisjoni pöördumine või kiri annaks eelnõule tegelikult nagu teise sisu, siis 22. kuupäeval toimunud riigikaitsekomisjoni istungil arutati seda kirja ja otsustati diskussiooni mitte avada, teha Riigikogule ettepanek teine lugemine katkestada ja määrata pikem parandusettepanekute tähtaeg - 12. aprill 2004, kell 10 hommikul - ning järgmisel käsitlusel kutsuda kohale sotsiaalkomisjoni esindajad ja ka algatajate esindajad, et siis jätkata teist lugemist teie ees juba sellise konsensusliku otsusega. Aitäh!

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Suur tänu! Kas kolleegidel on ettekandjale küsimusi? Kolleeg Siiri Oviir, palun!

13:00 S. Oviir
Tänan, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Minu küsimus puudutab § 163 lõiget 3. Selle kohta tegin ma ise ettepaneku, mis kõlas mälu järgi nii, et kaitseväelasele tagatakse meditsiinilise näidustuse korral riigi kulul taastusravi. Nüüd on siin "vajaduse korral". Meditsiiniline näidustus on konkreetne termin ja meie õigusruumis kasutusel, see tähendab, et arst ütleb: on vaja! Aga kes otsustab, kui on "vajaduse korral", kas tema ise, abikaasa või vahetu ülemus, ja ütleb, et vajadust ei ole, sest meil pole raha?

13:00 T. Leinatamm
Sellisel kujul ei olnud see meil küll komisjonis arutusel, aga taastusravile suunamise määrab ikkagi komisjon. Kindla väeüksuse või selle juhataja või siis selle kaitseväe vastav komisjon otsustab, kas kaitseväelase kahjustus on nii suur, et ta läheb taastusravile, või mitte. Meil oli selline päris avatud

arutelu, kui nii võib öelda, komisjon hääletas seda ja otsustas. Vaieldi päris mitme variandi üle ja see viimane sõnastus osutus kõige täpsemaks, millega ka algatajad olid nõus. Ma mäletan ühte vastuväidet, et meditsiiniline näidustus ühel või teisel määral ei eeldaks veel seda, et kaitseväelane peaks kindlasti minema taastusravile.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Kolleeg Siiri Oviir, teine küsimus, palun!

13:00 S. Oviir
Tänan! Te saite mu küsimusest vist valesti aru. Meditsiiniline näidustus just seda eeldab, kui ikkagi meditsiinitöötaja või arst ütleb, et on vaja, siis järelikult peab ta taastusravile saama. Praegu te olete asendanud selle aga sõnadega "vajaduse korral" ja minu küsimus oligi, et kes siis veel kui mitte arst selle vajaduse määrab, sest teistel juhtudel võib alati kõne alla tulla, et raha ei ole, järelikult pole ka vajadust. Miks ma selle ettepaneku tegin - see on sotsiaalne garantii kaitseväelastele.

13:00 T. Leinatamm
Aitäh küsimuse eest! Ma esindan siin komisjoni ja saan rääkida ainult sellest, mis komisjonis arutusel oli. Ma kordan veel kord, et komisjoni esimehe Sven Mikseri sõnutsi ei eelda iga näidustus veel taastusravi tagamist. See, kes määrab taastusravi vajaduse, kui mu mälu mind ei peta, oli arutusel ka meie komisjoni 8. märtsi istungil ja algatajate esindajad rääkisid komisjonist. Ma ei oska öelda, kas see on Kaitseministeeriumi või kaitseväe juures.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Tänan! Kolleeg Toomas Tein, palun!

13:00 T. Tein
Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma tuleksin sellesama jutuga, millest rääkis kolleeg Oviir, aga läheksin natuke edasi. Kui tegemist on raviga, siis näidustuse saab määrata siiski meditsiiniharidusega inimene, ja seda pidas silmas ka kolleeg. Nii et selles komisjonis peavad kindlasti olema arstid, aga komisjoni sees võib olla ka mittearste, kas see on nii?

13:00 T. Leinatamm
Seda ma ei oska öelda, kas seal on arst või ei ole, ma arvan, et Riigikogu ei nimeta seda komisjoni. Aga ma tuleksin ikkagi tagasi selle juurde, mis leidis aktsepti ka komisjonis, et iga meditsiiniline näidustus ei tähenda, et inimene peab minema taastusravile. Meditsiiniline näidustus võib olla ka, ma mäletan üht näidet, näiteks üks kriim või täke mõnel kehaosal.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Tänan! Kolleeg Vilja Savisaar, palun!

13:00 V. Savisaar
Aitäh! Ma tahan lugupeetud ettekandjale tuua ühe teistpidise näite ja selle pinnal ka küsimuse esitada. Kui näiteks kaitseväelane leiab, et tal on vaja puhata, ja see komisjon otsustab, et jah, ta on tõesti tulnud sellisest koledast kohast, tal on närvid korrast ära ja tal on vaja puhata, kas selle peab siis kinni maksma riiklik haigekassa või mitte?

13:00 T. Leinatamm
Aitäh küsimuse eest! Te sunnite mind sellisele libedale rajale, avaldama siin oma arvamust. Ma saaksin öelda standardse vastuse, et komisjon seda ei arutanud. Kuid ma ütlen ka seda, et ega siis meditsiiniline näidustus või vajadus taastusravi järele ei pruugi alati olla füüsiline näidustus, see võib olla ka vaimne ja moraalne näidustus. Kui me lähtume praktikast, siis need mehed, kes on tulnud tagasi ühelt või teiselt missioonilt, on saanud soovi korral kõik taastusravi just selles osas, mida kaitseväelased on ise soovinud ja ise ette näinud. Ma mäletan, komisjonis oli veel selline mõttekäik, et kui meditsiinilise näidustuse korral tagatakse taastusravi riigi kulul, siis võib see tähendada ka sellist sundsaatmist. Sest sõna

"tagamine" tähendab seaduses konkreetset tegemist ehk siis kindlat asja ja saatmist. Aga "tagatakse vajaduse korral" on selline leebem vorm, mis tähendab ka seda, et kui mõnel kaitseväelasel on mingisugune meditsiiniline näidustus, aga ta ise ei soovi minna taastusravile, siis ta ei ole sunnitud sinna minema.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Tänan! Kolleeg Toomas Tein, teine küsimus, palun!

13:00 T. Tein
Aitäh! Austatud ettekandja! Ma tahaksingi rõhutada, et taastusravi on mõnikord näidustatud nii vaimsete kui füüsiliste vigastustega haiguste korral, aga seda ravi saab määrata ikkagi arst. Nii et siin ei saa olla sellist arusaama, et kriimustuse korral peaks minema taastusravile. Seda võiks küll arvestada, et meditsiinilisi näidustusi saab määrata ja ravi soovitada arst. Kas see on nii?

13:00 T. Leinatamm
Aitäh! Sellele on raske vastu vaielda ja ma arvan, et kui nende küsimustega tegelevad oma ala spetsialistid, keda kindlasti leidub ka kaitseväes, siis saab komisjoni otsus olema kindlasti õiglane ja kindlasti ka asjakohane. Sellepärast riigikaitsekomisjon pidaski vajalikuks anda päris pika parandusettepanekute tähtaja ja kutsub kindlasti ka sotsiaalkomisjoni esindajaid tulema meie komisjoni veel kord lahti seletama, mida tähendavad meditsiinilised vajadused. Sest et selle profiiliga komisjon tõlgendas meditsiinilisi näidustusi nii, nagu ma neid täna teile ette kandsin.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Tänan! Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:00 E. Nestor
Aitäh! Mul on päris otsekohene küsimus, kasutades juhust, et komisjoni esindaja on ka otsekohene inimene. Sõdurid tuleb igal juhul terveks ravida, praegu tehakse seda kaitseväe kuludest ja edaspidi hakatakse tegema ravikindlustuse kuludest. Mis suhtes siis rahaliste kohustuste osa muutub?

13:00 T. Leinatamm
Aitäh! Ma ütlen ka otsekoheselt, et kui te mind tähelepanelikult kuulasite, siis sotsiaalkomisjoni kirja sisu oligi selles, et see ravi mahuks Kaitseministeeriumi eelarvesse. Selles see ideoloogia on ja sellest see vastuolu praeguse, teisel lugemisel oleva seaduse sisu ja selle kirja sisu vahel. Vastav parandusettepanek sai tehtud 8. märtsi ehk siis esimesel komisjoni istungil, kuid see ettepanek jäi hiljaks ja registreerida seda komisjoni enda ettepanekuna kahjuks ei õnnestunud. See hääletati hääletustulemusega 5 : 2 maha, see ettepanek tuli Tarmo Leinatamme allkirjaga.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Rohkem küsimusi ei ole. Suur tänu ettekandjale! Kas kolleegid soovivad osaleda läbirääkimistel? Kõnesoovi ei ole. Läbirääkimisi ei avata. Vaatame läbi laekunud muudatusettepanekud. Esimene muudatusettepanek on kolleegidelt Siiri Oviirilt ja Kaarel Pürgilt, juhtivkomisjon on arvestanud sisuliselt, muutes redaktsiooni. Teine muudatusettepanek on samuti kolleegidelt Siiri Oviirilt ja Kaarel Pürgilt, juhtivkomisjon on arvestanud sisuliselt, muutes redaktsiooni. Täpselt sama käib kolmanda muudatusettepaneku kohta. Neljas muudatusettepanek on riigikaitsekomisjonilt, täielikult arvestatud. Viies muudatusettepanek on kolleegidelt Siiri Oviirilt ja Kaarel Pürgilt, juhtivkomisjon on arvestanud sisuliselt, muutes redaktsiooni. Kuues muudatusettepanek on riigikaitsekomisjonilt, arvestatud täielikult. Kolleeg Siiri Oviir, palun!

13:00 S. Oviir
Kui tohib, ma tulen tagasi viienda muudatusettepaneku juurde ja palun panna see hääletusele. Kutsun kolleege hääletama õigusruumis juba kasutusel olevate terminite poolt ning toetama minu ja Kaarel Pürgi ettepanekut.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Aitäh! Austatud kolleegid! Tuleme siis tagasi viienda muudatusettepaneku juurde ja valmistume hääletamiseks. Austatud kolleegid! Panen hääletusele viienda muudatusettepaneku. Palun hääletada! Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 15 häält, vastu 28, erapooletuid ei olnud. Ettepanek jääb vastu võtmata. Kuues muudatusettepanek on riigikaitsekomisjonilt, arvestatud täielikult. Sellega oleme läbi vaadanud kõik muudatusettepanekud ja eelnõu teine lugemine on katkestatud. Muudatusettepanekute tähtaeg on 12. aprill k.a, kell 10.

---

19. 13:00 Koolieelse lasteasutuse seaduse, sotsiaalhoolekande seaduse, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse, Eesti Vabariigi lastekaitse seaduse, väljateenitud aastate pensionide seaduse ning Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise seaduse eelnõu (134 SE) teine lugemine

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg
Austatud kolleegid! Võtame järgnevalt käsitlusele Vabariigi Valitsuse algatatud koolieelse lasteasutuse seaduse, sotsiaalhoolekande seaduse, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse, Eesti Vabariigi lastekaitse seaduse, väljateenitud aastate pensionide seaduse ning Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise seaduse eelnõu. Alustame teist lugemist. Palun ettekandeks kõnepulti kultuurikomisjoni liikme kolleeg Katrin Saksa!

13:00 K. Saks
Austatud juhatajad! Head kolleegid! Teie ees on eelnõu 134. Ma ei hakka kordama kõiki neid seadusi, mida selle eelnõuga tahetakse muuta, juhataja just luges need ette. Ma rõhutaksin, et kui see eelnõu esialgu tuli, siis oli eelnõu eesmärk muuta eri seadustes terminoloogiat ehk kasutada hälviku, hälviklapse asemel edaspidi erivajadusega last. See on euroopalik tava ja sellega me järgiksime seda ka oma seadustes. Menetluse jooksul on lisandunud veel mõned ettepanekud ja eelnõus, mis on teie ees, on lisaks sellele, et sõna "hälvik" asemel võetakse kasutusele "erivajadustega laps", tehtud veel mõned muudatused. Muudatusettepanekud on tehtud Haridus- ja Teadusministeeriumi ning kultuurikomisjoni koostöös. Nendest üks puudutab koolieelse lasteasutuse seadust, kus sobitusrühma laste arv sätestatakse sellisel põhimõttel, et üks erivajadusega laps tähendab kolme kohta. Lisaks sellele oleme vahepeal leidnud veel mõne esialgses versioonis puudunud seaduse, kus sõna "hälvik" tuleb asendada mõistega "erivajadustega laps". Teine ettepanek puudutab lastekaitse seaduse muutmist. Praeguse sõnastuse kohaselt peaks hälvikute õpetajad ja kasvatajad olema eriharidusega. Samas on haridus- ja teadusministri käskkirjaga kehtestatud pedagoogide kvalifikatsiooninõuded, milles on määratletud ka erinõuded õpetajatele ja kasvatajatele, kes tegelevad erivajadustega lastega. Alati ei pruugi sugugi olla tegemist eriharidusega, vaid ka õpetajate või kasvatajatega, keda on täiendavalt haritud. Samuti on mõiste "eriharidus" defineerimata, nii et seda ei oleks õige siinkohal kasutada. Siit siis ka muudatusettepanek. Kultuurikomisjon on arutanud seda eelnõu oktoobrikuust alates neljal korral ja viimane kord oli 18. märtsil. Kultuurikomisjon teeb ettepaneku teine lugemine lõpetada. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Katrin Saks, suur tänu! Kas kolleegidel on ettekandjale küsimusi? Ei ole. Austatud Riigikogu! Päevakorraküsimuses on võimalik avada läbirääkimised. Kas keegi soovib avaldada oma arvamust? Seda soovi ei näi olevat, läbirääkimisi ei avata. Nüüd on meil koos vaja läbi vaadata laekunud muudatusettepanekud. Kui te olete valmis, siis ma alustan. Esimene muudatusettepanek on juhtivkomisjonilt, nii nagu ka teine, kolmas, neljas, viies ja kuues ettepanek. Tänan! Sellega on seaduseelnõu 134 teine lugemine lõpetatud.

---

20. 13:00 Noorsootöö seaduse muutmise seaduse eelnõu (254 SE) teine lugemine

13:00 Aseesimees T. Savi

Austatud Riigikogu! Võtame järgnevalt arutusele Vabariigi Valitsuse algatatud noorsootöö seaduse muutmise seaduse eelnõu. Alustame eelnõu teist lugemist ning ettekandeks palun Riigikogu kõnepulti kultuurikomisjoni esimehe Olav Aarna!

13:00 O. Aarna
Austatud härra juhataja! Lugupeetud kolleegid rahvaesindajad! Kultuurikomisjon menetles teist lugemist ette valmistades seda eelnõu oma kahel istungil, 15. märtsil ja 22. märtsil. Määratud tähtajaks ei laekunud komisjonile ühtegi muudatusettepanekut. Kuna aga esimesel lugemisel siin saalis tõstatasid mitmed rahvaesindajad küsimuse, kas algataja ei ole seaduseelnõuga selles mõttes üle pingutanud, et regulatsioonid, mis puudutavad noortelaagrite ja projektlaagrite korraldust, on liiga rangeks läinud, siis pidas komisjon vajalikuks selles küsimuses algatajate esindajatega veel nõu pidada. Seetõttu osalesid esimesel, 15. märtsi arutelul Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakonna juhataja Piret Talur ning sama ministeeriumi õigusosakonna juhataja kohusetäitja Robert Lippin. Arutelu jooksul jõudsime üsna üksmeelsele arusaamisele, et pakutud regulatsioonid on valdavalt adekvaatsed. Algataja esindajad olid ise vahepealsel ajal jõudnud järeldusele, et võib-olla ainukene mööndus, mida oleks otstarbekas teha, seisneb selles, et laagrite juhtidele ning kasvatajatele esitatavate kvalifikatsiooninõuete rakendamise võiks edasi lükata 2005. aasta 1. jaanuarile. Head kolleegid, teile väljajagatud muudatusettepanekutes kajastub see ettepaneku number neli all. Mõni sõna ülejäänud muudatusettepanekutest. Muudatusettepanekud 1 ja 2 on terminoloogilised. Kuna algatajad pidasid vajalikuks täpsustada selle seaduseelnõuga ka noorsootöö mõistet, siis tundus komisjonile, et algatajate kasutatud mõisted "tasemeharidus" ja "tasemeharidusväline" õppekava asendajana ei ole päris asjakohased ja selle tõttu on komisjoni ettepanek asendada esmaselt tekstis olnud mõisted "tasemeharidus" ja "tasemeharidusväline" mõistetega "tasemekoolitus" ja "tasemekoolitusväline". Sõna "tasemekoolitus" on juba pikka aega Eesti haridusseadustikus kasutusel täiskasvanute koolituse seaduses. Kolmas muudatusettepanek on puhtalt redaktsiooniline ja teeb sõnastuse eesti keele pärasemaks. Niisiis neli muudatusettepanekut, kõik juhtivkomisjonilt. Loomulikult toetas komisjon üksmeelselt neid enda tekitatud muudatusettepanekuid. Komisjon teeb ka üksmeelselt täiskogule ettepaneku eelnõu 254 teine lugemine täna lõpetada ning suunata see kolmandale lugemisele, mis meie ettepaneku kohaselt võiks toimuda 7. aprillil. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Suur tänu, Olav Aarna, ettekande eest! Kolleegidel on küsimusi. Tarmo Leinatamm, palun!

13:00 T. Leinatamm
Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! See on tegelikult võib-olla natuke suurem probleem üldse, et Tervisekaitseinspektsiooni ja Päästeameti nõuded, mis on kehtestatud laagrile, on vähendanud mitmeid kordi nende kohtade arvu, kus võib ja kus saab noortelaagreid korraldada. Kui me vaatame naaberriike, siis seal need nõudmised nii hullud ei ole. Soomes võivad lapsed ka telkidega metsa minna ja elada seal paar-kolm päeva, aga Eestis on see nende nõuete järgi natuke raskem, sellised laagrid oleksid seaduse ees nagu võimatud. Kas teil on andmeid, mitu noortelaagrite, projektlaagrite kohta on Eestis praegu, mis vastavad nendele nõuetele?

13:00 O. Aarna
Aitäh, hea küsija! Sellele konkreetsele küsimusele jään mina siinkohal küll vastuse võlgu. Loodetavasti on Haridus- ja Teadusministeeriumil mingi ettekujutus sellest olemas. Kindlam ettekujutus on kaheldamatult olemas sellest, milline arv on noortelaagreid, mis põhimõtteliselt võivad tegutseda aastaringselt. Projektlaager, nagu nimigi ütleb, on mõeldud rohkem *ad hoc* tegutsemiseks ja selle tõttu ma kahtlen, kas kellelgi tänasel päeval sellest täpset pilti on.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Tarmo Leinatamm, teine küsimus, palun!

13:00 T. Leinatamm

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma küsin siis niiviisi: kas kultuurikomisjonis on seda eelnõu arutades käsitletud ka nende nõuete praktilisust? Kas nende Tervisekaitseinspektsiooni ja Päästeameti nõuete praktilisus on olnud kõne all, kas need nii ranged nõudmised vastavad tegelikult vajadustele?

13:00 O. Aarna
Aitäh, hea küsija! Paraku ei tõusetunud see küsimus komisjonis kordagi ja selle tõttu sellist arutelu ei ole toimunud.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Kolleeg Helmer Jõgi, palun!

13:00 H. Jõgi
Aitäh! Hea ettekandja! See on Vabariigi Valitsuse algatatud eelnõu. Kas komisjoni istungitel, kus seda eelnõu käsitleti, olid kohal ka Vabariigi Valitsuse esindajad?

13:00 O. Aarna
Aitäh, hea küsija! Vabariigi Valitsuse esindaja ministri näol vahetult ühelgi nendest aruteludest ei osalenud.

13:00 Aseesimees T. Savi
Olav Aarna, suur tänu! Kolleegidel rohkem küsimusi ei ole.

13:00 O. Aarna
Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Austatud Riigikogu! Päevakorraküsimuses on võimalik avaldada oma arusaamisi. Kas keegi soovib seda teha? Soovi ei näi olevat, läbirääkimisi ei avata. Vaatame läbi laekunud muudatusettepanekud, mis on kõik juhtivkomisjonilt. Esimene, teine, kolmas ja neljas, viimane. Suur tänu! Sellega on seaduseelnõu 254 teine lugemine lõpetatud.

---

21. 13:00 Üleliigse laovaru tasu seaduse eelnõu (272 SE) teine lugemine

13:00 Aseesimees T. Savi
Lugupeetud kolleegid! Võtame järgnevalt arutusele Vabariigi Valitsuse algatatud üleliigse laovaru tasu seaduse eelnõu. Tegemist on eelnõu teise lugemisega ning ettekandeks rahanduskomisjoni nimel on valmis kolleeg Jaanus Männik.

13:00 J. Männik
Aitäh, härra juhataja! Austatud kolleegid! Niipalju meeldetuletuseks, et üleliigse laovaru eest makstava tasu seaduse eelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest rakendada Eestis alates liitumisest Euroopa Liiduga 1. mail 2004 Euroopa Komisjoni 10. novembri 2003. aasta määrust "Üleminekumeetmete rakendamise kohta põllumajandustoodete kaubanduses seoses 10 riigi liitumisega" ja samuti Euroopa Komisjoni 14. jaanuari 2004. aasta määrust, mis kehtestab üleminekumeetmed suhkrusektoris seoses kümne riigi liitumisega Euroopa Liiduga. Seaduse eesmärk on kõnealuste Euroopa Liidu määruste kohaselt võrdsete konkurentsitingimuste tagamine Euroopa Liidu ühisturul pärast Euroopa Liidu laienemist. Üleliigsete laovarude omamist käsitletakse ühinemislepingus riigiabi eksisteeriva abisüsteemina Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 88 lõike 1 tähenduses. Kuna sellise riigiabi andmist ei peeta ühisturuga kokkusobivaks, siis on Euroopa Komisjon otsustanud ja vastu võtnud asjakohased määrused, milles ettenähtud abinõud peavad tagama kõigile ühenduse ettevõtjatele võrdsed konkurentsitingimused. See on meeldetuletuseks. Rahanduskomisjon arutas eelnõu 22. märtsil. Kuna eelnõu oli saadetud esimesele lugemisele juba muudetud kujul ja enamik vajalikke

parandusi oli tehtud juba varem, on komisjonil muudatusettepanekuid õnneks vähe, viis ettepanekut. Ühe ettepaneku on esitanud veel Arnold Kimber ja Värner Lootsmann. Niipalju vabanduseks, austatud kolleegid, et juhtivkomisjoni väike näpuviga on eelnõu teisele lugemisele esitamise kuupäevas: eelnõu ääre peal on 22. kuupäev. Palun end sellest mitte häirida lasta, see on väike trükiviga. Nüüd mõni sõna muudatusettepanekutest. Muudatusettepanekuga nr 1 täpsustatakse, et põllumajandustoote all mõistetakse põllumajandustoodet, mis on viidatavas euromääruses sätestatud seisuga 1. mai 2004. Arnold Kimberi ja Värner Lootsmanni esitatud muudatusettepanekut nr 2, mille kohaselt oleks deklareerimis- ning laovaru tasu maksmise kohustus tekkinud omanikul, ei pidanud eelnõu algataja ega komisjon võimalikuks toetada. Kui varu asub näiteks Eestis ja selle omanik välismaal, siis oleks Maksu- ja Tolliametil raske, kui mitte võimatu tasu kätte saada. Samas Eestit üleliigse varu eest trahvides ei huvita Euroopa Liitu, kas Eestis asuvate varude omanik on Eestis või välismaal. Seetõttu jäi komisjon valduse mõiste juurde, nii nagu valitsus oli eelnõus algselt välja pakkunud. Muudatusettepanekuga nr 3 on sisuliselt sätestatud sama, mis oli eelnõu esimesele lugemisele esitatud tekstis, normitehniliselt on võetud teistsugune lähenemine. Sätte muutmise eesmärk, võrreldes valitsuse eelnõuga, on laiendada seadust ka ühekordseid tehinguid tegevatele ehk n-ö spekuleerivatele, võimalikele spekuleerivatele isikutele. Toiduseadusest on üle toodud käitleja mõiste ning sellest on välja jäetud klausel, mille kohaselt käitleja on selles valdkonnas püsivalt tegutsev isik. Muudatusettepanekuga nr 4 täpsustatakse, et suhkru nagu muudegi põllumajandustoodete puhul on vaja andmed deklareerida alates 2000. aastast, kuid lisaks on vaja deklareerida ka 2005. aasta andmed. Muudatusettepanekuga nr 5 täpsustatakse, et lisaks väärteomenetlusele võib Maksu- ja Tolliamet teha sunniraha rakendamise hoiatuse. Sunniraha rakendamise õigus tuleneb eelnõu §-st 20, muudatusettepanekuga viiakse § 9 sellega kooskõlla. Ja lõpuks muudatusettepanek nr 6, mis on samuti täpsustav. Igaks juhuks korratakse üle eelnõu § 4 punktis 2 sätestatu, et suhkru puhul tuleb tasu maksta üksnes siis, kui suhkrut ei ole ettenähtud tähtpäevaks turult kõrvaldatud. Komisjon teeb ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada, poolt oli 6, vastu 4 komisjoni liiget, erapooletuid ei olnud. Aitäh tähelepanu eest!

13:00 Aseesimees T. Savi

Suur tänu, Jaanus Männik! Kas kolleegidel on ettekandjale küsimusi? Ei ole. Austatud Riigikogu, päevakorraküsimuses on võimalik avada läbirääkimised. Keegi läbirääkimistes osaleda ei soovi. Läbirääkimisi ei avata. Juhtivkomisjon on pannud meile valmis ka muudatusettepanekute tabeli, mille järgnevalt palun läbi vaadata. Esimene muudatusettepanek on rahanduskomisjonilt, komisjon on arvestanud täielikult. Teine on Arnold Kimberilt ja Värner Lootsmannilt, on jäetud arvestamata. Värner Lootsmann, palun!

13:00 V. Lootsmann

Aitäh! Ma palun teist muudatusettepanekut hääletada.

13:00 Aseesimees T. Savi

Tänan! Kolleegid, ma olen minuti kellaga märku andnud ning me asume hääletama teist muudatusettepanekut. Jaanus Männik, palun!

13:00 J. Männik

Ma palun kaks minutit vaheaega!

13:00 Aseesimees T. Savi

Kaks minutit vaheaega Rahvaliidu fraktsiooni soovil. Vaheaeg lõpeb 17.12. Va h e a e g

13:00 Aseesimees T. Savi

Austatud Riigikogu! Kell on 17.12. Rahvaliidu palutud kaheminutine vaheaeg on lõppenud. Me alustame hääletusprotseduuri. Austatud Riigikogu! Panen hääletusele teise muudatusettepaneku. Hääletustulemused Selle ettepaneku poolt on 11 Riigikogu liiget, 41 on vastu, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Kolmas muudatusettepanek on juhtivkomisjonilt, nii nagu ka neljas, viies ja kuues. Suur tänu! Sellega on seaduseelnõu 272 teine lugemine lõpetatud.

22. 13:00 Pakendiseaduse eelnõu (291 SE) esimene lugemine

13:00 Aseesimees T. Savi

Austatud Riigikogu! Võtame järgnevalt arutusele Vabariigi Valitsuse algatatud pakendiseaduse eelnõu. Tegemist on eelnõu esimese lugemisega ning ettekandeks palun Riigikogu kõnepulti keskkonnaminister Villu Reiljani!

13:00 V. Reiljan

Lugupeetud juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Eesti on ainuke Euroopa Liiduga liituv riik, kellel ei ole pakendi ja pakendijäätmete direktiivi 94/62/ EÜ osas üleminekuperioodi (nimetame seda direktiivi edaspidi pakendidirektiiviks), sealhulgas pakendijäätmete taaskasutamise sihtarvude täitmisel. Direktiivi järgi peab liitumise hetkeks olema saavutatud tase, mille kohaselt tagatakse, et pakendijäätmete kogumassist taaskasutatakse vähemalt 50% aastas, pakendijäätmete kogumassist võetakse ringlusse vähemalt 25% aastas ja iga pakendimaterjali liigi kogumassist vähemalt 15% aastas. 2002. aastal tehtud uurimuse kohaselt oli Eesti reaalne taaskasutamise tase 2001. aastal 15%. Sellest tulenevalt tuleb pidada vältimatuks põhimõttelisi muutusi pakendijäätmete käitlussüsteemis, täitmaks Euroopa Liiduga liitumisega kaasnevaid kohustusi. Kohustused on loomulikult vaja täita, aga teine asi on meie oma Eestimaa prügisus ja prahisus, mis peaks meid igal juhul mõtlema panema. Pakendiaktsiisi seadusega on reguleeritud alkoholi ja karastusjookide pakendite 60%-line kogumine ja taaskasutamine, kuid muude pakendite puhul pole analoogilist majandusmeedet, mille kohaselt mõningate pakendite kogumine ja taaskasutamine oleks kohustuslik. Kehtiv pakendiseadus sätestab tagastuspakendite nimekirja tootjate ettepanekul. Selline vabatahtlikkusel põhinev süsteem ei ole taganud muude pakendite kogumist ja taaskasutamist, mistõttu on probleeme pakendidirektiiviga sätestatud taaskasutamise määra täitmisel. Uue pakendiseadusega antakse õiguslikud alused pakendi ja pakendijäätmete üleriigilise kogumise ja taaskasutamise süsteemi moodustamisele ning süsteemi toimimiseks vajalike majandusmeetmete (tagasivõtmise kohustuse, tagatisraha ja pakendiaktsiisi) rakendamisele. Samuti viiakse seadus täielikku kooskõlla pakendidirektiiviga ning teiste Euroopa Liidu pakendijäätmealaste õigusaktidega. Pakendiseaduse eelnõu seab konkreetsed kohustused pakendijäätmete kogumisel ja taaskasutamisel kohaliku omavalitsuse organile ja pakendiettevõtjatele, kusjuures pakendiettevõtjatel on õigus oma kohustused, pakendite kogumine ja taaskasutus ning aruandlus ja vastutus üle anda nende moodustatud ja keskkonnaministri akrediteeritud pakendi ja pakendijäätmete taaskasutamist korraldavatele organisatsioonidele. Kohaliku omavalitsuse roll on määrata oma haldusterritooriumil kindlaks pakendi ja pakendijäätmete kogumise viisid, tehes seda jäätmehoolduseeskirjaga, rakendades tootja vastutuse printsiipi. Samuti on ette nähtud kehtestada tagatisraha vähese etanoolisisaldusega alkohoolse joogi, õlle ja karastusjoogi pakendile. Senini kehtinud mitteametlik nn müü-ja-osta-süsteem vajab riigipoolset sekkumist, sest olukord on ebarahuldav. Praegune taarapunktidel põhinev süsteem toimib peamiselt suuremates linnades ega kata kogu Eestit. Taarapunktide ja kogumiskonteinerite arv on ebapiisav, ebahügieenilised kogumispunktid vähendavad inimeste valmisolekut joogipakendeid tagastada. Tagatisraha on majanduslik motiiv tagastada pakend müüjale, vähendades sellega oluliselt prügistamist, samuti võimaldades säilitada turul korduvkasutatava ringlustaara, vältides sellega olulise koguse jäätmete teket. Majandusmeetmete - tagasivõtmise kohustus ja tagatisraha - rakendamine on motivatsiooni loomine üleriikliku kogumis- ja taaskasutussüsteemi rajamiseks. Samuti on see ainuvõimalik viis täita pakendidirektiivist tulenevat taaskasutamise kohustust, mida kehtiv pakendiseadus ja pakendiaktsiis ei ole suutnud tagada. Praegune kogumissüsteem on raskesti kontrollitav ega hõlma kogu riigi territooriumi. Plaanitavad muudatused pakendi kogumisel ja taaskasutamisel on suurt vastukaja leidnud pakendiala ettevõtjatelt. Toimunud on mitmed arutelud tootjatega. Selle tulemusena on Eesti joogitootjad teinud Keskkonnaministeeriumile oma ettepanekud eelnõu täiendamiseks. Ettepanekuid on analüüsitud ja eelnõus arvestatud viisil, mis ei takista seaduse rakendamist. Joogitootjate ettepanekul kaasati eelnõusse kohustusliku ja vabatahtliku tagatisraha põhimõte, mille kohaselt on sätestatud nn baas- ehk kohustuslik tagatisraha 50 senti igalt pakendimaterjalilt, mida suurendatakse vastavalt pakendiettevõtjate ettepanekule. Samuti pikendati rakendustähtaega plastist ühekorrapakendile, eelnõus on see 1. jaanuar 2006. Metallist ühekorrapakendile jõustub tagatisraha 1. jaanuaril 2005 ja korduvkasutatavale klaaspakendile soovivad tootjad rakendada tagatisraha juba seaduse jõustumise

hetkeks. Selleks on Eesti õlletootjad teinud mitmeid ettevalmistusi, on materjalid teavituskampaania jaoks ja vastav märgistus pakendile. Tegemist on olulise eelnõuga ja ma loodan, et selle menetlus läheb konstruktiivselt. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Härra minister, suur tänu! Kas Riigikogu liikmetel on ettekandjale küsimusi? Ei ole. Juhtivkomisjoni ettekandeks palun kõnepulti keskkonnakomisjoni esimehe Jürgen Ligi!

13:00 J. Ligi
Lugupeetud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Keskkonnakomisjon arutas seda eelnõu 16. märtsil ja otsustas häältega 6 poolt, 0 vastu, 0 erapooletut esitada selle esimesele lugemisele, esimene lugemine lõpetada ning teha ettepanek määrata muudatusettepanekute tähtajaks 31. märts, kell 12. Selle eelnõuga on suhteliselt kiire, sellepärast on ka nii lühike tähtaeg. Seadus peaks hakkama kehtima 1. maist. Komisjonis oli põhiline huviobjekt tagatisrahaga seonduv - kui suur peab tagatisraha olema, mis ajast see kehtestada, kas kehtestada eri materjalidest taarale erinev tähtaeg või mitte. Samuti olid arutusel üldine taaskasutamise koguste teema, pakendiorganisatsiooni roll ja tema minimaalne liikmete arv, kas seda on vaja kehtestada, vabatahtelepingu osa pakendi käitluse koordineerimisel. Komisjoni otsuse ma kokkuvõtlikult ütlesin, eelnõu saadeti esimesele lugemisele ja esimene lugemine otsustati lõpetada. Tänan!

13:00 Aseesimees T. Savi
Suur tänu, Jürgen Ligi! Kas kolleegidel on komisjoni esindajale küsimusi? Ei ole. Austatud Riigikogu, kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad osaleda läbirääkimistel? Seda soovi ei näi olevat. Läbirääkimisi ei avata. Seega määran eelnõu 291 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 31. märtsi keskpäeva, kell 12.

---

23. 13:00 Geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduse eelnõu (292 SE) esimene lugemine

13:00 Aseesimees T. Savi
Lugupeetud kolleegid, võtame järgnevalt arutusele Vabariigi Valitsuse algatatud geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduse eelnõu. Alustame eelnõu esimest lugemist ning ettekandeks on Riigikogu kõnepulti teel keskkonnaminister Villu Reiljan. Palun!

13:00 V. Reiljan
Auväärne Riigikogu juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Geneetiliselt muundatud organismide, nimetame neid edaspidi GMO-deks, keskkonda viimise seaduse eelnõu koostamise eesmärk on kehtiva GMO-de keskkonda viimise seaduse kooskõlla viimine Euroopa Liidu direktiiviga 2001/18/EÜ GMO-de tahtliku keskkonda viimise kohta ja selle direktiivi alusel vastuvõetud otsustega. Direktiivi läbiv põhimõte on ettevaatuspõhimõte ja selle kohaselt tuleb GMO keskkonda viimist ja turustamist kontrollida senisest rangemalt. Geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seadusega kehtestatakse avatud menetluse kohustus, üldsuse osalemine GMO-de keskkonda viimise otsustamisel. Avatud menetluse vajalikkus on põhjendatud ka ühiskonna ja looduskaitseorganisatsioonide kõrgendatud huvi tõttu. Seaduse eesmärk on kaitsta inimesi ja keskkonda GMO-de keskkonda viimise negatiivsete tagajärgede eest, tagada geenitehnika turvaline kasutamine ja selle arendamine eetiliselt vastuvõetaval viisil. Kui ühes Euroopa Liidu liikmesriigis on GMO-toode turustatud, siis võib seda teha kogu Euroopa Liidu piires, välja arvatud juhtum, kui liikmesriik on esitanud sellele põhjendatud vastuväiteid. See tähendab, kui keegi soovib Eestis turustada või kasutada Euroopa Liidus lubatud GMO-toodet, siis ei ole vaja selleks luba taotleda. Seaduse adressaatideks on isikud, kes taotlevad varem turule lubamata GMO tüüpi toote turustamist või keskkonda viimist. Liikmesriikidel on õigus põhjendatult piirata toote turule lubamist, kui see võib olla ohtlik liikmesriigi keskkonnast või muust eripärast tingituna. Uus seadus reguleerib ka GMO-de piiriülest vedu, seda vastavalt Euroopa Liidu määrusele 1946/2003 GMO-de piiriülese veo kohta. See Euroopa Liidu määrus sätestab nõuded GMO-

toodete ekspordiks väljapoole Euroopa Liitu ja on otsekohalduv. Seetõttu annab määrus viite, et sisseveonõuded peab iga liikmesriik ise sätestama. Eelnõus on küsimus lahendatud § 1 lõikes 5: geneetiliselt muundatud organismide või toodete sisseveoks esitab sissevedaja taotluse Keskkonnaministeeriumile ja keskkonnaminister annab sisseveoloa selle seadusega sätestatud korras. Selle sätte ja määrusega tagatakse Cartagena bioloogilise ohutuse protokolli nõuete rakendamine Eesti õiguses, sest Cartagena protokoll jätab osapoolele õiguse reguleerida GMO-de piiriülest vedu, kui on täidetud protokolli eesmärk. Euroopa Liidu määrus reguleerib GMO-dega seotud andmete sisestamist bioloogilise ohutuse teabevõrgustikku, mis on ÜRO register. Eelnõu 2. peatükk sätestab GMO-de keskkonda viimise loa taotlemise ja andmise korra. See on mõeldud GMO-de teaduslikul eesmärgil keskkonda viimiseks, milleks tavaliselt on põllukatsed. Vastavalt eelnõule tohib GMO keskkonda viia keskkonnaministri kirjaliku loa alusel. Loa saamiseks esitab GMO keskkonda viimisest huvitatud isik Keskkonnaministeeriumile taotluse. Sätestatud on andmed, mis peavad sisalduma GMO keskkonda viimise loa taotluses ning riskianalüüsi tulemustes. Geenitehnoloogiakomisjon on nõuandev komisjon, kellel ei ole pädevust luba anda, kuid kes teeb keskkonnaministrile ettepaneku kas loa andmiseks, sellest keeldumiseks või andmiseks täiendavate tingimustega. Keskkonnaminister annab GMO keskkonda viimise loa, kui taotlus on kooskõlas seadusega ning geenitehnoloogiakomisjon on teinud loa andmise ettepaneku. Loa omanik peab teavitama keskkonnaseire andmete põhjal Keskkonnaministeeriumi GMO keskkonda viimise tulemustest. Eelnõu 3. peatükk käsitleb GMO-toodete turustamise loa taotlemist ja andmist. Erinevus 2. peatükiga võrreldes seisneb selles, et selle alusel turustatakse GMO-toodet või viiakse see keskkonda kaubanduslikel eesmärkidel. Vastavalt eelnõule annab keskkonnaminister kirjaliku turustusloa või teatab keeldumisest pärast kooskõlastamist Euroopa Liidu Komisjoniga või Euroopa Liidu liikmesriigiga. Turustamisluba antakse kümneks aastaks. GMO-toodet võib turustada pakendatult ja märgistatult. Ka pärast toodete töötlemist või sellest uute toodete valmistamist peab GMO olema tootes kindlaks määratav ja selle sisaldus tootes peab olema pakendile märgitud. Toiduks või söödaks kasutatavate GMO-de, GMO-sid sisaldava või neist koosneva toidu või sööda turustamise suhtes kohaldatakse europarlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu 2003. aasta 22. septembri määrust toidu ja sööda kohta, mille number on 1829/2003. Seaduse täitmise järelevalve toimub keskkonnajärelevalve seadusega sätestatud korras. Seaduse jõustumise korral paraneb kontroll GMO-de keskkonda viimise ja turustamise üle ning need protseduurid muutuvad inimese tervisele ja keskkonnale ohutumaks. Seadus toetab kaupade vaba liikumist Euroopa Liidus. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Suur tänu, härra minister! Kas Riigikogu liikmetel on ministrile küsimusi? Tiit Niilo, palun!

13:00 T. Niilo
Aitäh, lugupeetud juhataja! Härra minister! Paragrahvi 6 lõige 3 nimetab tegelikult ära selle, et kui Hispaanias on antud luba maisi külvamiseks, siis võib seda teha 1. maist alates ka Eestis. Kas te kinnitate, et Eesti riigil puudub huvi selle vastu võidelda, selle vastu olla, kui me teame, et Eesti tahab erineda Euroopas oma puhta looduse ja selle poolest, et meil ei ole üledoseeritud keemiat, et meil on võimalus rakendada mahetootmist veel terve Eesti piires?

13:00 V. Reiljan
Aitäh! Kõigepealt ma muidugi ei usu, et mahetootmist õnnestub üle Eesti rakendada, sest juba praegu on intensiivsed põllupidajad olemas. Te saate väga õigesti aru, et kui see on ühes Euroopa riigis lubatud, siis tuleb seda ka meil siin lubada. Ma olen teadlik, et huvitatud firmad ja põllumehed on juba olemas ning on esitatud ka esimesed taotlused loa saamiseks. Aga selle seaduse põhjal, mis praegu kehtib, õnnestus GMO viimist keskkonda vältida, sest turustamist ja keskkonda viimist käsitletakse praegu kehtivas seaduses eraldi. Nii et Euroopa Liidu poolt hääletades on rahvas ka selle asja ära otsustanud.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Tiit Niilo, teine küsimus, palun!

13:00 T. Niilo

Aitäh! Härra minister! Minu teada oli Eestil ikkagi võimalik küsida nn pikendust ehk mitte võtta seda kohe täitmiseks?

13:00 V. Reiljan
Aitäh! Jah, pikendust on olnud võimalik kõikidel aladel küsida. Kui ma eelmist seadust ette kandsin, siis ütlesin, et ka pakendite puhul ei küsitud üleminekuaega. Kuid seda läbirääkimist peab kompleksina käsitlema ja seetõttu tuleb ilmselt hinnata neid üleminekuaegu, mis saadi. Need on selle kompromissi hind. Ei mina ega ka teie ei ole selle läbirääkimise juures viibinud.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan, härra minister! Rohkem küsimusi ei ole. Juhtivkomisjoni ettekandeks palun kõnepulti keskkonnakomisjoni esimehe Jürgen Ligi!

13:00 J. Ligi
Härra esimees! Lugupeetud kolleegid! Keskkonnakomisjon arutas seda eelnõu 16. märtsil ja otsustas ühehäälselt saata selle esimesele lugemisele, esimene lugemine lõpetada ning teha ettepanek esitada muudatusettepanekud 31. märtsiks, kella 12-ks. Selle eelnõuga on seoses 1. mai lähenemisega jällegi kiire. Komisjonis selgus, et tegemist on sügavalt tehnilise eelnõuga. Siin pöörati rohkem tähelepanu järelevalvet reguleerivatele sätetele, samuti sellele, kas see muudab Eesti üldist poliitikat selles vallas. Lihtsalt öeldes, Eesti on olnud geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise alal võrdlemisi ettevaatlik ja on ka pärast selle seaduse jõustumist võrdlemisi ettevaatlik ja tõrjuv. Nii et poliitika üldine hoiak selle seaduse mõjul ei muutu. Tänan!

13:00 Aseesimees T. Savi
Suur tänu! Kolleegid, kas komisjoni esindajale on küsimusi? Tiit Niilo, see on juba kolmas küsimus, lubatud on kaks. Jaanus Männik, palun!

13:00 J. Männik
Aitäh, härra juhataja! Härra Ligi! Kuidas komisjonis tundub, millised on seisukohad, kas ollakse üksmeelsed, et Eestil tasub olla siin väga konservatiivne, või on mõned reformistid ka sees?

13:00 J. Ligi
Oi, meil on komisjonis väga reformistlikke inimesi, kuid ega me arutanudki selle eelnõu raames Eesti poliitikat üldiselt. Kindlasti on see teema, kus me astume edaspidi Euroopaga põhiliselt ühte jalga. Me lihtsalt tõdesime, et nii nagu praegu on suhtumine ettevaatlik, nii on see ka tulevikus. Arvamusi on komisjonis alati erinevaid.

13:00 Aseesimees T. Savi
Jürgen Ligi, suur tänu! Kolleegidel rohkem küsimusi ei ole. Austatud Riigikogu, kas fraktsioonide volitatud esindajad tahavad osaleda läbirääkimistel? Jaanus Männik, palun, Rahvaliidu fraktsiooni nimel!

13:00 J. Männik
Härra juhataja! Austatud kolleegid! Kui te ei pahanda, siis mõne lause ütleksin. Hea on olnud see, et Euroopa Liidus on siiamaani suhtutud sellesse temaatikasse väga konservatiivselt, ja nii nagu minister siin ütles, ka Eestis. Paraku tuleb tunnistada, et USA kaubandushuvide surve on hakanud nüüd n-ö valli maha murdma ja Euroopa Liitki on asunud teatavaid mööndusi tegema. Teadlased ütlevad ka erinevalt, ühed teadlased väidavad väga kindlalt, et keegi pole tõestanud GMO-de ohtlikkust, kuid teised teadlased väidavad sama kindlalt vastu, et keegi pole tõestanud ka nende ohutust. Euroopa põhiprobleem on ju ületootmine ja nii nagu me siin paar tundi tagasi rääkisime, maksab Euroopa Liit väga suuri vahendeid põllumajanduse toetamiseks või õieti ületootmise vähendamiseks ja ohjamiseks. Nende meetmetega, mis võimaldavad ka GMO-sid kasutada või rakendada, me hoopiski teravdame

järsult ületootmise olukorda. Kuna ka nende ohutus pole tõestatud, siis on Eestil kindlasti mõistlik olla siin väga konservatiivne ja ilmselt püüda Euroopa Liidus olles teisigi veenda selle konservatiivsuse kasulikkuses. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Suur tänu! Tiit Niilo, fraktsiooni nimel volitatud esindajana. Kuigi saalis ei ole fraktsiooni esimeest ega aseesimeest, usun ma, et teil on see volitus olemas.

13:00 T. Niilo
Tegelikult tahaksin teha fraktsiooni nimel komisjonile ettepaneku mitte võtta seda seaduseelnõu tehnilise kogumina, vaid vastupidi, tegemist on väga põhimõttelise küsimusega. See väide, mis härra Ligi siin välja ütles, on tegelikult veidike kahetsusväärne. See on väga põhimõtteline. See on põhimõtteline selle pärast, et kui prügiga saab täna toimetada nii ja homme naa, siis seda, mis on täna sisse toodud selles valdkonnas, homme enam tagasi pöörata ei õnnestu, see on kontrollimatu ahelreaktsioon. Seda esiteks. Teiseks tahaksin, et komisjoni kutsutaks kohale huvitatud isikud, kes tegelikult peaksid seisma ja tahavad seista selle eest, et kogu see protseduur oleks võimalikult läbipaistev ja et tulevik ei saaks selle seaduse vastuvõtmise tõttu kahjustatud. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Suur tänu, Tiit Niilo! Ekraan on tühi, lugupeetud kolleegid, kas võin teha ettepaneku läbirääkimised lõpetada? Tänan! Läbirääkimised on lõpetatud ja seega on lõpetatud ka seaduseelnõu 292 esimene lugemine. Muudatusettepanekud, kordan veel kord üle, esitada 31. märtsiks, kella 12-ks.

---

24. 13:00 Postiseaduse eelnõu (281 SE) esimene lugemine

13:00 Aseesimees T. Savi
Austatud Riigikogu! Võtame järgnevalt arutusele Vabariigi Valitsuse algatatud postiseaduse eelnõu. Alustame eelnõu esimest lugemist ning ettekandeks palun Riigikogu kõnepulti majandus- ja kommunikatsiooniministri!

13:00 M. Atonen
Härra esimees! Head Riigikogu liikmed! Postiseaduse eelnõu mõte on natukene täpsemalt sätestada nõuded postiteenustele, sealhulgas universaalsele postiteenusele. Ütlen kohe, et selle postiseaduse eelnõuga ei soovi me praegust turul eksisteerivat olukorda muuta, vaid pigem turul väljakujunenud suhteid natukene täpsemalt seadusega määratleda, tagada aus ja objektiivne konkurents ning pakkuda teenuseosutajatele võimalikult võrdseid tingimusi. Eelnõus on sätestatud universaalne postiteenus. Universaalne postiteenus on postiteenuste kogum, mis koosneb järgnevatest siseriiklikest ja rahvusvahelistest postiteenustest: kuni 2 kilogrammi kaaluvate kirjasaadetiste edastamine, kuni 20 kilogrammi kaaluvate postipakkide edastamine ja perioodiliste väljaannete edastamine. Universaalse postiteenuse pakkuja peab vastama järgmistele nõuetele: teenus peab olema üle riigi territooriumi kõigile kättesaadav, teenuse tasu peab olema kulupõhine, samaliigilise siseriikliku saadetise hind peab üle riigi olema ühesugune ja teenuse kvaliteet peab ükskõik millise universaalse postiteenuse osutamisel olema vastavuses seaduses sätestatud nõuetega. Postiteenusena käsitletakse ja lubatakse üksikult osutada lisaks universaalsele postiteenusele kui kogumile ka universaalse postiteenuse kogumisse kuuluvaid üksikuid teenuseid. Võib öelda, et selle klausli kaudu me tegelikult lubame konkurentsi tekkimist universaalse postiteenuse osutaja monopoliks olnud teenuste osas. Ütlen veel kord, et konkurents turul juba toimib ja see seadus ei muuda turul toimuvat, vaid pigem teeb mängureeglid selgemaks. Universaalse postiteenuse osutaja on praegu ja ilmselt ka tulevikus, vähemalt lähitulevikus, aktsiaselts Eesti Post, mis kuulub 100% riigile ja mille tegevusluba kehtib kuni 2007. aasta juulikuuni. Loen ette ka olulisemad erinevused kehtivast postiseadusest. Ei reguleerita kullerpostisaadetiste, otsepostisaadetiste ja aadressita saadetiste edastamist. Küll oleme ette näinud, et tavalise kirisaadetise, kuni kahekilogrammise kirisaadetise edastamine ei tohi toimuda enam nende minu loetletud teenuste sildi all ja selleks on ka vastavad regulatsioonid seadusesse pandud.

Universaalse postiteenuse kogumisse kuuluvate teenustena käsitletakse perioodiliste väljaannete kättetoimetamist. Praeguses seaduses neid teenuseid ei reguleerita ja see muudatus peaks tagama ajakirjanduse kättetoimetamise üle-eestiliselt ühesuguse hinnaga. Seadus võimaldab ettevõtjatel osutada üksikuid universaalse postiteenuse kogumisse kuuluvaid teenuseid tegevusloa alusel, sellest ma juba natuke rääkisin. Universaalse postiteenuse osutajal on kohustus võimaldada ligipääsu nendele teenuse osutajatele, kes soovivad teatud piirkondades teenust osutades osta universaalse postiteenuse osutaja käest võrgu kasutamise luba, et selle kaudu osutada oma teenust üleriigiliselt. Tegevusloa alusel postiteenust osutavate isikute andmed kantakse majandustegevuse registrisse. Sideameti juures olev eraldi register likvideeritakse ja me astume jälle selles suunas, et Eestis tekib ühtne majandustegevuse register. Sätestame ka regulatsiooni juhuks, kui puudub universaalse postiteenuse tegevusloa taotleja, mis tähendab seda, et sel juhul me kuulutame välja avaliku konkursi. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Suur tänu, härra minister! Kas Riigikogu liikmetel on küsimusi? Küllo Arjakas, palun!

13:00 K. Arjakas
Aitäh! Härra minister! Ma täpsustaksin teie sissejuhatavat mõtet, et postiseaduse eesmärk on avada postiteenistuse turgu senisest enam. Nii on enam-vähem kirjas ka seletuskirjas, avada teda eeskätt universaalteenuste osas, mis puudutab postisaadetisi, perioodilisi väljaandeid, postipakke ja kõike muud. See valdkond, me teame, on üsna konservatiivne, oma traditsioonide, ühtlaste tariifide ja nõuetega. Aga kui seal tuleb konkurents, keegi võidab, osutab seda teenust kolm kuud, neljandal kuul tulevad tal raskused, ta teatab sellest Sideametile, siis määratakse talle mingi trahv, mida võidakse veel vaidlustada. Kes kannab need kahjud, mis tulevad selle vaidluse ajal neljandal, viiendal, kuuendal kuul? Kuidas see on sätestatud ja kelle arvele need kahjud lähevad?

13:00 M. Atonen
Aitäh! Härra Arjakas maalis siin suhteliselt vähetõenäolise pildi. Ma ütleksin, et seda olukorda, mida teie kirjeldasite, ei teki. Ma ütlen veel kord, et näiteks perioodiliste väljaannete puhul, ka kirjade laialikandmisel tegelikult turukonkurents juba eksisteerib. Selle seadusega me paneme mängureeglid pigem natuke selgemini paika. Endise Eesti Posti nõukogu liikmena te teate ilmselt väga hästi, et näiteks Ekspresspost tegutseb perioodiliste väljaannete turul väga aktiivselt. D2D tegeleb kirjade laialikandmisega, tõsi, kasutades ära seni seaduses eksisteerivat auku, teeb seda kullerteenuse osutamise sildi all, mida tänane seadus sisuliselt enam ei võimalda, selle augu me paneme kinni. Selleks, et see olukord, mida te kirjeldasite, üldse tekkida saaks, peab Eesti turul midagi väga tõsiselt juhtuma.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:00 E. Nestor
Aitäh! Austatud härra minister! Ilmselt ei ole kellelgi selle vastu midagi, kui turg kõik ära korraldab. Aga selle teenuse puhul ongi see küsimus, et ilmselt on Tallinnas, kus teenuse saajaid on palju, ka pakkujaid rohkem. Seal, kus vahemaad on suured ja teenuse kasutajaid vähe, ei ole see turu jaoks atraktiivne ehk teisisõnu, seal ei ole mõtet seda teenust pakkuda. Kas selle seaduse sees ei ole varjatud ohtu, et maapiirkondades, kus inimesi on vähe, postiteenus kui selline meil üldse ära kaob?

13:00 M. Atonen
Aitäh! Vastus on väga lihtne: sellist ohtu ei ole, see selgus juba siis, kui 90-ndate keskel loovutas Eesti Post näiteks perioodiliste väljaannete kojukandmise turu oma konkurentidele. Seda ohtu ei ole näiteks ka kirjade laialikandmisel, kus tegelikult juba praegu on konkurents. Selles mõttes see seadus, ma ütleksin, Eesti Posti positsiooni turul ei halvenda, aga mina ei pea täiesti kindlasti õigeks ka seda, kui me ütleks, et Eesti Postil on Eesti turul monopoolne õigus. Me teame kõik, mis sellest on tulnud, teenus on tavaliselt viletsaks muutunud ja lõpptulemusena tarbija ainult kaotab sellest. Tegelikult on just needsamad kohad, millele Eiki Nestor küsijana viitas - suured linnad -, juba praegu konkurentsituultele

avatud. Eesti Post ei ole seal niikuinii konkurentsivõimeline ja pigem paneb seadus mängureeglid, mis puudutab just nimelt kirjade laialikannet, selgemalt paika. Teatud teenuse osutajal muutub selle konkurentsi pakkumine, ma ei ütleks, et raskemaks, aga muutub reeglipärasemaks. Tähendab, stardipositsioonid on Eesti Postiga võrreldes pigem võrdsemad, kui need praegu on.

13:00 Aseesimees T. Savi
Eiki Nestor, teine küsimus, palun!

13:00 E. Nestor
Aitäh! Ma arvan, et majanduskomisjon jõuab neid teemasid arutada ja loodetavasti jõuab post igale poole Eestis. Teine küsimus on mul aga seotud § 1 lõikega 5. Siin on sätestatud need tegelased, kellele käesolevat seadust ei kohaldata, ja punktis 4 on loetletud, et postiseadus ei kehti nendele, kes edastavad perioodilisi väljaandeid, aga postiteenust ei osuta. Miks?

13:00 M. Atonen
Aitäh! Eelnõu esialgses versioonis oli see natuke teisiti sätestatud. Aga kui te uurite Eesti lähimineviku ajakirjandust, siis te avastate, et selle kohta kirjutati, justkui oleks kellelgi soov sõnavabadust piirata, oleks soov piirata ajalehtede kojukandmise õigust. Ja see on ka põhjus, miks me ajalehtede kojukandele universaalse teenuse osutamise nõuet ei kehtestanud.

13:00 Aseesimees T. Savi
Härra minister, suur tänu! Riigikogu liikmetel rohkem küsimusi ei ole. Juhtivkomisjoni ettekandeks palun kõnepulti majanduskomisjoni liikme Peep Aru!

13:00 P. Aru
Tänan, härra juhataja! Lugupeetud kolleegid! Me arutasime eelnõu majanduskomisjonis 18. märtsil. Arutelust võtsid osa majandus- ja kommunikatsiooniminister Meelis Atonen, ministeeriumi sideosakonna juhataja kohusetäitja Edvard Saarma ja nõunik Alice Vood. Kuulasime ministri põhjalikku ettekannet, kuid lisaks ettekandele oli komisjoni liikmetel päris rohkesti küsimusi sätete sõnastuse ja neis olevate uute põhimõtete kohta. Mart Opmann, Sven Sester, Liina Tõnisson ja Henn Pärn esitasid küsimusi, milles sisaldus mure turu ümberjagamise, teenuse maksumuse ja posti saajale posti kättejõudmise pärast, ning nad tundsid huvi, kuidas ja mis alustel sõlmitakse asjaomased lepingud. Arvamust avaldasid Liina Tõnisson, Mart Opmann, Sven Sester ja siinkõneleja. Algataja esindajad vastasid kõigile küsimustele ja andsid täiendavaid selgitusi, kuid ma arvan, et teisel lugemisel tuleb kõiki neid asju veel põhjalikult arutada. Komisjon otsustas üksmeelselt saata käesoleva eelnõu 24. märtsil esimesele lugemisele muutmata kujul, sest kõiki eelnõu muutmiseks vajalikke sõnastusi ei jõutud läbi töötada ja algatajateni ei ole jõudnud Euroopa Komisjoni märkused eelnõu kohta. Ühtlasi teeb komisjon ettepaneku esimene lugemine lõpetada ja muudatusettepanekute ajaks määrata 31. märts, kell 12. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Suur tänu, Peep Aru! Kas kolleegidel on komisjoni esindajale küsimusi? Ei ole. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad osaleda läbirääkimistel? Seda soovi ei näi olevat. Läbirääkimisi ei avata. Seaduseelnõu 281 esimene lugemine on lõpetatud. Muudatusettepanekute tähtaeg, kordan veel kord üle, on 31. märtsi keskpäev.

---

25. 13:00 Telekommunikatsiooniseaduse § 9 täiendamise seaduse eelnõu (282 SE) esimene lugemine

13:00 Aseesimees T. Savi
Austatud Riigikogu! Võtame järgnevalt arutusele Vabariigi Valitsuse algatatud telekommunikatsiooniseaduse § 9 täiendamise seaduse eelnõu. Käsil on eelnõu esimene lugemine ning ettekandeks on Riigikogu kõnepuldis majandus- ja kommunikatsiooniminister Meelis Atonen. Palun!

13:00 M. Atonen
Aitäh! Austatud härra esimees, head Riigikogu liikmed! Telekommunikatsiooniseaduse § 9 täiendamise seadust kutsume meie oma majas tegelikult WiFi seaduseks. See pealkiri sõnastab päris hästi ära ka seaduse mõtte, et me soovime selle seadusega jätta telekommunikatsiooniseaduse teatud regulatsiooni alt välja üldkasutatavad telekommunikatsioonivõrgud, teenused, mis on ajutise iseloomuga, suunatud väikesele tarbijaskonnale või millel on telekommunikatsiooniturul mingil põhjusel väike tähtsus. Kõige rohkem puudutab see just nimelt neid WiFi teenuseid, kus pakutakse sisuliselt kliendile muu teenuse kõrval võimalust saada osa telekommunikatsiooniteenustest. Meie hinnangul ei oleks mõtet kohaldada nendele teenuse osutajatele kõiki telekommunikatsiooniseaduse karme nõudeid. Kui neid nõudeid kohaldatakse sellistele teenuse osutajatele, siis tingib see tegelikult selle, et mõnda teenust on praktilises elus väga raske, kui mitte lausa mõttetu osutada. Selle tõttu olemegi välja tulnud eelnõuga, kus see probleem saaks lahendatud. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi
Suur tänu! Riigikogu liikmetel on küsimusi, härra minister! Eiki Nestor, palun!

13:00 E. Nestor
Aitäh! Austatud härra minister! Ütlen kohe ära, et mu küsimus on telekommunikatsiooniseaduse kohta, aga mitte § 9 kohta, selle kohta ma ei oska midagi küsida. Nii nagu mina aru saan, on meil selles seaduses veel üks probleem, mis on seotud ka Euroopa Liidus kehtivate õigusaktidega ja mille uba on selles, et erinevalt muudest teenustest ei ole 1. jaanuarist mobiiltelefoni kasutamise puhul operaatori vahetuse korral võimalik numbrit säilitada. Millal me selle küsimuse juurde võiksime tulla? Teema on olnud üleval pikka aega, Riigikogust on väga raske hinnata, millal tehniline valmisolek on selline, et võiks seda küsimust tõstatada.

13:00 M. Atonen
Aitäh! Mul on jälle lihtne vastata. Kui majanduskomisjonis arutati telekommunikatsiooniseaduse § 9 puudutavat eelnõu, soovis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, et eelnõu osana käsitletaks ka nn numbri liikuvuse teemat. Kõik tehnilise valmisoleku nõuded on täidetud, kui seadus jõustuks, siis tuleks vaid nn andmebaasi koostaja konkurss välja kuulutada. Ma arvan, et pärast seda võikski kolme-nelja kuu jooksul numbri liikuvuse tagada. Me oleme sellest soovist informeerinud kõiki turul olevaid operaatoreid, kes teavad, et meie soov on võimaldada numbri liikuvus umbes 1. oktoobrist. Kahjuks majanduskomisjon, viidates sellele, et arutatav eelnõu käsitleb telekommunikatsiooniseaduse § 9 muutmist, ei soovinud täiendada seda teiste paragrahvide alla kuuluvate parandustega. Seetõttu olen esitanud Vabariigi Valitsuse järgmise nädala istungile eelnõu, mille kaudu algatame veel ühe telekommunikatsiooniseaduse muutmise, et see teema juba eraldi seadusena Riigikokku tuua. Minu kindel soov on, et Riigikogu võtaks selle nn numbri liikuvuse seaduse vastu veel enne suvepuhkust, siis me võime sügisest pakkuda tarbijatele soodsat numbri liikuvuse võimalust. Miks me sellega viimasel hetkel välja tuleme, sellel on väga lihtne põhjus. Välja töötatakse täiesti uut telekommunikatsiooniseadust, mille nimi on elektroonilise side seadus, ja me lootsime selle seal kehtestada. Tegelikult on veel tänagi õhkõrn, aga võib öelda, et väga õhkõrn lootus, et see seadus jõuab Riigikokku nii, et seda on ka võimalik enne suve vastu võtta. Aga ma näen, et see lootus on nii õhkõrn, ja seetõttu sooviks ikka veel vanasse seadusesse parandust teha. Esialgu me seda ei planeerinud.

13:00 Aseesimees T. Savi
Aitäh! Kolleeg Imre Sooäär, palun!

13:00 I. Sooäär
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! See on igati tore, et see seaduseelnõu on teil ministeeriumis saanud sellise lõbusa *nickname*'i, kui juba ingliskeelseid väljendeid kasutada. Sest mis siin salata, eelmisel nädalal jõudis WiFi ka Riigikogu saali ja ainult tore oleks näha, kui see üle terve Eesti jõuaks. Võrdluseks, näiteks Euroopa Parlamendi hoones on raske isegi ADSL-ühendust leida, heal juhul leiad kuskilt mõne ISDN-augu ja ISDN-ist ei räägi meil juba kaks-kolm aastat enam keegi. See selleks. Praegu pakuvad WiFi-ühendust väga paljud ettevõtjad ise, olgu siis kohvikud, baarid ja muud avalikud asutused,

kus on võimaldatud inimestele tasuta WiFi-ühendus. WiFi on kindlasti kõige odavam moodus, et tervet Eestit internetiseerida, millest ka teie olete korduvalt rääkinud. Kas ei oleks mõttekas see riigieelarvesse sisse panna, et kogu Eestis oleks tasuta WiFi?

13:00 M. Atonen

Aitäh! See on tore, aga riigieelarve võimalustel on piirid. Ehkki ma ei ole rahandusminister, olen ma nende piiridega tänu eelmisele elule või, ütleme, eelmisele töökohale Riigikogu rahanduskomisjoni esimehena väga hästi kursis. Seetõttu ei tahaks liiga julgeid eelarve ettepanekuid teha. Internetiseerimist on võib-olla võimalik ka teist teed pidi välja pakkuda ja ma arvan, et kui Riigikokku jõuab elektroonilise side seadus, siis selles uues seaduses on need meetodid ka sees. Ma usun küll, et lairiba võiks Eestis saada universaalseks teenuseks, mida igaüks saab.

13:00 Aseesimees T. Savi

Tänan! Eiki Nestor, teine küsimus, palun!

13:00 E. Nestor

Aitäh, härra minister, optimistlike vastuste eest! Ma sain aru nii, et eelnõu algataja poolt ei ole vastuseisu, kui muuta eelnõu pealkirja ja lisada §-le 9 veel mõni paragrahv, ma ei mäleta enam nende numbreid, laiendada teda. Võib-olla me saame siis lihtsalt kiiremini edasi?

13:00 M. Atonen

Aitäh! Ma ütlen veel kord, et mitte algataja poolt ei ole vastuseisu, pigem oli see algataja vaga soov, millele majanduskomisjon, viidates sellele, et eelnõu puudutab § 9, ei reageerinud. Ma kordan veel kord, see on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vaga soov. Kui selline parandusettepanek Riigikogus toetust leiaks, siis me loomulikult ei hakkaks võitlema valitsuse poolt tulnud eelnõuga, me oleks sellega väga rahul.

13:00 Aseesimees T. Savi

Härra minister, tänan! Riigikogu liikmetel rohkem küsimusi ei ole. Juhtivkomisjoni ettekandeks palun kõnepulti majanduskomisjoni aseesimehe Sven Sesteri!

13:00 S. Sester

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Majanduskomisjonis oli 18. märtsil arutuse all Vabariigi Valitsuse algatatud telekommunikatsiooniseaduse § 9 täiendamise seaduse eelnõu, mis kannab numbrit 282. Lisaks komisjoni liikmetele olid arutelule kutsutud ka majandus- ja kommunikatsiooniminister härra Meelis Atonen ning lisaks veel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sideosakonna juhataja härra Edvard Saarma ja juhataja asetäitja härra Tõnu Nirk. Üldise ülevaate seadusmuudatuse sisust saite juba ministri sõnavõtust, lisaksin lühidalt ülevaate komisjonis antud selgitustest ja arvamustest. Minister selgitas komisjonis, et tegemist on telekommunikatsioonituru arengu vajadustest lähtuva kitsaskohtade kõrvaldamisega seadusest. Eelnõu puudutab mitmesuguste ürituste läbiviimiseks paigaldatud ajutisi sidevõrke, telefoniteenuse osutamist hotellides ja ärihoonetes või muudes analoogsetes paikades ning traadita Internetti, WiFi-teenust, millele ei kohaldataks edaspidi teatavat osa telekommunikatsiooniseadusest tulenevaid nõudeid, näiteks tegevuse alustamisest teatamise nõuet. Minister juhtis komisjoni liikmete tähelepanu ka 16. märtsil 2004. aastal majanduskomisjonile saadetud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kirjale, milles palutakse lülitada eelnõusse sätted mobiiltelefonide numbri liikuvuse kohta. Just analoogsed küsimused oli ka saalis hetk tagasi üleval. Kuna elektroonilise side seaduse eelnõu valmimine venib, siis tuleb sätted viia esialgu telekommunikatsiooniseadusesse, et mobiiltelefonide numbri liikuvust oleks võimalik rakendada alates 1. oktoobrist 2004. Minister tegi ettepaneku, et juhul kui majanduskomisjon nimetatud ettepanekut toetab, siis saata eelnõu esimesele lugemisele muudetud kujul koos mobiiltelefoni numbri liikuvust puudutavate sätetega. Analoogselt vastas minister ka teile just hetk tagasi kõnepuldist. Täna on eelnõu teie ees tõesti muudetud kujul. Sisse on viidud muudatustena nii tehnilist kui sisulist laadi parandusi. Näiteks lõikes 8 on käibe suurust tõstetud 1 miljonilt kroonilt 1,5 miljonile kroonile. Samas on võimalik, et suuremates ärimajades ulatub telekommunikatsiooniteenuste käive isegi rohkem kui 1,5 miljoni

kroonini aastas, mistõttu sel juhul nimetatud ettevõtjad eelnõu regulatsiooni alla ei kuulu ning peaksid teatama teenuse pakkumise alustamisest Sideametile ning sõlmima tarbijatega lepingud. Komisjoni liikmed leidsid, et mobiiltelefoni numbri liikuvust puudutav regulatsioon on vajalik ja tarbijale kasulik, kuid seda ei tohiks nii kergekäeliselt eelnõusse lisada, liiatigi on ministeeriumi tehtud ettepanek juriidiliselt kaheldav. Leiti, et telekommunikatsiooniseadus on nii keeruline seadus, et sellesse tehtavad muudatused tuleb tõsiselt läbi töötada. Arvestada tuleb ka asjaolu, et peagi jõuab Riigikogusse elektroonilise side seaduse eelnõu, kus mobiiltelefoni numbri liikuvust puudutav regulatsioon ka kajastub. Lõpetuseks. Majanduskomisjon otsustas saata Vabariigi Valitsuse algatatud telekommunikatsiooniseaduse § 9 täiendamise seaduse eelnõu 282 esimesele lugemisele muudetud kujul, kuid ilma mobiiltelefoni numbri liikuvust puudutavate säteteta 2004. aasta 24. märtsil ning teha Riigikogule ettepanek eelnõu esimene lugemine lõpetada. Muudatusettepanekute tähtajaks määrati k.a 31. märts, kell 18. Komisjon toetas kõiki kolme ettepanekut, poolt oli 4, vastu oli 0, erapooletuid 1. Tänan!

13:00 Aseesimees T. Savi
Sven Sester, tänan! Kas kolleegidel on komisjoni esindajale küsimusi? Silver Meikar, palun!

13:00 S. Meikar
Aitäh! Hea komisjoniliige! Mina kahjuks ei viibinud sellel majanduskomisjoni arutelul ja seetõttu oli huvitav kuulata, mispärast ei pandud sisse mobiilinumbri liikuvuse sätet. Ma küsiksin, kas mobiilinumbri liikuvusega kaotaksid praegu turul olevad mobiilioperaatorid või mõni neist ja kas nad on vastavalt oma võimalikule kaotusele teinud ka mingit lobitööd või ettepanekuid?

13:00 S. Sester
Aitäh, hea küsija! Püüame jääda küsimustes teemade juurde, mis olid komisjonis arutusel. Mul on väga kahju, et härra Silver Meikar ei saanud viibida majanduskomisjoni koosolekul, kuigi ta on majanduskomisjoni liige. Ma pean tunnistama, et majanduskomisjonis me ei arutanud teemat, kas keegi konkreetselt kaotab või võidab sellest.

13:00 Aseesimees T. Savi
Sven Sester, tänan! Rohkem küsimusi ei ole. Austatud Riigikogu! Fraktsioonide esindajatel on võimalik osaleda läbirääkimistel. Seda soovi ei näi olevat, läbirääkimisi ei avata. Mul ei jää muud üle kui konstateerida, et seaduseelnõu 282 esimene lugemine on lõpetatud. Muudatusettepanekud esitada majanduskomisjonile 31. märtsi tööpäeva lõpuks ehk kella 18-ks.

---

26. 13:00 Infoühiskonna teenuse seaduse eelnõu (285 SE) esimene lugemine

13:00 Aseesimees T. Savi
Austatud kolleegid! Võtame järgnevalt arutusele Vabariigi Valitsuse algatatud infoühiskonna teenuse seaduse eelnõu. Tegemist on selle eelnõu esimese lugemisega ning ettekandeks palun Riigikogu kõnepulti majandus- ja kommunikatsiooniminister Meelis Atoneni!

13:00 M. Atonen
Head kolleegid! Infoühiskonna teenuse seaduse eelnõu väljatöötamise eesmärk on harmoneerida vastavalt teenuste vaba liikumise peatüki all võetud kohustustele Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu direktiiv infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul. Mis on tähtsaimad teemad eelnõus, mis on infoühiskonna teenuse mõiste? Infoühiskonna teenus on teenus, mis osutatakse teenuse kasutaja isiklikul taotlusel ning üldjuhul tasu eest andmete töötlemiseks ja säilitamiseks mõeldud elektrooniliste vahendite abil ilma osapoolte üheaegse füüsilise kohalolekuta. Tegelikult võib väga lihtsalt öelda, et selle alla käib väga paljuski nn e-kaubandus. Infoühiskonna teenuseks ei ole ringhääling ringhäälinguseaduse tähenduses. Infoühiskonna teenus on täielikult üle kantud, edastatud ja vastu võetud elektromagnetiliste ja optiliste vahendite abil. Mis on kolm iseloomuomadust, mis määravad, kas tegu on infoühiskonna teenusega?

Esiteks, teenuse osutamine ilma poolte füüsilise kohalolekuta, teiseks, edastamine elektrooniliste vahenditega ja, kolmandaks, üldjuhul teenuse osutamine tasu eest kasutaja taotluse alusel. Millised võiksid olla sellised kõige levinumad teenused? Andmete ülekanne, salvestusteenus, otsinguteenus, elektroonilised ajakirjad, ajalehed, pangandus, kirjandus, kindlustusteenus, investeeringud, igasugused muud võimalikud finantsteenused, meelelahutusteenused, reklaamiteenused, muud marketingiteenused, kaupade müük, hõlmab ka kaupade pakkumist niivõrd, kuivõrd seda tehakse elektroonilisel teel, näiteks lepingute sõlmimine või puhta turunduse tegemine. Olulise sättena on eelnõu §-s 3 sätestatud teenuse osutaja tegevuskoha riigi õiguse kohaldamise printsiip, mille kohaselt peab teenuse osutaja vastama selles riigis kehtestatud nõuetele, kus asub ta tegevuskoht, ning teised liikmesriigid peavad talle ilma siseriiklikke lisanõudeid esitamata võimaldama enda turul vabalt teenust osutada. Nii et järjekordselt üks teenus, mis kannab endas päris tugevasti Euroopa turu üldist mõistet. Teenuse osutajale sätestab eelnõu üldised teabenõuded, et teenuse kasutaja saaks vajaliku teabe teenuse osutaja identiteedi kohta ning teenuse kasutajal oleks võimalus ühendust võtta teenuse osutajaga. Eelnõus on kasutusele võetud uus termin, kommertsteadaanne, mis ei ole päris võrdsustatav reklaamiga, vaid on laiem mõiste, mis katab kõiki müügiedenduse vorme. Tegelikult on selle kohta olemas ka komisjoni nn *green paper*, mida ma ei hakka siin ette lugema, aga sellest *green paper*'st tulenev definitsioon või nägemus on ka meie puhul otsekohaldatav. Kommertsteadaanne on igat liiki teadaanne, mis on kavandatud otseselt või kaudselt tõstma kaubanduse, tööstuse või käsitööga tegeleva või reguleeritud kutsealal tegutseva füüsilise isiku mainet või edendama tema nimel kaupade või teenuste pakkumist. Eelnõus on ka nõuded kommertsteadaannete edastamisele, Justiitsministeeriumi ettepanekul on ka nõuded elektroonsel teel sõlmitud lepingutele, mis on paika pandud võlaõigusseadusega. Ära on märgitud ja piiratud teenuse osutajate vastutus. Eelnõu näeb ette, et järelevalvet teostavad Sideamet ja Andmekaitse Inspektsioon. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi

Härra minister, tänan! Kas Riigikogu liikmetel on küsimusi. Ei ole. Juhtivkomisjoni ettekandeks palun Riigikogu kõnepulti majanduskomisjoni liikme Silver Meikari!

13:00 S. Meikar

Lugupeetud juhataja! Head vähesed kolleegid, kes on hilisel õhtutunnil veel saali jäänud! Majanduskomisjon arutas infoühiskonna teenuse seadust neljapäeval, 18. märtsil. Majandus- ja kommunikatsiooniminister Meelis Atonen selgitas, mis on infoühiskonna teenus, et selle eelnõu näol on tegemist e-kaubanduse valdkonna reguleerimisega. Eelnõu eesmärk on tagada infoühiskonna teenuste vaba liikumine Euroopa Liidu siseturul. Inimestele on eelnõus oluline kommertsteadaannet, mis sageli võib olla ka rämpspost, levitamist puudutavad regulatsioonid. Majanduskomisjon otsustas saata Vabariigi Valitsuse algatatud infoühiskonna teenuse seaduse eelnõu esimesele lugemisele muutmata kujul, teha ettepanek eelnõu esimene lugemine lõpetada ja määrata muudatusettepanekute tähtajaks k. a 31. märts, kell 18. Lisaks juhin teie tähelepanu kahele aspektile. Tegemist on Eesti esimese IT-seadusega. Kahtlemata ei suuda see reguleerida kõiki selle sektori küsimusi, näiteks spämmi. Enamik spämmi saadetakse näiteks väljapoole Eestit ja sellise rämpsposti reguleerimiseks on vaja rahvusvahelisi lepinguid, rahvusvahelisi kokkuleppeid. Teiseks, Euroopa Liit ratifitseeris 22. märtsil Euroopa Nõukogu konventsiooni, mis puudutab infoühiskonna teenuste alast teabevahetust ja õiguskoostööd. Konventsiooniga luuakse teavitussüsteem, millega liitunud riigid on kohustatud teavitama oma partnereid infoühiskonna temaatikat reguleerivatest õigusaktidest ja nende menetlemisest juba enne seaduste vastuvõtmist. Süsteemi eesmärk on tagada, et meetmed, mida üks riik võtab, ei mõjuks ebasoodsalt teiste konventsiooniga liitunud riikide *on-line*-teenuste pakkujatele. Suur aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi

Suur tänu, Silver Meikar! Kas kolleegidel on küsimusi komisjoni esindajale? Ei ole. Austatud Riigikogu, kas fraktsioonide esindajad soovivad osaleda läbirääkimistel? Seda soovi ei näi olevat. Läbirääkimisi ei avata ja nii on seaduseelnõu 285 esimene lugemine lõpetatud. Muudatusettepanekud palun esitada majanduskomisjonile 31. märtsi tööpäeva lõpuks ehk kella 18-ks.

27. 13:00 Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse eelnõu (251 SE) esimene lugemine

13:00 Aseesimees T. Savi
Austatud Riigikogu! Võtame arutusele Vabariigi Valitsuse algatatud märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse eelnõu. Tegemist on eelnõu esimese lugemisega ja ettekandeks palun Riigikogu kõnepulti justiitsminister Ken-Marti Vaheri!

13:00 K.-M. Vaher
Austatud Riigikogu juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Teie ees on märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse eelnõu. Selle eelnõu eesmärk on parandada inimeste võimalusi saada ametnikelt selgitusi, sealhulgas ka õigusküsimustes. Eelnõu vähendab vajadust kulutada raha tasulisele õigusabile ja on seega üksüheselt seotud õigusabiseaduse eelnõuga, mida arutasime siin parlamendisaalis mõni aeg tagasi. Õigusabiseaduse eelnõu käsitleb isikute nõustamist juhul, kui ametnikupoolne nõustamine ei ole piisav või kui tekib vaidlus. See eelnõu, mis täna teie ees on, hakkab asendama senist avaldustele vastamise seadust ja tuleneb otseselt ka põhiseaduse §-st 46. Eelnõus eristatakse kahte liiki pöördumisi: märgukirju ja selgitustaotlusi. Märgukiri on selle eelnõu definitsiooni kohaselt pöördumine, ka suuline, milles isik teeb ettepaneku asutuse töö korraldamiseks, mingi valdkonna arengu kujundamiseks või edastab ametkonnale teavet. Selgitustaotlus on pöördumine, millega isik taotleb arvamuse või selgituse andmist või teavet, mille andmiseks on vajalik asutuse käsutuses oleva teabe analüüsimine või lisateabe kogumine. Eelnõu lihtsustab inimeste ja juriidiliste isikute suhtlust riigi ning kohaliku omavalitsuse asutuste ja avalik-õiguslike juriidiliste isikutega, pannes paika järgmised reeglid. Suulisi pöördumisi on riigiasutuse või kohaliku omavalitsuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku asutuse juht kohustatud vastu võtma igas kuus vähemalt kolm tundi. Ministeeriumis, Riigikohtus, Riigikantseleis, Riigikontrollis, Eesti Pangas ja Riigikogu Kantseleis võtab isiku vastu pädev ametnik. Märgukirjale või selgitustaotlusele vastatakse viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 päeva jooksul selle saamisest. Erilise vajaduse korral, lähtuvalt vastamise keerukusest võib vastuse esitada kahe kuu jooksul selle saamisest. Märgukiri, selgitustaotlus ja vastus neile registreeritakse, välja arvatud juhud, kui suulisele pöördumisele antakse vastus suuliselt. Selgitustaotlustele vastamine on esmane võimalus saada tasuta abi oma probleemidele, nn õigusalast kiirabi. Õigusabi vajaja ei pea kõigepealt hakkama läbima tasuta õigusabi saamise protseduure, vaid võib esimeses etapis küsida täpsemat selgitust asutusest seal väljatöötatud aktide sisu ja tähenduse kohta. See ei tähenda siiski, et ametnik asuks kohtuniku rolli, näiteks kahe isiku omavahelise vaidluse korral annab ametnik küll õigusakti mõistmiseks vajalikke selgitusi, kuid ei ütle, kellel on konkreetsel juhtumil õigus. Inimene saab seejärel ise pärast selgituste saamist otsustada, kas tema mure on põhjendatud, kas ta saab selle lahendamisega ise hakkama või pöördub vastavalt riigi õigusabi seadusele tasuta õigusabi saamiseks kohtu poole. Selgituseks veel niipalju, et paljude inimeste pöördumised riigi poole on ja jäävad reguleerituks teiste seadustega, näiteks tavalistele teabenõuetele vastamine avaliku teabe seadusega, haldusakti andmise taotlemine haldusmenetlusseadusega, kohtusse pöördumine kohtumenetluse seadustega. Niipalju sissejuhatuseks. Tänan!

13:00 Aseesimees T. Savi
Härra minister, tänan! Kas Riigikogu liikmetel on küsimusi? Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:00 M. Stalnuhhin
Aitäh! Lugupeetud härra minister! Avaldustele vastamise seaduse § 6 lõike 1 kohaselt on riigiasutuste ja omavalitsuste juhid kohustatud soovijaid isiklikult vastu võtma ettenähtud vastuvõtuaegadel, mitte harvem kui üks kord kuus. Eelnõu § 3 lõike 1 teise lause kohaselt on ministrid, Riigikohtu esimees, riigisekretär, riigikontrolör ning Eesti Panga president isikute vastuvõtukohustusest vabastatud. Millest tulenevalt on valitud selline isikute ring, mis välistab isiku õiguse pöörduda oma küsimusega otse asutuse juhi poole? Mis on nimetatud sätte vajadus ning millega see on põhjendatud?

13:00 K.-M. Vaher
Aitüma küsimuse eest! Selle eelnõu eesmärk on aidata eelkõige inimesi nende probleemides ja kohustada ametiasutusi andma pädevaid ja asjalikke selgitusi eri ametkondade pädevuses olevate regulatsioonide, ka valdkondade kohta, et inimesi reaalselt nende hädades aidata. Meie hinnangul on

mõistlik just nimelt selle § 3 lõige 2, mis erinevalt senisest seadusest sätestab, et ministeeriumis, Riigikohtus, Riigikantseleis, Riigikontrollis ja Eesti Pangas võtab isiku vastu pädev ametnik. Pädev ametnik, kelle määrab ametkonna juht ja kes on võimeline konkreetses asjas inimest aitama. Loomulikult, kui te küsite ministrite kohta, siis see seadus ei võta mitte mingil määral ministritelt ära võimalust inimestega kohtuda ja kehtestada vastuvõtuaegu. Minu arust peaks iga poliitiline figuur, kaasa arvatud esinduskogude liikmed, Riigikogu liikmed, volikogude liikmed, tegema seda juba iseenesest, tulenevalt oma poliitikukohustustest. Selle seaduse teravik on ikkagi suunatud inimeste aitamise reaalsele kompetentsile, mida haldavad konkreetselt pädevad ametnikud vastavates ametkondades. Sellega on püütud tõesti kehtestada süsteem, kus inimene reaalselt, n-ö esimese etapi õigusliku kiirabina saaks oma probleemile lahenduse.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Kolleeg Märt Rask, palun!

13:00 M. Rask
Aitäh! Austatud minister! Tunnustan igati seda suunda, mis eelnõus on võetud, et iga pöörduja, iga küsija saaks vastuse võimalikult kiiresti ja võimalikult pädeva vastuse otseselt selle inimese käest, kes riigi või kohaliku omavalitsuse tasandil selle teemaga tegeleb. Selline suhteliselt bütsantslik lähenemine, kus on tarvis suurele juhile kirju kirjutada, tuleb Eesti riigis lihtsalt ära lõpetada. Minu küsimus tuleb aga sellest valdkonnast, et mida teha nende inimestega, kellel on, võiks öelda, akadeemiline kõrgharidus kaebamises, kes on tõsiselt võetavad konkurendid ükspuha millise nurgaadvokaadi õigusabiturul või kes lausa elatavad ennast kaebuste koostamisest, andmata endale aru, et sellega võtavad nad tegelikult teistelt isikutelt, kes tahavad tõsist vastust saada, võimaluse seda vastust saada, sest ametnikud peavad pidevalt tegelema nende kaebustega. Kuidas vahet teha, andke nõu!

13:00 K.-M. Vaher
Aitäh küsimuse eest! Vastus sellele küsimusele ongi üks selle eelnõu teravikest. See koondub § 5 pealkirjaga "Vastamine", kus lõikes 9 on loetletud päris mitmed alused, millele toetudes on võimalik vastamisest loobuda. See ongi praeguse seaduse lünk, et tegelikult ei ole võimalust vastamisest loobuda ka siis, kui isikul tõesti ei tundu olevat põhjendatud vajadust konkreetse pöördumise, konkreetsete vastuste järele või kui pöördumine on ilmselgelt põhjendamatu. Nendele vastamine võtab reaalselt abivajavate inimeste võimalusi vähemaks. Nüüd on võimalik nendel seitsmel alusel sellised pöördujad välistada ja samal ajal võtta vastu tegelikke abivajajaid.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Kolleeg Väino Linde, palun!

13:00 V. Linde
Aitäh! Ka mina pean selle eelnõu menetlemist igati vajalikuks, aga jätkan sealt, kus kolleeg Stalnuhhin lõpetas. Nimelt § 3 lõige 1, kus on märgitud, et riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse juhid võtavad isikuid vastu ettenähtud ajal, ja siis on märgitud, kellele see vastuvõtuaeg ei kehti. Selles nimestikus on märgitud küll minister, Riigikohtu esimees, riigisekretär, riigikontrolör ja Eesti Panga president, kuid selles ei ole peaministrit ja Riigikogu esimeest. Kas nende puhul näeb see eelnõu ette kohustusliku isikute vastuvõtmise?

13:00 K.-M. Vaher
Aitäh! Peaminister on ka minister. Riigikogu esimees on selles tähenduses samuti esinduskogu liige, ta ei ole asutuse juht. Asutuse juht on Riigikogu Kantselei direktor. Selles mõttes ei laiene ka nendele.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Kolleeg Evelyn Sepp, palun!

13:00 E. Sepp

Aitäh! Mul on küsimus § 5 lõike 9 kohta. Teatavasti sisaldab see vastamisest loobumise alusena ka seda, et märgukirjale või selgitustaotlusele on juba vastus antud ja seetõttu justkui oleks õigus loobuda vastusest järgmisele kirjale järgneva aasta jooksul. Millega see üks aasta on põhjendatud?

13:00 K.-M. Vaher
Paragrahvi 5 lõike 9 punkt 5. Ma arvan, et see on põhjendatud seni kehtinud praktikaga. Seni on kehtinud avaldustele vastamise seadus. Nüüd on tegemist uue redaktsiooniga ja konkreetselt riigiasutuste kooskõlastusringist ning reaalsest elust tulenevalt on see tähtaeg siia sisse kirjutatud.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Mihhail Stalnuhhin, teine küsimus, palun!

13:00 M. Stalnuhhin
Aitäh! Lugupeetud härra minister! Kui ma teie vastusest minu esimesele küsimusele õigesti aru sain, siis on inimesi vastu võtma kohustatud pädev ametnik, nimelt see ametnik, kes suudab inimest aidata. Minister alati ei suuda seda teha, ta võib-olla ei ole ühes või teises konkreetses probleemis pädev. Ma nõustun teiega selles, aga siin kaob ära ministri võimalus teadvustada endale üht või teist probleemi. Sest tavaliselt see käibki niiviisi isiklikul tasandil, kui te kohtute inimesega, kes oma probleemi teieni toob, siis te hakkate aru saama, et see on olemas. Kui see kontakt ära kaob ja teil pole võimalik nende inimestega kohtuda, soovi ei avaldata, kas see ei tähenda siis, et rahva ja võimu teatud seosed kaovad? Kuidas te seda kommenteerite?

13:00 K.-M. Vaher
Aitäh küsimuse eest! See on mõistlik mõttekäik just selles mõttes, et kindlasti on vaja ministril kohtuda kodanikega, käia Eesti eri maakondades, suhelda inimestega, mitmesuguste sihtgruppide esindajatega. Selles mõttes on teie mõttekäik sümpaatne. Samas ma arvan just nii, nagu ma eelmises vastuses rõhutasin, et tulenevalt poliitikustaatusest on iga poliitiku väga selge kohustus neid kohtumisi korraldada ning teha seda kindlasti rohkem kui kolme tunni jooksul igas kuus. Ma ei näe vajadust panna just nimelt nendele ametiisikutele veel lisaks kohustust isiklikult kolme tunni jooksul inimestega kohtuda, kui minu praktika ja ma arvan, et ka paljude teiste ministrite praktika põhjal on peamiselt tegemist üksikjuhtumitega, mille puhul pädev ametnik võib anda probleemi lahendamisel palju suuremat lisaväärtust kui minister.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Kolleeg Imre Sooäär, palun!

13:00 I. Sooäär
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Minu küsimuse küsis tegelikult juba ära kolleeg Märt Rask, aga tahaksin sellesama teema täienduseks veel küsida. Mis takistab sellel isikul, kes, nagu Märt Rask nimetas, on selline professionaalne kirjakirjutaja ja lõbustabki ennast sellega, et saadab lihtsalt kirju, ta ei tahagi resultaadini jõuda, võtmast tervet oma suguvõsa ja kõigi nende nimel sedasama kirja saatmast? See on ametiasutustele ikkagi ekstrakoorem, et kõigile neile suguvõsaliikmetele vastata.

13:00 K.-M. Vaher
Tänan küsimuse eest! Loomulikult ei ole kunagi võimalik kirjutada seadusse lõplikku, 100%-liselt ammendavat loetelu, aga mulle tundub, et praeguse regulatsiooniga võrreldes on seda eelnõu üsna pikalt ette valmistatud, sellel on väga palju kooskõlastusi, see on kooskõlastatud enamiku riigiasutustega. Enamik selliseid juhtumeid, mida te nimetasite, peaks siiski olema nende seitsme alusega kaetud. Kindlasti võib elus erandeid ette tulla, ekstra suure energiaga isikud võivad oma missiooni nimel n-ö konsolideeruda ja selleks ka kogu armee kaasata. Kindlasti on see võimalik, aga ma arvan, et me oleme andnud siin ametiasutustega piisavad garantiid, et selle eelnõuga leida teatud määral selline balanss, tasakaal. Ühelt poolt ametkonnad suhtleksid inimestega, annaksid niipalju abi kui võimalik, võtaksid seda oma selge kohustuse ja ülesandena. Samas hoiaksime ära tarbetut müra, et

eesmärkide nimel elluviidav tegevus ei oleks asjatult katkestatud ja et müra oleks maha võetud. Seda tasakaalu ei ole olnud kerge leida, aga mulle tundub, et üsna suures ulatuses on see eelnõus siiski leitud. Selle eelnõu väljatöötamisse on tõesti väga paljud ka praktikaga kokku puutunud ametnikud andnud oma panuse.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Kolleeg Kaarel Pürg, palun!

13:00 K. Pürg
Aitäh, austatud eesistuja! Lugupeetud minister! Ka mind huvitab eelnõu § 5, mille lõike 9 punkti 5 kohaselt võib adressaat vastamisest loobuda, kui isiku eelmise samasisulise või sellega seotud märgukirja või selgitustaotluse esitamisest on möödunud vähem kui üks aasta. Kes on selle eelnõu raames see pädev isik, kellel on õigus otsustada ja tõlgendada, kas isiku kiri on samasisuline või mitte, välistades seega võimaluse üldse esitada täpsustavaid küsimusi ning saada täiendavaid, selgitavaid vastuseid?

13:00 K.-M. Vaher
Aitäh! Need pädevad ametnikud, kelle valdkonda konkreetne probleem kuulub ja kes saavad selle endale vastamiseks, tegutsevad ikkagi ametkonna või asutuse juhi antud volituste piires. Ma tooksin vahest välja selle aspekti, et § 5 lõike 9 sõnastuses on sõna "võib", ehk vastamisest võib loobuda, kui on esinenud üks nendest seitsmest alusest. See ei ole kindlasti mitte sunduslik ja pigem ongi asutuse juhi enda tagada, et kui inimest ikkagi on võimalik aidata, siis ei ole mingil juhul lubatav ega aktsepteeritav, kui varjutakse lihtsalt bürokraatliku takistuse taha ja öeldakse, et selle inimesega me enam ei suhtle, kui samas on selgelt tunnetatav, et inimest saab aidata. Ma rõhutan, et tegemist on esimese etapiga riigipoolse õigusabi, riigipoolse abi süsteemist, mida me tahaksime luua. Teine etapp siit edasi on juba riigi tasuta õigusabi süsteem, mis on eraldi eelnõuga reguleeritud. Praegune eelnõu puudutab peamiselt ikkagi konkreetsete ametkondade pädevusse kuuluvaid funktsioone, regulatsioonide täpsustusi, teabe küsimist ja muud. Ma arvan, et selle tähtaja üle võib alati diskuteerida. Me võime teisel lugemisel seda küsimust vabalt tõstatada, see tähtaeg ei ole kindlasti mitte midagi lõplikult jäika.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Kolleeg Märt Rask, teine küsimus, palun!

13:00 M. Rask
Aitäh! Paragrahvi 5 lõike 9 seitse alust keeldumise kohta on kindlasti sammuke edasi meie õiguskultuuri tugevdamisel. Kuid me puutume kokku ka selliste märgukirjade, avalduste ja taotlustega, kus tahetakse saada materjali näiteks oma bakalaureusetöö vormistamiseks või ükspuha milleks, täiesti kindel soov on targemaks saada. Kas nendele kirjadele peaksid ka riigiametid usinasti vastama? See on asja üks pool. Teine asi on, kas te suudate prognoosida halduskohtu töökoormuse kasvu keeldumise korral, mis tuleneb nendest seitsmest alusest, sest kohtusse pöördumine on ju püha ürituse jätkamine? Kui palju kohtunikke on tarvis juurde võtta?

13:00 K.-M. Vaher
Aitäh küsimuse eest! Selle paragrahvi lõike 9 punkt 7 ongi sõnastatud peamiselt just selliste selgitustaotluste ärahoidmiseks. Nii Justiitsministeeriumilt kui ka väga paljudelt teistelt ministeeriumidelt küsitakse tõesti väga palju mitmesuguste tööde sisuliselt valmiskirjutamist, osaliselt valmiskirjutamist või väga suure osa informatsiooni saamist võimalikult põhjalikul kujul. Selles punktis ongi toodud nüüd alus, millele saaks viidata n-ö ametkonna põhitööd mitte puudutavatele küsimustele vastamisest hoidumisel. Sedasama punkti on arutatud ka põhiseaduskomisjonis, et kas see ei ole mitte liiga üldsõnaline, et see võiks anda jällegi vahest n-ö mitte kõige konstruktiivsematele ametnikele põhjendamatult laia aluse selgitustaotlustele vastamisest keeldumiseks. Sõnastuse üle olen nõus arutama ja teisel lugemisel võiksime täiesti kaaluda, et muuta seda konkreetsemaks. Ma olen alati nõus

arvestama kõike, mis on suunatud sellise konstruktiivse ametkondliku tegevuse parandamisele. Mingil juhul ei tohi nendest alustest vastupidiselt küsija küsimuse sisule välja lugeda seda, et keegi võiks haarata punktist kinni ja lihtsalt bürokraatlikele meetmetele tuginedes vastamisest täielikult keelduda.

13:00 Aseesimees T. Savi
Tänan! Kolleeg Enn Eesmaa, palun!

13:00 E. Eesmaa
Tänan, austatud juhataja! Lugupeetud minister! Ka mina küsin kaudselt uute töökohtade võimaliku loomise ja mehitamise kohta ning lähtuvalt §-st 6. Kui valitsus saatis selle seaduseelnõu Riigikokku, oli vastamise tähtaeg 15 tööpäeva, nüüd on see üks kuu. Mind huvitavad selle esialgse kava loogika ja tagamaad. Kahtlemata oleks ühiskonnale ja küsijale meeldivam, kui see tähtaeg oleks lühem. Kui te arutasite seda, kas siis selle regulatsiooni puhul oleks tulnud väga palju uusi töökohti luua, kas see oli üks põhjusi, miks tähtaeg läks ühe kuu peale?

13:00 K.-M. Vaher
Tänan küsimuse eest! Paragrahvis 6 sätestatud tähtaeg oli 15 tööpäeva. Põhiseaduskomisjon leidis, et tööpäevade arvestusest tuleks loobuda ja rääkida kalendripäevadest. Meie loogika oli pigem just nimelt suunata ametkondi kiiremale tegutsemisele. Selle tõttu on erinevalt praegusest regulatsioonist lisatud väga põhimõtteline muudatus: märgukirjale või selgitustaotlusele vastatakse viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 kalendripäeva jooksul. Eks see 15 tööpäeva oleks tähendanud kalendripäevades umbes 21-22 päeva, olenevalt muidugi aastast ja kuust. Seega mina ministrina, ühe ametkonnajuhina toetasin 15 tööpäeva ehk kiiremat tähtaega. Samuti on see läbinud kooskõlastusringi. Oli tõesti ka ministeeriume, kes seisid praeguse regulatsiooni eest. Aktsepteerin seda ja aktsepteerin põhiseaduskomisjoni liikme Väino Linde muudatust, kes selle esitas. Pigem on kõige tähtsam see muudatus, mis sisaldub sõnas "viivitamata".

13:01 Aseesimees T. Savi
Härra justiitsminister, suur tänu! Riigikogu liikmetel rohkem küsimusi ei ole. Juhtivkomisjoni ettekandeks palun Riigikogu kõnepulti Evelyn Sepa!

13:01 E. Sepp
Austatud esimees! Head kolleegid! Teie ees olev eelnõu on saalis muudetud kujul. Põhiseaduskomisjon on seda eelnõu arutanud kahel korral ja on seetõttu ka rahul nende esialgsete muudatustega, mis on jõudnud teksti esimeseks lugemiseks. Muudatused puudutavad eelnõu nelja punkti. Ma kommenteerin lühidalt ka kaalutlusi, mis põhiseaduskomisjonil neid tehes olid. Esimene punkt, kus eelnõu on muudetud, on § 2 lõige 1. Siit on esialgse tekstiga võrreldes välja jäetud esinduskogu liikmete kohustus märgukirjadele vastata. Tegemist on tegelikult põhiseadusliku küsimusega, mis võib, kui esinduskogude liikmeid kohustatakse märgukirjadele ja selgitustaotlustele vastama, viia vastuollu nende vaba mandaadi põhimõttega. Loomulikult kannab iga poliitik vastutust oma valijate ees ja selgitab asju, mida ta saab selgitada ja on võimeline selgitama, aga teda ei saa selleks põhiseaduse kohaselt kohustada. Teine muudatus, mis on tekstis, puudutab tõepoolest § 6 ja ka vastamistähtaega, millest minister juba pikemalt rääkis. Kui kaaluti, kas 15 tööpäeva või 30 kalendripäeva, siis viimase kasuks otsustati pigem õigusselguse huvides. Nimelt võib mõningates olukordades olla väga raske lugeda tööpäevi nii kodanikul endal kui ka sellel asutusel või isikul, kes pöördumisele peab vastama, ja sisuliselt ei oleks see vastamise aeg olnudki oluliselt kiirem. Kolmas muudatus puudutab § 9 lõiget 2. See on selline parandusettepanek, millega sooviti välistada olukord, mis oleks võinud tekkida vastamisest loobumise või keeldumise korral. Nimelt leiti siiski, et volikogu liikmetele ei saa seada piirangut, et ta ei tohiks ühes küsimuses esineda korduva pöördumisega. Tema peab saama oma küsimused lahendatud, sest need on pigem tööalased. Need on parandused, mis on jõudnud esimese lugemise teksti. Veel paar teemat, mis komisjonis pälvisid rohkem tähelepanu ja tõenäoliselt vajavad oluliselt selgemat lahtimõtestamist ja täpsustamist. Esiteks see, et selle seaduse kontekstis me ei saa rääkida päris klassikalisest õigusabi andmisest kodanikele, sest õigusabi selle seaduse valguses on pigem siiski selgituste andmine õigusaktide kohta, mis reguleerivad ühe või teise valdkonna või ametiasutuse tööd. See ei ole päris

klassikaline õigusabi, millest kodanikel võiks olla tohutult palju abi oma igapäevaste küsimuste lahendamisel. Paragrahvi 3 lõike 2 puhul tõusetus ka mitu küsimust, et miks on selline loetelu isikutest, kes ei pea vahetult kodanikke vastu võtma. Iseenesest puudub sellel puhul muidugi selge riigiõiguslik seletus, nii et tõenäoliselt tuleb komisjon selle juurde tagasi. Veel pälvisid hulga kriitikat -loodetavasti tuleb selles osas ka parandusettepanekuid - siingi arutelu teemaks olnud märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamisest loobumise alused. On päris selge, et siin ei saa olla see ainuke kriteerium, sama hästi võib ka pahatahtlik ametnik tõrjuda ja vältida sisuliste vastuste andmist pöördumistele. Seda aluste loetelu tuleks kindlasti täpsustada, et välistada niisugust ametnikepoolset pahatahtlikkust. Komisjonis oli ka arutusel, et võib-olla tasuks selles kontekstis rakendada analoogiat avaliku teabe seaduses sätestatud avaliku teabe nõudele vastamisest keeldumise alustega. Need on võrreldavad ja see regulatsioon võiks olla analoogne, see oleks mõistlik. Komisjon teeb täiskogule ettepaneku esimene lugemine lõpetada ja on määranud ka paranduste tähtaja, milleks on 7. aprill, kell 18. Aitäh!

13:01 Aseesimees T. Savi

Evelyn Sepp, suur tänu! Kas kolleegidel on komisjoni esindajale küsimusi? Ei ole. Kas fraktsioonide esindajad soovivad osaleda läbirääkimistel? Seda soovi ei näi olevat, läbirääkimisi ei avata. Kordan veel kord üle seaduseelnõu 251, mille esimene lugemine on lõppenud, muudatusettepanekute esitamise aja: 7. aprilli tööpäeva lõpp, kell 18.

---

28. 13:00 Avaliku teenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (286 SE) esimene lugemine

13:00 Aseesimees T. Savi

Lugupeetud kolleegid! Meie tänase päevakorra viimane punkt on Vabariigi Valitsuse algatatud avaliku teenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu esimene lugemine. Ettekandeks palun Riigikogu kõnepulti justiitsminister Ken-Marti Vaheri!

13:00 K.-M. Vaher

Lugupeetud Riigikogu juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Avaliku teenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu eesmärgid on, esiteks, viia avaliku teenistuse seadus kooskõlla Euroopa ühinemislepingust tuleneva töötajate vaba liikumise põhimõttega ning, teiseks, reguleerida riiklike ekspertide Euroopa Liidu institutsioonide juurde lähetamisega seonduvad küsimused. Avaliku teenistuse seaduse kooskõlla viimiseks Euroopa ühinemislepingust tuleneva töötajate vaba liikumise põhimõttega sätestatakse järgmised põhimõtted. Riigi või kohaliku omavalitsuse ametisse võib nimetada ka Euroopa Liidu liikmesriigi kodaniku, kes vastab seaduses ja seaduse alusel kehtestatud nõuetele. Ametisse võib nimetada ainult Eesti kodaniku, kui ametikohal teostatakse avalikku võimu ja kaitstakse avalikku huvi. Sellised ametikohad on näiteks avaliku teenistuse seaduse § 2 lõigetes 2 ja 3 nimetatud ametiasutuste juhtimisega, riikliku järelevalve, riigikaitse või kohtuvõimu teostamisega, riigisaladuse töötlemisega, riikliku süüdistuse esindamisega või riigi diplomaatilise esindamisega seotud ametikohad ning ametikohad, kus ametnikul on õigus avaliku korra ja julgeoleku tagamisel piirata isikute põhiõigusi ja vabadusi. Riiklike ekspertide Euroopa Liidu institutsioonide juurde lähetamisega seoses sätestatakse, et teenistussuhe peatub ajaks, mil ametnik täidab riikliku eksperdi ülesandeid Euroopa Liidu institutsioonide juures. Teenistussuhte peatumise ajaks säilitatakse ametnikule ametipalk, samas kõik muud lähetamisega seotud kulutused hüvitatakse Euroopa Liidu eelarvest. Teenistussuhte peatumise aja järgselt on sellelsamal ametnikul, kes Euroopa Liidu institutsioonide juurde lähetati, õigus asuda pärast peatumise lõppemist teenistusse endisele või sama laadi ametikohale. Liikmesriikidele on ekspertide töölesaatmine Euroopa Liidu institutsioonide juurde kasulik, sest spetsialistid õpivad sügavuti tundma Euroopa Liidu poliitika kujundamise protsessi ja arendavad välja kontaktvõrgustiku. Seetõttu on oluline kindlustada lähetusest naasvate ametnike taasrakendamine senisele või samalaadsele ametikohale Eesti avalikus teenistuses. Selline tagatis suurendab oluliselt ametniku tagasipöördumise tõenäosust. Aitäh!

13:00 Aseesimees T. Savi

Härra minister, tänan! Kas Riigikogu liikmetel on ministrile küsimusi? Ei ole. Juhtivkomisjoni ettekandeks palun Riigikogu kõnepulti põhiseaduskomisjoni liikme Andres Tarandi!

13:00 A. Tarand

Auväärt esimees! Lugupeetud riigikogujad! Põhiseaduskomisjon arutas eelnõu 286 viimati, teist korda 15. märtsil. Eriti pikalt ei olnudki tarvis arutada, sest ainult Evelyn Sepp tundis huvi ja esitas algatajale ehk justiitsministrile küsimuse selle kõnekäänu järgi, et kelle leiba sa sööd, selle laulu sa laulad. See tähendas seda, et kui ekspert saadetakse Euroopa Liidu juurde tööle, kas ta saab siis Eestist palka. Ministri vastus oli, et ta saab tõesti Eestist palka, aga ta on ekspert, kes nii väga ei peagi oma seisukohti leivaandja järgi sättima. Üldiselt maksab Euroopa Liit boonuseid - mis need kõik on, seda komisjon eriti rohkem ei uurinud. See oli ka ainuke diskussioon. Võib-olla teisel lugemisel keegi riigikogujatest märkab, et see piir, kes on avaliku võimu teostaja ja kes mitte, ei ole Euroopa Liidu käsitluses nii väga kindel. Ja see on ilmselt seotud sellega, et riikide praktika mõnevõrra erineb. Nii et kui me selle piiri peale läheme, siis me võime sattuda teatud raskustesse, aga ma usun, et see ei ole põhiline. Enamikku inimesi, nii riigiametnikke kui omavalitsuste ametnikke on võimalik siiski täiesti selgelt eristada. Selles mõttes ei tekkinud meil komisjonis ka erilisi kahtlusi, kas saata eelnõu esimesele lugemisele. Muudatusettepanekud palume esitada 26. märtsiks, kella 16.45-ks. Seda kolmveerandit ei oska ma põhjendada, aga võtke see teadmiseks, olge nii kenad. Aitäh! See on kõik.

13:00 Aseesimees T. Savi

Suur tänu, Andres Tarand! Kas kolleegidel on komisjoni esindajale küsimusi? Ekraan on tühi, küsimusi ei ole. Kas fraktsioonide esindajad soovivad osaleda läbirääkimistel? Seda soovi ei näi olevat, läbirääkimisi ei avata. Seaduseelnõu 286 esimene lugemine on lõpetatud, muudatusettepanekud palun esitada 26. märtsiks, kella 16.45-ks. Suur tänu, kolleegid! Meie tänane täiskogu istung on lõppenud. Homme kohustab kodukorraseadus meid valima Riigikogule uue juhatuse, kohtume homme kell 10. Nägemiseni! Istungi lõpp kell 18.49.